

ILO YKSILLE, ELÄMYS KAIKILLE

OPINNÄYTETYÖ ESTEETTÖMYDESTÄ JA
HOTELLIHUONEKONSEPTIN SUUNNITTELUSTA

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU
KULTTUURIALA
KUOPION MUOTOILUAKATEMIA
OPINNÄYTETYÖ
AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
MUOTOILUN KOULUTUSOHJELMA
TILA- JA KALUSTEMUOTOILU
SINI NENONEN
2014

SAVONIA AMMATTIKORKEAKOULU // OPINNÄYTETYÖ // TIIVISTELMÄ

Koulutusala:

Kulttuuriala

Koulutusohjelma:

Muotoilun koulutusohjelma

Työn tekijä:

Sini Nenonen

Työn nimi:

Ilo yksille, elämys kaikille: Opinnäytetyö esteettömyydestä ja hotellihuonekonseptin suunnittelusta

Päiväys: 2.3.2014

Sivumäärä/Liitteet: 97 / 30

Ohjaaja:

Jarmo Ruukonen

Yhteistyökumppani:

Avaava Oy

Tiivistelmä:

Opinnäytetyössä tutustutaan esteettömyyteen hotellihuonekonseptin suunnittelun kautta. Työn tavoitteena oli luoda hotellihuonekonsepti, jossa esteettömyys ja esteettisyys eivät ole toisiaan poissulkevia tekijöitä, ja joka palvelee kaikkia käyttäjiä tasavertaisesti.

Tarkoituksena oli osaltaan edistää käyttäjien välistä tasa-arvoa, monipuolistaa nykyistä esteetöntä hotellihuonetarjontaa sekä parantaa esteettömyyden ymmärtämistä. Suunnittelutyön tukena toimivat yhteistyökumppani Avaava Oy:n asiantuntijat, jotka tarkistivat esteettömyyden toteutumisen lopullisessa tilasuunnitelmassa.

Esteettömyyteen sekä hotellihuonesuunnitteluun perehdyttiin nykyisen tilanteen, tulevaisuuden näkymien, lain ja määräysten sekä käyttäjien erilaisten tarpeiden kannalta. Suunnittelutyön taustalla vaikuttivat design for all -periaate sekä käyttäjälähtöisyys, joita lähestyttiin teoreettisen tiedon ja konkreettisten testien avulla. Tutkimustyössä käytettiin apuna Grounded theory -menetelmää.

Työssä selvitettiin kyselyn muodossa esteettömissä hotellihuoneissa majoittuneiden henkilöiden kokemuksia ja toiveita. Hyödyntämällä kyselystä saatuja vastauksia suunnittelutyössä, on toiminnallisuus ja viihtyisyys onnistuttu yhdistämään tilakonseptissa uudella tavalla, joka havainnollistaa esteettömän tilasuunnittelun mahdollisuuksia. Opinnäytetyön teoreettisesta osasta syntyneet päätelmät esteettömyyteen liittyvän suunnitteluosaamisen kehityssuunnasta sekä tärkeydestä tukevat työn merkittävyyttä ja hyödynnettävyyttä.

Avainsanat:

esteettömyys, sisustussuunnittelu, hotellihuone, tasa-arvo, design for all, konseptuaalisuus, liikkumis- ja toimintaesteisyys

SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES // THESIS // ABSTRACT

Field of Study:
Culture

Degree Programme:
Degree Programme in Design

Author:
Sini Nenonen

Title of Thesis:
Joy to some, experience to all: A thesis about accessibility and designing a hotel room concept

Date: 2.3.2014

Pages/Appendices: 97 / 30

Supervisor:
Jarmo Ruokonen

Partners:
Avaava Oy

Abstract:

This thesis focuses on accessibility which will be explored through a hotel room design.

The goal of this thesis is to create a hotel room concept in which accessibility and aesthetics do not exclude each other and which serves all users equally. This thesis aims at increasing equality among users and diversifying the existing supply of accessible hotel rooms as well as promoting the importance of understanding accessibility.

Partners in this thesis project were experts of accessibility from Avaava Oy, who have also confirmed that my interior design is truly accessible.

In order to approach accessibility and interior design in hotel rooms, both the perspective of the current situation and the future outlook were taken into account.

The thesis also covers how the law, other regulations and users' needs contribute to accessibility and interior design.

A design for all concept had a great impact on the design work as well as the user-friendliness which was examined through theory and physical tests.

The Grounded Theory method has been used in the research.

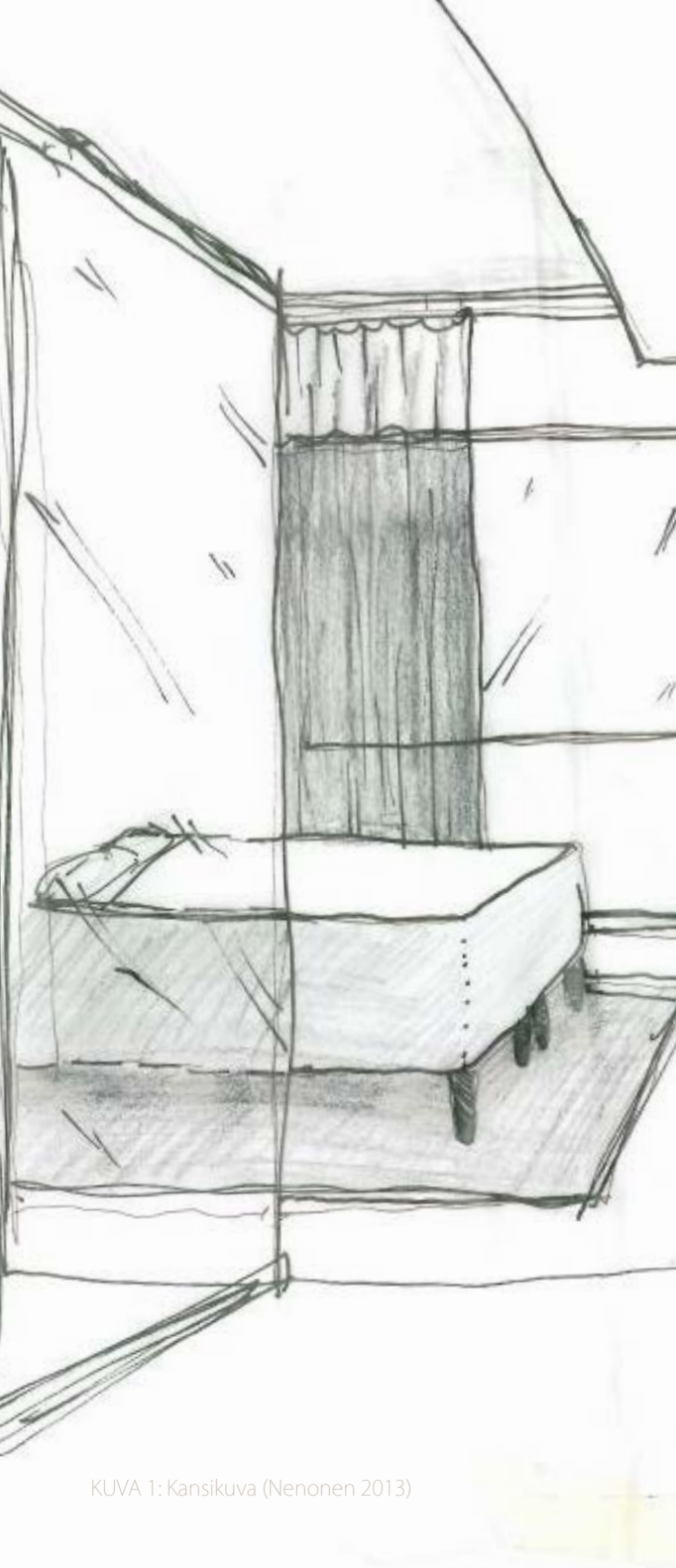
A survey was made in order to be able to collect the information about the experiences and wishes of those who have stayed in an accessible hotel room.

The results of the survey enabled to combine functionality and coziness in a new way and demonstrate the opportunities of accessible interior design.

The conclusions of the development and importance of accessible design based on the theoretical part of the thesis support the significance and benefits of this thesis.

Keywords: accessibility, interior design, hotel room, equality, design for all, conceptuality, mobile and functional disability
esteettömyys, sisustussuunnittelu, hotellihuone, tasa-arvo, design for all, konseptuaalisuus, liikkumis- ja toimintaesteisyys

SISÄLLYS

KUVA 1: Kansikuva (Nenonen 2013)

1 JOHDANTO	8
2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDISTA	10
2.1 AIHE JA LÄHTÖKOHDAT	11
2.2 YHTEISTYÖKUMPPANINI AVAAVA OY	13
2.3 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET	14
2.4 TYÖN RAJAAMINEN JA TOTEUTUS	15
2.5 TIEDONHANKINTA	17
3 ESTEETTÖMYYDESTÄ	18
3.1 MITÄ ON ESTEETTÖMYYS?	19
3.2 KEITÄ VARTEN ESTEETTÖMYYS ON?	21
3.2.1 Ikääntyminen ja sen vaikutukset	22
3.2.2 Liikkumisrajoitteisuus	23
3.2.3 Näkövammat	24
3.2.4 Kuulovammat	25
3.2.5 Kehitysvammat	25
3.2.6 Lyhytkasvuisuus	26
3.3 MITÄ ON ESTEETÖN SUUNNITTELU?	27
3.3.1 RT-kortit	27
3.3.2 Mitä pitää ottaa huomioon?	27
3.3.3 Materiaalit	28
3.3.4 Valaistus	29
3.3.5 Apuvälineet	29
3.3.6 Esimerkkejä esteettömästä tilasuunnittelusta	30

3.4 MITEN YMMÄRTÄÄ ESTEETTÖMYYYTTÄ SUUNNITELIJANA?	32
3.4.1 Pyörätuolitestä	33
3.4.2 AgeMan-puku	33
3.5 ESTEETTÖMYYS AMMATTILAISEN NÄKÖKULMASTA	34
4 HOTELLIHUONEISTA	35
4.1 TYYPILLINEN HOTELLIHUONE	36
4.2 ESTEETTÖMÄT HOTELLIHUONEET SUOMESSA	38
4.2.1 Esimerkkinä hotelli Rantasipi Ikaalisten Kylpylä	39
4.2.2 Esteettömän hotellihuoneen suunnittelun ohjeistus	42
4.2.3 Esteettömän turismin mahdollisuudet Euroopassa	43
4.3 MILLAINEN OLISI HYVÄ ESTEETÖN HOTELLIHUONE?	44
4.3.1 Vastausten avaaminen	45
4.3.2 Yhteenveto ja vastausten soveltaminen suunnitelmissa	51
5 SUUNNITTELUPROSESSISTA	52
5.1 INSPIRAATIONA BOUTIQUEHOTELLIT	53
5.2 HUONEEN TUNNELMAKARTTA	54
5.3 KALUSTEET JA VALAISTUS	56
5.4 SUUNNITTELUPROSESSIN KULKU	57
6 TILAKONSEPTISTA	60
6.1 VALMIS TILASUUNNITELMA	61
6.1.1 Eteistila	62

6.1.2 Kylpyhuone	64
6.1.3 Huone	68
6.2 TILASUUNNITELMAN PINTAMATERIAALIT	72
6.3 VISUALISOINNIT HOTELLIHUONEESTA	74
7 LOPPUPOHDINTA	81
7.1 TILAKONSEPTIN ONNISTUMINEN	82
7.2 AVAAVAN KOMMENTIT	83
7.3 OPINNÄYTETYÖN PROSESSIN ARVIOIMINEN JA TYÖN HYÖDYT	84
LÄHDELUETTELOT JA AINEISTO	87
LIITTEET	
Liite 1 Kysely	
Liite 2 Kaluste- ja valaisinluettelo	
Liite 3 Työpiirustukset	

1 JOHDANTO

KUVA 2: Kansikuva (Nenonen 2013)

Millaista on hyvä tilasuunnittelu? Kenellä on oikeus nauttia siitä?

Helpompiakin kysymyksiä olisi varmasti olemassa sisustusarkkitehdeille ja muotoilijoille. Kunpa vain vastaaminenkin olisi yhtä helppoa kuin kysyminen. Vastausten etsiminen näihin kahteen kysymykseen asetti ammatillisen minäkuvani pienoiseen kriisiin sekä, pienoisen tuskailun jälkeen, auttoi tämän työn aihevalinnassa sekä alkuunsaattamisessa.

Opinnäytetyöni käsittelee esteettömyyttä sekä esteetöntä tilasuunnittelua puolijulkisissa kohteissa. Havainnollistaminen tapahtuu design for all -periaatteen mukaisesti suunnitellun hotellihuonekonseptin avulla, jossa julkituloille asetetut esteettömyyskriteerit ja esteettinen viihtyisyys yhdistyvät.

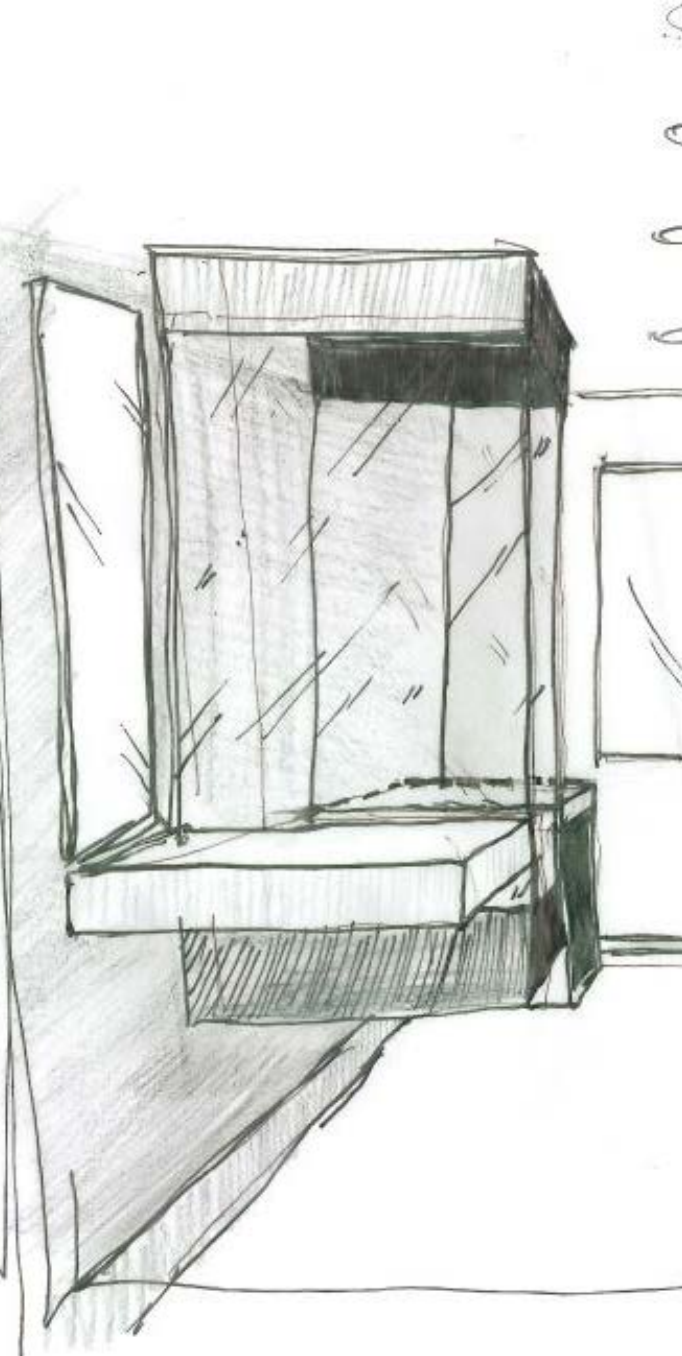
Työssäni pyrin selventämään esteettömyyden eri ilmene-mismuotoja, kehittymistä ja roolia yhteiskunnassa vallitsevan tilanteen sekä tulevaisuusnäkymien kautta kuin myös sitä, miten esteettömyys nivoutuu tilasuunnitteluun ja mitä siitä voi syntyä. Epävirallisena yhteistyökumppaninani tässä opinnäytetyössä toimii helsinkiläinen esteettömyystoimisto Avaava Oy.

Kehittyäkseni ammatillisesti taitavammaksi suunnittelijaksi on tarkoituksenani tämän opinnäytetyöprosessin aikana muun muassa oppia ymmärtämään kokonaisvaltaisemmin esteettömyyden erilaisia tarpeita ihmisten arjessa sekä näkemään rakennetun ympäristömme uudenaikaisista perspektiiveistä.

Onnistuakseni tässä aion asettua myös itse sellaisen henkilön rooliin, jolle liikkumisen vaivattomuus ja toiminnan helppous ei olekaan välttämättä itsestäänselvyys. Tällaisten konkreettisempien kokeilujen tukena minulla on keräämäni monipuolinen lähdemateriaali kuten tilastot, haastattelut, julkaisut ja erilaiset ohjeistukset. Ideoiden luonnostelun ja konseptihuoneen 3D -mallintamisen kautta voin testata suunnitelmieni toimivuutta, soveltaa oppimaani sekä löytää innovatiivisempia ratkaisuvaihtoehtoja ongelmakohtiin.

Kokonaisuutena haluaisin opinnäytetyöni osaltaan edistävän esteetöntä suunnittelua, sillä se on niin tilasuunnittelussa kuin muotoilussakin suorastaan laiminlyöty osa-alue, jonka tärkeyttä ja monipuolisuutta ei ole ehkä vielä täysin ymmärretty. Toivonkin, että tämä opinnäytetyö kasvattaisi myös lukijan tietämystä esteettömyydestä ja sen mahdollisuuksista sisustusarkkitehtuurissa ja yhteiskunnassa.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDISTA

KUVA 3: Kansikuva (Nenonen 2013)

2.1 AIHE JA LÄHTÖKOHDAT

Kiinnostus ja halu tehdä oppinäyte esteettömyydestä syntyi osittain jo alkusyksynä vuonna 2012. Kesän työharjoittelun seurauksena olin alkanut työskennellä Avaava Oy:n kanssa freelancer-suunnittelijana esteettömän tilasuunnittelun sekä muotoilun parissa opiskelujen ohessa. Eri projektien myötä olin tutustunut syvemmin esteettömyyteen sekä ryhtynyt havainnoimaan rakennettua ympäristöä uudella tavalla. Huomasin usein, etteivät tilat täyttäneet esteettömyyden kriteerejä, ja valitettavasti vielä useammin, että se esteettömyys, joka toteutui, oli visuaalisesti hyvin ankeaa ja luotaantumattavaa. Pahimmillaan tilan yleisilme suorastaan kirkui tietyn käyttäjäryhmän tarvetta esteettömyydelle, korostaen heidän erilaisuuttaan verrattuna niihin käyttäjiin, joille esteettömyys oli samantekevää. (Kuva 4)

Toisinaan saattoi tila muutoin olla pienintäkin yksityiskohtaa myöten erittäin tarkasti ja viihtyisästi sisustettu, mutta ainoa esteetön sisäänkäynti sen sijaan oli sijoitettu takapihan parkkipaikalle, ja esteetön wc-tila jätetty samannäköiseksi kuin se oli ollut viimeiset edeltävät vuosikymmenetkin; kellastunut, nuhruinen, synkkä. Mielestäni tällainen tilasuunnittelu asettaa käyttäjäryhmät hyvin eriarvoiseen asemaan, vaikka lopputuloksen tulisi pikemminkin olla täysin päinvastainen, sillä kauneuden ja esteettisyyden kokeminen ei ole sidoksissa henkilön kykyyn toimia tai liikkua. Ihminen on kuitenkin aina ensin ihminen eikä häntä siksi tule nähdä pelkästään hänen mahdollisen vammansa tai sairautensa kautta. Oma ammatillinen visio, että tilasuunnittelulla voi ja tulee tehdä hyvää ympäröivälle yhteisölle, ei siis aivan istunut yksin havaintojeni kanssa.

Vaikuttaakseni tilanteeseen, vaikka edes vain vähän, valitsin opinnäytetyöni aiheeksi esteettömän hotellihuonekonseptin suunnittelun. Päämääränä tilasuunnittelun osalta on, että esteettömyys nivoutuisi niin hyvin muuhun sisustukseen, ettei eroa esteettömän ja ei-esteettömän hotellihuoneen välillä käytännössä voisi huomata, eli yksi ja sama huonekonsepti palvelisi erilaisia käyttäjäryhmiä saumattomasti.

Teen tilasuunnitelman Design for all -periaatteella, jonka tarkoituksena on tarjota tasa-arvoiset mahdollisuudet kaikille ihmisille iästä, sukupuolesta, kulttuuritaustasta tai toimintakyvystä riippumatta nauttia, vaikuttaa ja osallistua yhteiskuntamme toimintaan mahdollisimman itsenäisesti. Konkreettisesti tämä tarkoittaa erilaisten rajoitteiden ja tarpeiden, samoin kuin toiveiden ja odotusten mahdollisimman kattavaa huomiointia rakennetun ympäristön, tuotteiden, palveluiden sekä viestinnän suunnittelussa.

(Design for All Foundation 2013)

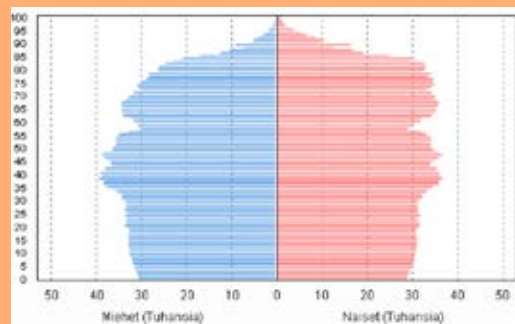
KUVA 4. Ero taidemuseon yleisö-wc:n ja esteettömän wc:n sisustuksissa (Nenonen 2014)

Aihevalintaani tukivat yhteistyötahoni Avaava Oy:n asiantuntijoiden kanssa käydyt keskustelut, tekemäni kyselyn vastaukset ja haastattelemieni ihmisten kommentit, jotka vahvistivat kaikki näkemystäni siitä, että tällaiselle opinnäytetyölle on selvää tarvetta.

Aiheen ajankohtaisuutta ja tärkeyttä tukee lisäksi Suomen väestön ikäjakauman vääristymä ja siinä tapahtuvat muutokset, joita kuvataan Väestöliiton verkkosivujen tilastoissa. (Kaavio 1) Kyseisistä tilastoista käy ilmi, että väestömme ikärakenteessa tulee tapahtumaan suurehkoja muutoksia seuraavien vuosikymmenien aikana kun niin kutsutut suuret ikäluokat, eli vuosina 1945-1950 syntyneet jäävät eläkkeelle ja ikääntyvät, jolloin yleinen esteettömyyden tarve kasvaa huomattavasti. Tarkemmin ikääntymisen ja esteettömyyden suhdetta selvennän luvussa 3.2.1. (Tilastokeskus 2014, Väestö)

Ajankohtaisuutta ja työn merkitystä sisustusarkkitehtuurin alalle, erityisesti julkitilasuunnittelussa, korostaa vielä se, että aihetta on käsitelty yllättävän vähän lopputöissä ja tieteellisissä julkaisuissa. Ennen nykyisen vuosituhannen vaihdetta on esteettömyydestä kirjoitettu jonkin verran enemmän, mutta tällöinkin suurimmaksi osaksi arkkitehtuurin puolella ja aina samojen henkilöiden toimesta. Yksi heistä on arkkitehti Irma Verhe, joka on kirjoittanut esteettömästä suunnittelusta useammankin teoksen, jotka myös toimivat tämän opinnäytetyön aineistona ja osana tietoperustaa.

Olen työelämässäkin huomannut, että sisustusarkkitehtien esteettömyyden osaaminen on toisinaan varsin heikkoa, sillä aihealue on monien mukaan käyty läpi opinnoissa varsin pintapuolisesti ja nopeasti.

KAAVIO 1. Väestöennuste vuodelle 2030 iän ja sukupuolen mukaan (Tilastokeskus 2012)

Toisinaan minusta on tuntunut, että alalla on suorastaan puula ajantasaisesta esteettömyyden osaamisesta.

Yksi minulle tärkeä lähtökohta tässä työssä oli lisäksi se, että en tekisi tietyille hotelliketjulle tai olemassa olevaan tilaan sisustusta, vaan konseptuaalisen suunnitelman, jolloin minulla olisi enemmän vapautta ideoida ja etsiä parhaiten toimivat ratkaisut, kun esimerkiksi tilan fyysinen muoto ei sanelisi liian kalusteiden ja muiden elementtien sijoittelua.

Konseptuaalinen tilasuunnitelma itsessään tarkoittaa, että suunnitelma on yleispätevä, ja sitä voidaan pienin muutoksin soveltaa hyvinkin erikokoisiin ja muotoisiin tiloihin säilyttäen samalla yhtenäisen, haluttu ilme ja suunnitelman ydinajatuksen.

Pysyäkseni rehellisenä työlleni ja oppimisprosessille päätin kuitenkin, että asettaisin tietyt rajat suunniteltavalle huoneelle, erityisesti koon ja muodon suhteen, jotta en ongelmakohdissa huijata esimerkiksi suurentamalla huonetta tai vaihtamalla seinien paikkaa. Itse hotellihuonekonseptistani ja sen suunnittelusta kerron lisää luvuissa 6 ja 7.

2.2 YHTEISTYÖKUMPPANINI AVAAVA

Avaava Oy on helsinkiläinen yritys, joka tarjoaa rakennusala-
lle ja rakentajille muun muassa esteettömyyskonsultointia,
monipuolisia ratkaisumalleja, valmiin apuvälinetuotetieto-
kannan sekä asiantuntijapalveluita, joissa muotoilulla ja ark-
kitehtuurilla on suuri rooli. Lisäksi Avaava järjestää luentoja,
seminaareja ja työpajoja edistääkseen esteetöntä rakenta-
mista ja suunnittelua. Avaava on osa vuonna 1987 perustettua
Karanttia Oy Perusturvaa, joka puolestaan on väestönsuoje-
lun ja -suojien rakentamisen erikoisosaamista tarjoava yritys.
(Avaava Oy, Karanttia Oy Perusturva.)

Tässä projektissa olen toiminut pääasiassa Avaavan asiantun-
tijoiden ja perustajien Marjo Kiven (esteettömyyskonsultti,
valtiotieteiden maisteri) sekä Terhi Tammisen (markkinointi-
ja viestintävastaava, kauppatieteiden maisteri) kanssa, mutta
he eivät varsinaisesti ole opinnäytetyössäni mukana toimek-
siantajan roolissa, sillä aihe syntyi yhteisistä keskusteluistam-
me esteettömyyden näkymisestä tämän päivän sisustusark-
kitehtuurissa eikä ollut niinkään valmis tehtävänanto.

Epävirallinen yhteistyö kuvanee suhdettamme tämän pro-
jektin osalta parhaiten, sillä Avaava Oy ei esimerkiksi puutu
tilakonseptini visuaaliseen ilmeeseen tai tilaratkaisuihin. He
ovat kuitenkin olleet korvaamaton apu tiedonhankinnassa
sekä käyneet kanssani läpi suunnitelmiani, jotta ne varmasti
täyttävät esteettömyyden laatukriteerit. Lisäksi olemme kes-
kustelleet projektin jatkosta ja konseptin mahdollisesta to-
teuttamisesta. Kivi ja Tamminen ovat myös käyneet kanssani
läpi valmiin hotellihuonesuunnitelman, ja heidän komment-
tinsa löytyvät yhteenvetona luvusta 7.

2.3 OPINNÄYTETYÖN TAVOITTEET

Pääasiallisena tavoitteena tässä opinnäytetyössä on pyrkiä osoittamaan, etteivät esteettömyys ja viihtyisyys ole toistensa vastakohtia, vaan että ne pikemminkin tukevat toinen toistaan hyvin suunnittelussa tilassa. Toinen tärkeä tavoite työssäni on esteettömyyden kattavampi ymmärtäminen, jotta voin sisustusarkkitehtina monipuolisemmin soveltaa osaamistani käytännössä ja löytää innovatiivisempia ratkaisuja ongelmakohtiin. Tätä tavoitetta haluan tukea myös kehittämällä käyttäjälähtöistä suunnittelutaitoani erityisesti juuri sellaisten loppukäyttäjien kohdalla, joilla on erikoistarpeita. Lisäksi olen kiinnostunut kasvattamaan osaamistani haasteellisen julkitilas suunnittelun puolella, jossa hyvin erilaisille käyttäjäryhmille on suunniteltava tasapuolisesti kaikkia palveluvia tiloja ottaen huomioon lainsäädäntö ja tiukat rakennusmääräykset.

Henkilökohtaisen kehittymisen lisäksi toivon voivani vaikuttaa omalta osaltani koko ammattialani kehitykseen innostamalla muita suunnittelijoita sekä muotoilijoita huomioimaan esteettömyyttä aiempaa enemmän työssään ja näkemään sen hyödyllisyyden sekä monikäyttöisyyden niin vahvuutena kuin mahdollisuutenakin.

Tulevaisuutta ja tavoitteitani ajatellen on hyödyllistä, että pääsen tässä opinnäytetyössä kattavasti käyttämään kaikkia opiskelujen aikana hankkimiani tietoja sekä taitoja, kaikkea sitä kokemusta, jota olen kerännyt työharjoitteluisissa Suomessa ja Ruotsissa sekä työskenneltyäni nyt yli vuoden sisustusarkkitehtina dSign Vertti Kivi & Co:n toimistossa.

Tämän, jo olemassa olevan ammatillisen tietoperustan vahvistaminen opinnäytetyöprosessin myötä sekä työn tulevaisuuden ennakointi vahvistanee asemaani ammattilaisena ja tarjoaa kilpailuetua muihin suunnittelijoihin nähden, kun muutos Suomen ikärakenteessa ja kansanterveydessä väistämättä muutaman vuosikymmenen sisällä tapahtuu, ja tarve esteettömälle suunnittelulle kasvaa huomattavasti.

2.4 TYÖN RAJAAMINEN JA TOTEUTUS

Esteettömyys sekä julkitilasuunnittelu ovat varsin laajoja käsitteitä. Voidakseni itsekkin helpommin hahmottaa ja selvittää niitä ja pitääkseni opinnäytetyöni hallittavissa mittasuhteissa päätin rajata aiheen hyvin tarkasti keskittymään vain yhden hotellihuonetyypin, standardihuoneen, suunnitteluun. Olin aluksi miettinyt suunnittelevani perushuoneen lisäksi myös yleisemmän, parempaa huonetyyppiä olevan deluxe-tason hotellihuoneen sekä kalleinta hintaluokkaa edustavan sviitin. Jouduin kuitenkin toteamaan miltei heti, ettei se olisi aikataulullisesti mahdollista eikä toisi suurta lisäarvoa työlleni oppimisprosessin näkökulmasta, sillä samat peruselementit on huomioitava jo edullisimmissakin huoneluokissa. Itse esteettömyyteen päätin perehtyä harkitun kattavasti. Halusin ottaa huomioon niin väestönäkökulman, lääketieteelliset puolet kuin lain ja säädöstenkin asettamat rajoitukset, unohtamatta kuitenkin tärkeimpiä eli käyttäjäkokemuksia.

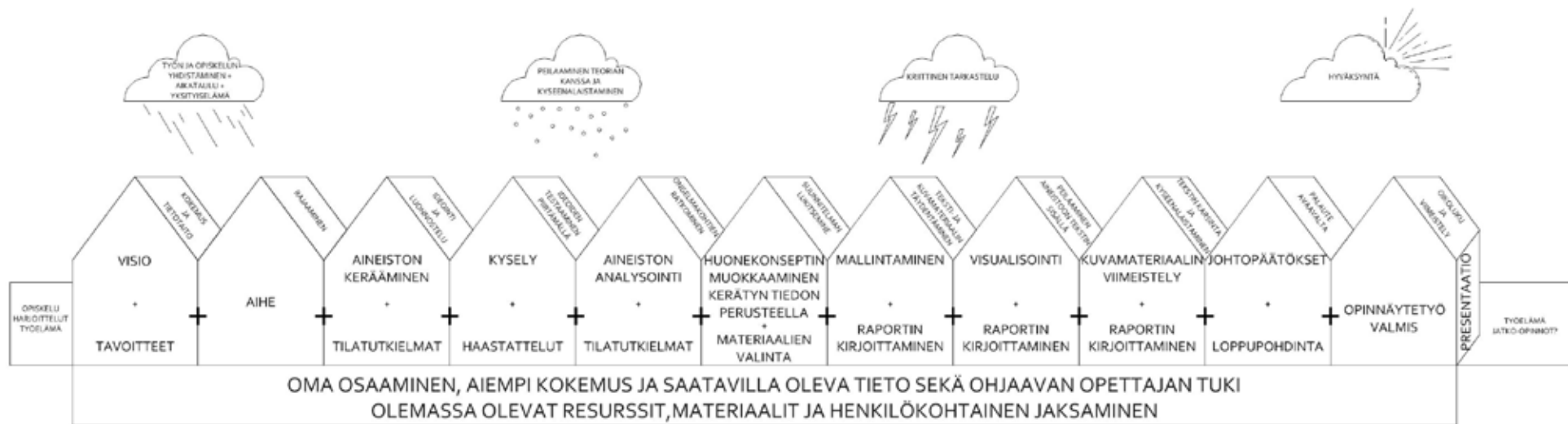
Lisähaastetta antoi projektin alussa myös se, että olemassa oleviin, esteettömiin hotellihuoneisiin olisi lähes mahdotonta päästä käymään. Niiden sijasta päätin havainnoida korvaavasti sellaisia esteettömiä, puolijulkisia tiloja, joihin olisi helpompaa tutustua, ja jotka antaisivat samalla mahdollisimman kattavan sekä realistisen kuvan tämän hetkisestä esteettömästä suunnittelusta, visuaalisesta ilmeestä ja epäkohdista. Tällaisia tiloja ovat muun muassa esteettömät wc-tilat sekä kylpyhuoneet, joita käytän osana sitä teoriaperustaa, johon pohjaan sekä peilaan työssäni esiteltävää hotellihuonesuunnitelmaa että tekemiäni loppupäätelmiä.

Kuten jo luvussa 2.2 mainitsin lyhyesti, olen työskennellyt koko opinnäytetyöprosessin ajan sisustusarkkitehtina dSing Vertti Kivi & Co -nimisessä toimistossa Helsingissä, joten tasapainoilu työelämän ja tämän projektin tekemisen välillä venytti työn valmistumista ja toi omia haasteitaan aikatau-

luttamiseen, sillä koko työvastuu opinnäytetyöstä oli yksin minun. Pääasiassa opinnäytetyö on toteutettu Helsingissä, mutta jonkin verran työn kansainvälinen aspektikin toteutuu, sillä noin puolet havainnointikohteistani sijaitsee Ruotsissa, tällä olen tietoisesti pyrkinyt siihen, että voin käyttää naapurimaamme esteettömän suunnittelun tilannetta vertailukohdana kotimaiselle.

Helpottaakseni työskentelyni jaksottamista ja organisoimista käytin opinnäytetyössäni työskentelyn tukena sovellettua strategiamallia (Kaavio 1, s. 16), joka pohjautuu John Zeiselin kehittämään Spiraali-malliin (1984). (Anttila 1996, 98).

Kaavion alkupäähän sijoittuvat visio, tavoitteeni, aiempi osaamiseni ja kokemukseni, joista aihevalintani kumpuaa, ja jotka kulkevat mukana koko matkan tukien työskentelyäni. Aiheen rajaamisen jälkeen prosessi etenee vaiheittain, joita todellisuudessa oli työstettävä päällekkäinkin. Alussa on enemmän ideointia, aineiston keräämistä ja esteettömyyteen perehtymistä. Nämä tosin kulkevat vielä seuraavien vaiheiden, suunnittelutyön ja piirtämisen kanssa limittäin, muun muassa haastatteluina ja kyselyinä. Loppupäässä, kun konseptin suunnitelmat alkavat vastata keräämääni teoria-pohjaa, on mallintamisen ja visualisointien vuoro, ja aineiston koostaminen raportin muotoon voi alkaa. Loppupohdintojen, Avaavan kommenttien sekä yhteenvedon jälkeen on vielä hieman viimeistelyä ennen työn valmistumista.

KAAVIO 2. Strategiakaavio opinnäytetyöprosessin etenemisestä (Nenonen 2014, perustuen Zeiselin spiraalikaaviomalliin)

2.5 TIEDONHANKINTA

Tarvittavaa tietoa kokosin tutustumalla monipuolisesti erilaisiin kirjallisiin ja audiovisuaalisiin lähteisiin, jotka kertovat esteettömyydestä muun muassa rakentamisen, lainsäädännön ja lääketieteen näkökulmista. Mukana aineistossa on myös jonkin verran ruotsalaista esteettömyysohjeistusta täydentämässä kotimaista. Painettujen ja sähköisten julkaisujen tueksi perehdyin myös aiheeseen liittyviin tilastoihin sekä haastattelien esteettömyyteen liittyvien alojen asiantuntijoita.

Yksi tärkeimpiä osia teoria-aineistoani, johon suunnitteluniikin paljolti perustuu, on esteettömyyttä arjessaan tarvitseville henkilöille tekemäni sähköinen kysely (ks. luku 4.3, s. 44). Tällä kyselyllä pyrin kartoittamaan esteettömien majoituspalveluiden kysyntää sekä tarjotaan, ja lisäksi myös niiden tilasuunnittelun ja toimivuuden onnistumista sekä heikkouksia. Kyselyn otanta käsittää kaikkiaan 28 henkilöä, mikä ei vielä ole tieteellisesti luotettavaa tietoa tarjoava lukumäärä, mutta opinnäytetyön mittakaavassa jo varsin hyödyllinen.

Kyselyjen ja haastattelujen lisäksi halusin myös itse fyysisesti kokeilla, miltä tuntuu esimerkiksi liikkua pyörätuolilla, rollaattorin kanssa tai ikääntyneenä, jotta pystyisin ymmärtämään paremmin loppukäyttäjien tarpeita sekä näkemään ympäristön enemmän heidän perspektiivistään. Apuvälineen kanssa liikkumiseen tarjoutui mahdollisuus Tukholman arkkitehtuurimuseossa keväällä 2013, ja ikääntymisen aiheuttamia vaikutuksia testasin puolestaan syyskuussa 2013 Habitare-messuilla Helsingissä. Tarkemmin näistä kokeiluista kerrotaan luvussa 3.4.

Tilasuunnitelmani perustuu pitkälti kyselystä saamiini käytäjäkokemuksiin sekä aiemmin mainitsemini, itse konkreettisesti tekemiini liikkumiskokeiluihin, joita oli hankalahkoa analysoida hyvin teoreettisin tai kliinisiä testejä vaativin tut-

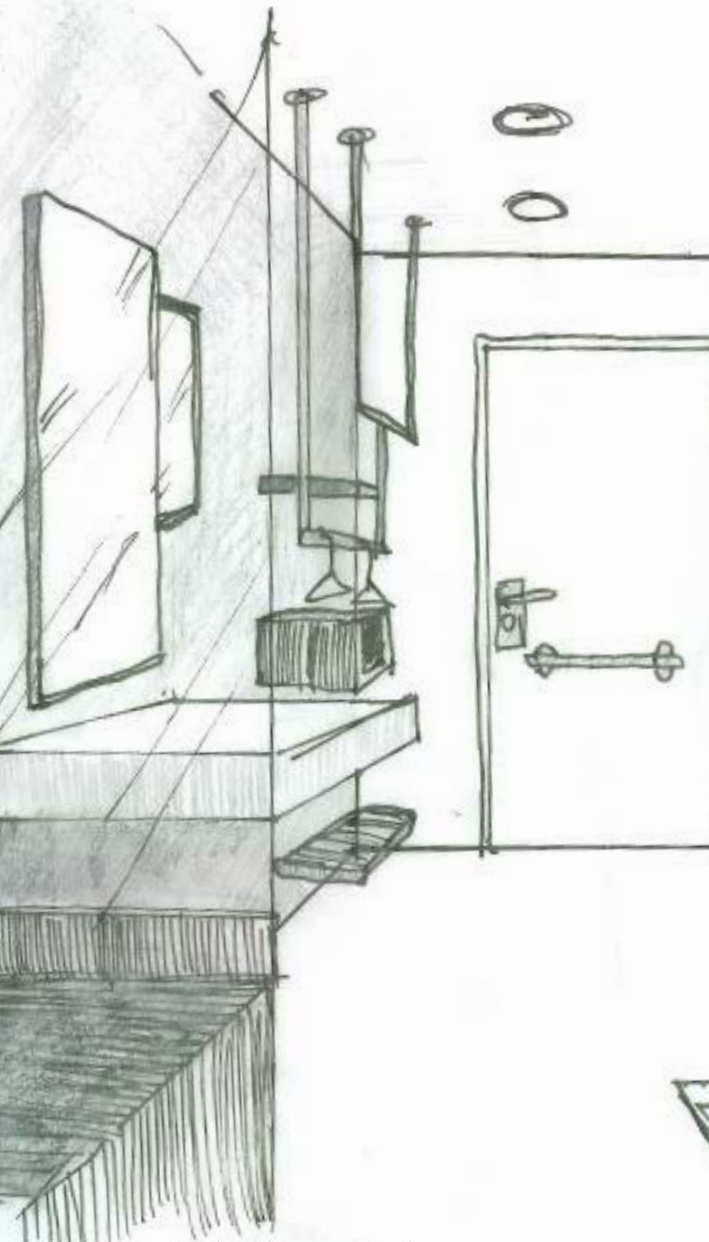
kimusmenetelmin, joten olen päätenyt soveltamaan näihin tapauksiin Grounded Theory-menetelmää.

Kyseisessä tutkimusmenetelmässä valmiiden teorioiden käyttämisen sijasta luodaankin oma, joka peilaa tutkijan henkilökohtaista esiymmärrystä aiheesta samalla kooten ja perustellen teorian tietopohjaa. Menetelmän mukaisesti tutkijan ja teorian on kokoajan kuitenkin myös keskusteltava ja reflektoitava muiden tutkijoiden ja teorioiden kanssa. (Anttila 2006, 376-384)

Grounded Theoryn tukena olen paikoitellen hyödyntänyt fenomenografista menetelmää, jota käytetään ihmisten henkilökohtaisten kokemusten analysoimiseen, ja jossa tutkimustietoa kerätään henkilöiltä heidän omien havaintomenetelmänsä keinoin. (Syrjälä & kump. 1994, 116; Aunola & Ojala 1999, 16)

Aineiston pohjalta muodostamaani käsitystä esteettömyydestä, ja sen yhdistymistä tilasuunnittelun kanssa hotellihuoneeksi, oli helpointa alkaa jäsentää piirtämisen kautta. Valitsemalla huoneen ehdottoman maksimineliömäärän sekä muutamien muototutkielmien jälkeen oli selvää, millaiseen tilaan huoneen eri elementit tulisi sijoittaa. Luonnostelemalla käsin sekä piirtämällä VectorWorks-ohjelmalla oli helpointa ratkoa eteen tulleita ongelmia ja etsiä parhaita mahdollisia ratkaisuja sekä testata käytännössä suunnitelmien toimimista esteettömyysäädösten kanssa. Materiaalitulun laadin piirustusten ja mallinnusten lisäksi selventämään tilailmettä sekä erilaisten struktuurien että pintojen valintaa. Hotellihuonekonseptin kalusteluettelo ja sisustussuunnitelmat löytyvät raportin lopusta liitteinä, samoin kuin kyselyni kysymyksetkin.

3 ESTEETTÖMYYDESTÄ

KUVA 5: Kansikuva (Nenonen 2013)

3.1 MITÄ ON ESTEETTÖMYYS?

Monesti esteettömyys tunnutaan yhdistävän automaattisesti ihmisiin, joiden toiminta tai liikkuminen on jollakin tavalla rajoittunutta. Tästä syntyy helposti hieman harhaanjohtava ajatus, että vain pieni osa väestöstä tarvitsisi tilojen ja ympäristön erikoissuunnittelua, ja että esteettömyys palvelisi vain heitä. Tällöin tullaan myös helposti lähelle varsin negatiivista ajatusmallia meistä ja niistä muista, jolloin pahimmillaan tietty osa väestöstä nähdään eräänlaisena pakollisena pahana, joka täytyy puoliväkisin ottaa huomioon suunnittelussa. Käsite esteettömyydestä sekoittuu liiaksi yksipuoliseen kuvaan toimintaesteisistä ihmisistä, vaikka koko käsite tulisikin nähdä aivan toisesta perspektiivistä.

Invalidiliiton verkkosivuilla on mielestäni hyvin kiteytetty perusajatus siitä, miten nykypäivän esteettömyyttä olisi syytä ymmärtää ja lähestyä:

Sen sijaan, että puhutaan liikkumis- ja toimimisesteisistä henkilöistä, voidaankin ajatella niin, että rakennus, joka ei ole turvallinen, toimiva tai miellyttävä, on liikkumis- ja toimimisesteinen. Rakennukset suunnitellaan kuitenkin ihmistä varten, ei ihmistä rakennuksia varten.

On sinänsä aivan ymmärrettävää, että esteettömyys käsitteenä saattaa olla monille hieman epäselvä, sillä se on hyvin laaja kokonaisuus. Pääasiassa esteettömyydellä tarkoitetaan jokaisen kansalaisen mahdollisuutta osallistua työntekoon, opiskeluun, harrastuksiin sekä kulttuuriin sujuvasti sekä itsenäisesti. Käytännössä esteettömyys voi toteutua muun muassa olemassa olevien palvelujen saatavuutena, tiedon ymmärrettävyytenä sekä välineiden käytettävyytenä että yksilön mahdollisuutena osallistua häntä itseään koskevaan päätöksentekoon. Yksittäiset rakennukset ja ympäristö voidaan määritellä esteettömiksi silloin, kun ne toimintoineen ovat kaikille käyttäjille turvallisia, toimivia, miellyttäviä sekä

loogisia käyttäviä, ja kaikkiin kerrostasoihin sekä tiloihin pääseminen on helppoa. Esteettömyydessä kyse on yhtä paljon tasa-arvosta, ihmisoikeuksista, omatoimisuudesta sekä itsemääräämisestä kuin yhdenvertaisten mahdollisuuksien luomisesta vaikuttaa ja elää tässä yhteiskunnassa. (Invalidiliitto 2014, Esteettömyys; Pesola 2009,1-2)

Esteettömyys ja siihen liittyvät vaatimukset perustuvat Suomen perustuslakiin, maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä rakentamismääräyskokoelman osiin F1, F2 ja G1 (RakMk). Lisäksi myös erinäiset lainsäädännölliset asetukset ohjaavat esteetöntä suunnittelua.

Suomen perustuslaissa esteettömyys pohjautuu yksilöiden perusoikeudelliseen yhdenvertaisuuteen, jonka mukaan *kehtään ei saa asettaa eriarvoiseen asemaan iän, sukupuolen, terveydentilan tai vammaisuuden perusteella. Lain edessä ovat kaikki ihmiset yhdenvertaisia.* (Suomen perustuslaki 2 luku, 6 §.)

Maankäyttö- ja rakennuslaissa esteetöntä rakentamista puolestaan ohjataan seuraavasti: *Rakentamisen ohjauksen tavoitteena on edistää hyvän ja käyttäjien tarpeita palvelevan, terveellisen, turvallisen ja viihtyisän sekä sosiaalisesti toimivan ja esteettisesti tasapainoisen elinympäristön aikaansaamista.* (Maankäyttö- ja rakennuslaki, 12 §.)

Tarkemmin lainsäädännön yhteydestä rakentamiseen ja esteettömyyden suunnitteluun kerron luvussa 3.3. Lisäksi tässä kolmannessa luvussa esteettömyyttä selvennetään muun muassa kertomalla tarkemmin, keitä kaikkia se koskettaa ja millä tavoin se näkyy yhteiskunnassa, sekä mitä se on suunnittelutyön näkökulmasta, ja kuinka sitä voisi ymmärtää paremmin suunnittelijan roolissa.

Luvussa 3.5 kerrotaan tapaamisestani Invalidiliiton Esteettömän toimitalon johtajan Kirsti Pesolan (tekniikan lissensiaatti, arkkitehti) kanssa, ja hänen näkemyksistään esteettömyydestä ja sen asemasta kotimaisessa tilasuunnittelussa.

3.2 KEITÄ VARTEN ESTEETTÖMYYS ON?

Se ei ehkä ensimmäisenä tule mieleen, mutta esteettömyys on meitä kaikkia varten. Esteettömyys nimittäin ei kosketa vain sellaisia henkilöitä, joilla on jokin ulospäin näkyvä, vammaan viittaava tunnus, kuten esimerkiksi pyörätuoli, opaskoira tai valkoinen keppi. Jos vaikkapa murtaa jalkansa tai sairastuu vakavasti, saattaakin huomata tuttujen arkipäiväisten toimintojen muuttuneen aiempaa haastavammiksi. Arpa voi osua kenen tahansa kohdalle, milloin tahansa. Onkin arvioitu, että jokainen ihminen on jopa 40 % elinajastaan jollain tapaa liikkumis- tai toimintaesteinen. Useimmiten vain väliaikaisesti, mutta toisinaan voi tilanne jäädä pysyväksi.

Pysyvästi liikkumis- ja toimintaesteisiä henkilöitä Suomessa on arviolta noin 10 % väestöstä. Heihin lasketaan kuuluviksi muun muassa liikunta-, näkö-, kuulo- ja kehitysvammaiset kuin myös pitkäaikaisen tai vakavan sairauden takia liikkumis- ja toimimisesteiset henkilöt, kaikissa ikäluokissa. Tilapäisesti esteisiksi laskettavia henkilöitä puolestaan on arviolta 5 % koko väestöstä. (RT 09-10884 2006, 2; RT 09-10720 2000, 1; Viinikainen & Helin 2002, 9.)

Aina syynä liikunta- ja toimintaesteisyyteen ei myöskään ole sairastuminen, vammautuminen tai ikääntyminen, vaan myös raskaana olo tai pienten lasten kanssa liikkuminen saattaa vaikeuttaa henkilön toimintaa arjessa ja rakennetussa ympäristössä.

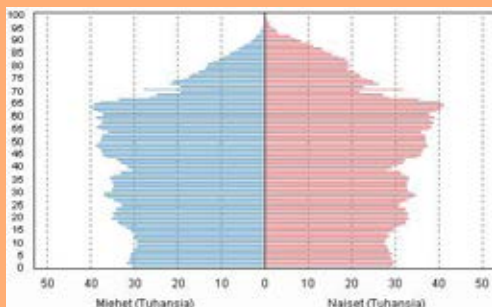
Yksinkertaisimmillaan jokainen meistä on osittain liikunta- ja toimimisesteinen, kun joudumme liikkumaan suurten kantamuksien kanssa, jolloin liian jyrkät portaat tai hankalasti avattavat ovet voivatkin muodostua yllättävän suureksi haasteeksi kulkemisen kannalta. (ibid.)

Liikkumis- ja toimimisesteisyys määritellään sen mukaan, onko henkilön kyky toimia, liikkua, kommunikoida tai suunnistaa vammautunut pysyvästi vai tilapäisesti esimerkiksi iän, sairauden tai vamman johdosta. Näiden lisäksi voi esteisyys liittyä myös yksilön kykyyn aistia, liikkua, hahmottaa, oppia tai ymmärtää. Tapauskohtaisesti saattaa myös voimakas allergisuus tai yliherkkyys rajoittaa henkilön elämää. (ibid.)

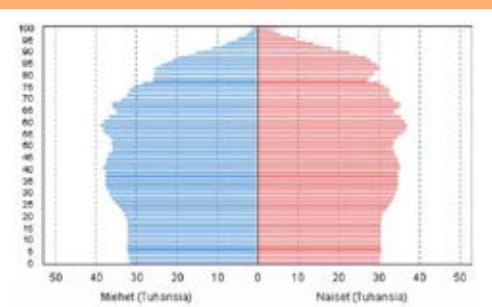

KUVA 6. Esteettömyys koskettaa meitä kaikkia (Nenonen 2014, muokattu kuvakaappauksesta)

3.2.1 Ikääntyminen ja sen vaikutukset

KAAVIO 3. Väestörakenne vuonna 2011 iän ja sukupuolen mukaan (Tilastokeskus 2012)

KAAVIO 4. Väestöennuste vuodelle 2050 iän ja sukupuolen mukaan (Tilastokeskus 2012)

KUVA 7. Tulevaisuudessa eläkeläiset haluavat jatkaa aktiivista elämäntapaansa (Nenonen 2012)

Ikääntymisellä tarkoitan tässä opinnäytetyössä pääasiassa vanhentumisen aiheuttamaa toimintakyvyn rajoittuneisuutta, joka voi olla joko hetkellistä tai pitkäaikaisempaa. Ikääntyneellä henkilöllä puolestaan tarkoitetaan tilastoissa useimmiten yli 65 vuotta täyttäneitä ihmisiä. Maamme väestöstä yli 65-vuotiaita vuonna 2012 oli 1 003 212, joka sen hetkiseen väkilukuun suhteutettuna on viidesosa koko maamme väkiluvusta. Ikääntyneiden määrä on kasvanut Suomessa varsin nopeasti, sillä vuonna 1975 heidän määränsä ylitti jo puolen miljoonan rajan, kun vielä vuonna 1944 yli 65-vuotiaita oli vain noin 250 000. (YLE 2012, Kotimaan uutiset)

Tilastokeskuksen vuonna 2012 tekemien väestöennusteiden (kaaviot 3 ja 4) mukaan seuraavien neljänkymmenen vuoden aikana tulee yli 65-vuotiaiden määrä kasvamaan entisestään. Ero näkyy selvästi alla olevissa kaavioissa, joista kaaviossa 3 on esitetty väestörakenne vuonna 2011 ja kaaviossa 4 ennuste väestörakenteesta vuonna 2050. Esimerkiksi vuonna 2011 80-vuotiaita oli Suomessa yhteensä reilusti alle 40 000, kun taas vuonna 2050 arvioidaan heitä olevan jo lähes 55 000. Kaavion perusteella vuonna 2011 yksistään 65-vuotiaita oli yli 80 000 henkilöä, jotka nyt lähenevät jo 70:tä ikävuottaan. Kaavioista näkyy myös eliniänodotteen nouseminen, josta voidaan päätellä, että yhä useammat ihmiset siis tulevat elämään yli 85-vuotiaiksi tulevaisuudessa. (Tilastokeskus 2013, Väestö)

Miksi sitten on niin merkittävää esteettömyyden näkökulmasta, että ikääntyneiden määrä tulee kasvamaan? Tähän vastaamisessa minua auttoi lääketieteen lisensiaatti Aino Koski. Ikääntymisen vaikutukset ovat toki aina yksilöllisiä, mutta tavanomaisimpia ikääntymisen muutoksia kehossa ovat muun muassa näkö- sekä kuuloaistien heikkeneminen, mikä vaikuttaa varsin suoraan toiminta- ja liikkumiskykyyn,

kun silmien ja korvien vastaanottamat viestit eivät olekaan enää yhtä selkeitä kuin ennen. Esimerkiksi tasoerojen havaitseminen vaikeutuu hämäränään huonontuessa, joten kulkeminen ja muu liikkuminen alkaa hidastua, sillä on varottava enemmän. Lihasmassan väheneminen lisää refleksiensa hidastumista, ja tasapainoasti, johon myös kuulo- ja näköaisti ovat yhteydessä, heikkenee entisestään. Ikääntyessä myös luut alkavat hiljalleen haurastua, joten huonon tasapainon ja hidastuneiden refleksiensa sekä korjausliikkeiden yhdistelmä kasvattaa kaatumisen riskejä huomattavasti. Kurottaminen, kumartuminen, istuutuminen ja nouseminen sekä poimiminen vaikeutuvat nivelten jäykistymisen seurauksena. Kaappien lähilylyille on aiempaa vaikeampi ylettyä, matalista tuoleista on hankalampi nousta, kaupakasseja ei oikein jaksaisi kantaa ja kenkien saaminen jalkaan alkaa käydä työstä. (Koski 7.11.2013)

Tulevaisuudessa siis yhä useampi suomalainen tulee tarvitsemaan erilaisia apuvälineitä liikkumiseen ja toimimiseen arjessaan. Samalla kuitenkin on hyvin todennäköistä, että tulevat eläkeläiset eivät halua luopua aktiivisesta elämäntyylistään pitkän työuran päätyttyä. He tulevat myös aiempaa enemmän käyttämään rahaa itseensä, vaikkapa matkustelun, kulttuurista nauttimisen tai harrastusten muodossa. Tällöin on myös aiempaa tärkeämpää, että kuluttajille tarjotaan heille sopivia palveluita sekä turvallisia tiloja, jotka kannustavat itsenäisen ja aktiivisen elämän viettämiseen. Parhaimmillaan se nimittäin edesauttaa ihmisen toimintakyvyn ylläpitämistä ja elämän mielekkäänä kokemista. (Pesola 2009, 12- 13)

3.2.2 Liikkumisrajoitteisuus

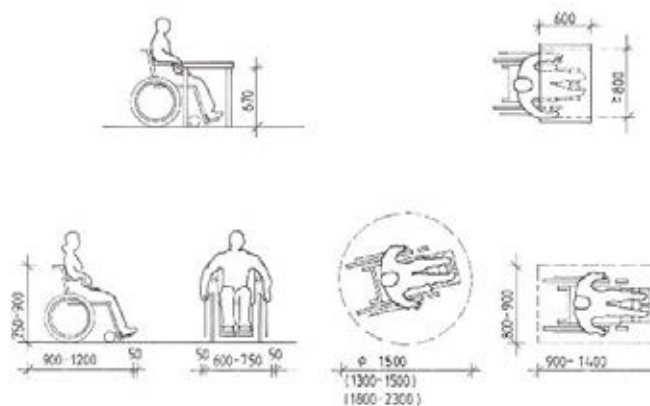
Kuten jo aiemmin kolmannen luvun alussa mainitsin, tarkoitetaan liikkumisrajoittuneisuudella sitä, että henkilön kyky liikkua on tilapäisesti tai pysyvästi estynyt esimerkiksi vamman tai sairauden takia. Muun muassa parantumattomat sairaudet kuten MS-tauti, reumataudit tai dementoitumiseen johtavat muistisairaudet sekä raskaat hoitojaksot, kuten esimerkiksi syöpähoidot, saattavat aiheuttaa liikkumisrajoittuneisuutta. (Pesola 2009, 11; Koski 7.11.2013)

Periaatteessa myös näkö- ja kuulovammaiset ovat osittain liikkumisrajoitteisia, mutta tässä työssä erottelen näkö- ja kuulovammaiset sekä liikkumisrajoitteiset omiksi ryhmikseen selkeyttäakseni heidän eri tarpeitaan tilasuunnittelun osalta.

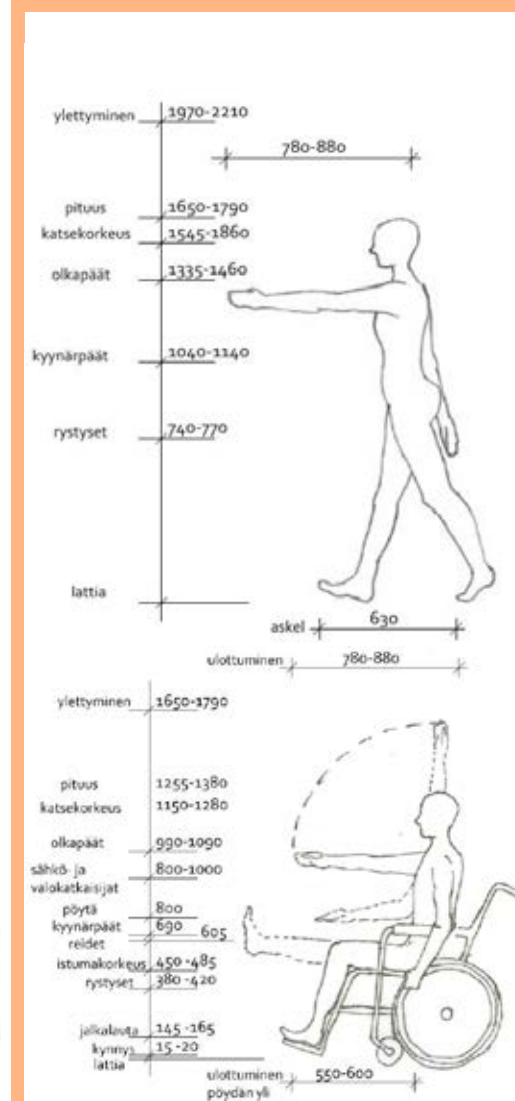
Useimmiten liikkumisesteinen henkilö tarvitsee apuvälinettä arjen toimissaan. Tällainen apuväline on tavallisimmin pyörätuoli, rollaattori, kainalosauvat tai kävelykeppi. Jälkimmäisten kolmen kanssa henkilö kulkee siis omin jaloin, mutta tukeutuen paljon apuvälineeseensä, jolloin erityisesti kaatumis-, kompastumis- ja liukastumisriskiä on minimoitava tilojen ja ympäristön suunnittelussa sekä pintamateriaaleja valittaessa. On myös hyvä huomioida kasvanut levähdyspaikkojen tarve varsinkin suurissa tiloissa ja ulkona. Lisäksi esimerkiksi kainalosauvoille ja kävelykepeille on hyvä varata telineitä tai koukkuja, joihin apuvälineet saa tukevasti nojaamaan silloin kun niitä ei tarvita. (Invalidiliitto 2010, Tieto-osio)

Pyörätuolilla liikkuville puolestaan on tärkeää esimerkiksi kynnyksettömyys, tasoeroille pääsy luiskien avulla sekä riittävä tila erityisesti ovien, kulkuaukkojen sekä kalusteiden edessä että ympärillä. (Invalidiliitto 2010, Tieto-osio)

Pyörätuoleja on sähköisinä ja manuaalisina sekä sisä- että ulkokäyttöön omansa. Kun tiloja suunnitellaan esteettömiksi ja pyörätuolilla helposti käytettäviksi, käytetään mitoittamista ja kalustamista ohjaamassa suunnitteluohjekortteja eli RT-kortteja, jotka perustuvat ennalta sovittuihin standardimitoituksiin. Ohessa olevissa kuvissa (kuvat 8 ja 9) on havainnollistettu standardipyörätuolin käytön tarvitsemää mitoitusta, sekä eroa kävelevän henkilön ja pyörätuolissa istuvan henkilön mittasuhteissa. Itse käytän tässä opinnäytetyössä yleisesti suositeltua pyörätuolin kääntöympyrän halkaisijan kokoa, joka on 1500 millimetriä. Syynä kyseisen mitan suositamiseen suunnittelussa on se, että se toimii useimpien pyörätuolien kanssa.

KUVA 8. Pyörätuolin käytön vaatima tilantarve (Invalidiliitto 2010)

KUVA 9. Ero pyörätuolilla ja jaloin liikkuvan henkilön mitoissa. (Nenonen 2014)

3.2.3 Näkövammat

Suomessa arvioidaan olevan ainakin 80 000 henkilöä, jolla on näkövamma. Lukumäärä on noin 1,5 % koko maamme väestöstä. Enemmistö näkövammaisista on ikääntyneitä. (Näkövammaisten keskusliitto ry 2012.)

Näkövammaiseksi määritellään sekä heikkonäköiset että sokeat, rajana tälle määritelmälle on näöntarkkuus 0,3. Enemmistöllä näkövammaisista on yleensä jäljellä jonkin verran näöstään tai kyvystään aistia värejä ja valoja, täysin sokeita henkilöitä Suomessa on noin 3 % kaikista näkövammaisista. Henkilö, jolla on näkövamma, turvautuu enemmän muihin aisteihinsa ja kokemuksiinsa liikkuessaan sekä toimiessaan ympäristössä, ja tarvitsee usein myös apuvälinettä selviytyäkseen itsenäisesti. Apuvälineitä ovat muun muassa valkoinen keppi ja opaskoira sekä erilaiset elektroniset laitteet. (Verhe 1996, 22.)

Näkövammaan yhteydessä esiintyy usein myös hämäräsokeutta sekä häikäistymistä, joten oikeanlaisen valaistuksen huomiointi on avainasemassa, kun suunnitellaan esteettämiä tiloja. Näkövammaisen ihmisen kontrastien erotuskyky on heikentynyt, joten tasoerojen hahmottaminen ja arvioiminen vaikeutuu. Onkin hyvä, että esimerkiksi portaiden lähtötaso sekä askelmat erotetaan toisistaan selkeästi vaikkapa etureunan värikkäällä teippauksella. (Verhe 1996,16)

Hyvänä perusajatuksena tilasuunnittelussa näkövammaisia ajatellen on, että mitä selkeämpi ympäristö on, sen helpompi siinä on silloin toimia. Yksinkertainen pohjaratkaisu, jossa on mieluiten suorakulmainen koordinaatisto, johdonmukainen opastus (kuva 10) sekä selkeästi erottuvia elementtejä, helpottaa tilan hahmottamista sekä muistamista, jotka puolestaan yksinkertaistavat tilassa liikkumista sekä toimimista. Johdonmukaisella värien ja materiaalien käytöllä sekä kalustuksella voidaan helpottaa näkövammaisen suuntautumista. (Verhe 1996,30,86)

KUVA 10. Selkeitä opasteita (Nenonen 2014)

3.2.4 Kuulovammat

Käsitteellä *kuulovammainen* tarkoitetaan sellaista henkilöä, jolla on jonkinasteinen tai -laatuinen kuulonalennus, joka voi vaihdella lievästä huonokuuloisuudesta täydelliseen kuurouteen. Huonokuuloisena henkilönä pidetään sellaista ihmistä, jonka kuulovamma on osittainen, eli hän pystyy kuulemaan puhetta ja kommunikoimaan kuulokojeen avulla, käyttäen huuliolukemista apuna. *Kuuroksi* määritellään henkilö, joka on joko jo syntyessään tai varhaislapsuudessaan menettänyt kuulonsa. Kuulokojeen käyttökään ei auta häntä saamaan selvää puheesta, joten kommunikointi tapahtuu viittomakielellä, joka on usein henkilön ensimmäinen kieli. Nykyisin monille kuulovammaisille lapsille asennetaan kuulemisen mahdollistava sisäkorvaistute. Suomessa arvioidaan olevan noin 750 000 henkilöä, jolla on eriasteinen kuulovamma. Kuuroja heistä on arvioitu olevan 8000. (Kuuloliitto 2014, Erilaiset kuulovammat; Pesola 2009, 31)

Kuulovammaisten kannalta esteettömässä tilasuunnittelussa akustiikalla ja valaistuksella on suurin merkitys. Taustamelua tulee minimoida, ja kuulutettava informaatio pitää tarjota myös visuaalisessa muodossa. Hyvä valaistus on ensisijaista, sillä se mahdollistaa ilmeiden, huulioiden sekä viittomien näkemisen ja kommunikoinnin. Lisäksi on hyvä ottaa huomioon suunnittelussa induktiosilmukan käytön mahdollistaminen, sillä se on kuulokojetta käyttävälle tärkeä apuväline. (Pesola 2009, 31)

Koska kuulovammainen ei kuule esimerkiksi palohälyttimen, ovikellon, herätyskellon tai puhelimen soimista, tulee hälytysäänestä tiedottaa joko huomiota herättävin valon välähdyksin tai tärinällä. Nykyään on tarjolla muun muassa erikoispalovarottimia sekä herätyskelloja, jotka sijoitetaan vuoteisiin ja jotka hälyttävät tärinämällä. (Kuuloliitto 2014, Apuvälineet)

3.2.5 Kehitysvammat

Suomessa arvioidaan olevan noin 40 000 ihmistä, joilla on jonkin asteinen kehitysvamma. Kehitysvammat ovat hyvin yksilöllisiä ja rajoittavat vain osaa henkilön toiminnoista, joten yhtä kattavaa määritelmää termille ei ole. Yleisesti kuitenkin kehitysvammaisuuteen liittyy muun muassa vaikeus oppia tai ymmärtää uusia asioita, mikä saattaa alentaa henkilön kykyä toimia itsenäisesti ja tehdä hänet riippuvaiseksi muiden avustusta. Se ei silti tarkoita, etteikö näillä yksilöillä olisi erilaisia kykyjä ja vahvuuksia, sekä yhtäläistä halua ja oikeutta osallistua yhteiskunnan toimintaan. (Kehitysvammaliitto 2013)

Kehitysvamma ei ole aina synnynnäistä vaan sen voi aiheuttaa myös lapsuudessa koettu sairaus tai onnettomuus. On myös yleistä, että vamman syy jää kokonaan selviämättä. Monesti kehitysvammaisen ihmisen mahdollisuuksia ja toimintaa yhteiskunnassa ei niinkään rajoita itse hänen vammansa vaan häneen kohdistuvat ennakkoluulot ja syrjintä. (Kehitysvammaliitto 2013)

Kehitysvammaisten toimintaa tiloissa voidaan edesauttaa esimerkiksi selkeällä ja havainnollistavalla opastuksella sekä selkokielisellä informaatiolla. Lisäksi värien ja materiaalien toistamisen avulla voidaan tilojen tunnistamista helpottaa. (Invalidiliitto 2010, Tieto-osio)

3.2.6 Lyhytkasvuisuus

Lyhytkasvuisuuden määritelmä vaihtelee laajalti maailman eri väestöjen keskipituuksien eroavaisuuksien vuoksi. Suomessa käytetään yleisesti hyväksyttyä määritelmää, että alle 140 cm pitkä henkilö on lyhytkasvuinen. Kaikki eivät siis välttämättä ole lyhytkasvuisia sairauden takia, vaan osa vain jää lyhyemmiksi pituuskasvussa.

Vammaksi lyhytkasvuisuus määritellään silloin, kun sen aiheuttajana lääketieteellinen syy. Vammauttavia tekijöitä, joihin esiintyy lyhytkasvuisilla, ovat muun muassa näön ja kuulon heikkous sekä liikkumiseen vaikuttavat selkärangan jäykkyys sekä nivelten liikerajoitukset. Tällaisia lääketieteellisin perustein diagnosoituja lyhytkasvuisia Suomessa on noin 800-1200 henkilöä. (Lyhytkasvuiset ry)

Lyhytkasvuisten henkilöiden on hankala ylettyä korkealle tai kurottua pitkälle. Lisäksi monilla heistä on liikkumisvaikeuksia, joten he käyttävät apuna sähköpyörätuolia. Lyhyemmät raajat tekevät myös esimerkiksi portaiden noususta hankalampaa. (Invalidiliitto 2010, Tieto-osio)

3.2.7 Allergiat

Allergiat ovat hyvin yleisiä, ja useimmiten niiden kanssa on suhteellisen yksinkertaista elää, mutta toisinaan erittäin voimakas yliherkkyys saattaa rajoittaa allergikon elämää huomattavan paljon. Allergikkojen kannalta on huomioitava, että ilmanvaihto toimii hyvin, varsinkin märkätiloissa, jotta minimoidaan kosteusongelmien ja homepölyn syntymisen riski. Rakennusmateriaalit eivät saa olla pölyä kerääviä tai erittää allergisoivia aineita. (Invalidiliitto 2010, Tieto-osio; Verhe 1996, 86)

Materiaali- ja kalustevalinnoissa tulee välttää allergiaa aiheuttavia aineita kuten keinokumia, kumia, nikkeliä tai kromia. Erityisesti näitä materiaaleja tulee välttää useasti kosketettavissa pinnoissa kuten käsijohteissa, säätimissä, painikkeissa, vesikalusteissa sekä opasteissa ja painonapeissa. Mahdolliset kasvit eivät saa olla allergiaa aiheuttavia tai myrkyllisiä lajeja. (Invalidiliitto 2010, Tieto-osio; Verhe 1996, 86)

3.3 MITÄ ON ESTEETÖN SUUNNITTELU?

3.3.1 RT-kortit

Esteetöntä suunnittelua ohjaavat niin kutsutut RT-kortit, jotka ovat suomalaisen Rakennustieto Oy:n julkaisema tietokanta. Kortistoa päivitetään tasaisin väliajoin tiedon ajankohtaisuuden ylläpitämiseksi. RT-korteista ilmenee muun muassa esteettömässä suunnittelussa käytettävä oikeanlainen mitoitus, materiaaliyhdistys ja havainnollistavia esimerkkikuvia. RT-korteissa julkaistu tieto perustuu rakennusalan säädöksiin, jotka puolestaan pohjautuvat rakennusmääräyskokoelmaan sekä Suomen rakennuslakiin. (Rakennustieto Oy)

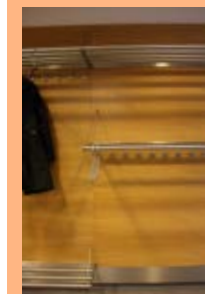
3.3.2 Mitä pitää ottaa huomioon?

Kaikessa tilasuunnittelussa tulee pyrkiä käyttäjän turvallisuuden takaamiseen sekä tilassa toimimisen helpottamiseen. Huoneen tai tilan kalustuksessa tulee minimoida kalusteisiin törmäämisen riskiä, minkä lisäksi esineiden tai asioiden liian korkealle sijoittamista on vältettävä. Ripustuskoukkuja on hyvä sijoittaa useammalle eri korkeudelle (kuva 11), mutta suuremmat ulospäin työntyvät esineet, kuten vaikkapa nauhakot, kannattaa sijoittaa syvennyksiin tai loogisesti samaan linjaan muiden suurempien kalusteiden kanssa. Lisäksi kynnyksiä ja lattiamateriaalin (kuva 12) päälle tulevia ritilöitä tai mattoja tulisi välttää niiden aiheuttaman kompastumisriskin takia. (Verhe 1996, 86-91)

Kaikissa tiloissa on oltava riittävän leveät kulkuväylät sekä kulkuaukot liikkumisrajoitteisia ajatellen. Pyörätuolilla tai rullaattorin kanssa tulee voida kääntyä helposti, ja tämän tulee onnistua myös wc- sekä pesutiloissa. Tukikahvoja ja -kaiteita (kuva 13) tulee sijoittaa sopiville korkeuksille muun muassa suihkun ja wc-istuimen yhteyteen. (Invalidiliitto 2010, Tieto-osio)

Istumakorkeuden vuoksi ei pyörätuolia käyttävä henkilö yletä korkealla oleviin asioihin, ja seisoville henkilöille suunnitellut tasot ja pöytäpinnat ovat auttamatta liian ylhäällä käytön kannalta. Sopiva korkeus esimerkiksi vaatetangoille ja ripustuskoukuille (kuva 14) on 1200 mm lattiapinnasta ylöspäin. (Invalidiliitto 2010, Tieto-osio)

Tasojen sopivan korkeuden lisäksi on huomioitava, että myös tasopinnan alla on riittävästi vapaata tilaa, jotta tason ääressä voi työskennellä. (Kuva 15 ja 16) Korkeat, kiinteät kaapit, lipastot sekä korkein sokkelein varustetut sängyt ovat käytön

KUVA 11. Vaatesäilytys eri korkeuksilla (Nenonen 2013)

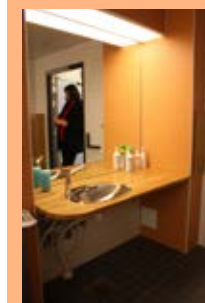
KUVA 12. Kynnyksetömästi vaihtuvat lattiamateriaalit (Nenonen 2013)

KUVA 13. Tukikahvat wc:ssä (Nenonen 2013)

KUVA 14. Vaatekoukkuja, joihin yletty myös pyörätuolista (Nenonen 2013)

KUVA 15. Vapaa tila kalusteen alla (Nenonen 2013)

KUVA 16. Kalusteiden sijoittaminen sopivalle korkeudelle (Nenonen 2013)

KUVA 17. Kaluste ilman umpinaista sokkeliä (Nenonen 2013)

KUVA 18. Keskimääräistä korkeampi sänky (Nenonen 2013)

KUVA 19. Selkeä opastus (Nenonen 2013)

KUVA 20. Erilaisten materiaalien ja värien käyttö helpottaa tiloissa suunnistautumista ja toimintaa (Nenonen 2013)

kannalta epäedullisia, sillä niiden ääreen ei pääse kunnolla, ja ne toisekseen myös kutistavat huoneen vapaata liikkumistilaa (Kuva 17). Mikäli latioilla on kalusteita, olisi niiden hyvä olla kevyesti siirrettäviä ja jalustaltaan avonaisia. Sängyn ja istuimien korkeuden ollessa lähellä pyörätuolin istuinkorkeutta on niihin siirtyminen ja niille istuutuminen helpompaa. (Kuva 18) Sopivana korkeutena pidetään yleensä 450-500 mm lattiapinnasta. (Invalidiliitto 2010, Tieto-osio)

Esteitä sekä putoamisvaaran aiheuttavia tasoeroja tulee välttää. Erityisesti näkövammaisille vaarallisia ovat vyötärön yläpuolella olevat ja ulkonevat esteet, sillä niitä ei voi havaita valkoisen kepin avulla. Myös suuret läpinäkyvät lasipinnat ovat hankalia havaita, joten läpinäkyviin lasiseiniin ja -oviin tulee teipata huomioteipit 1000 mm-1600 mm korkeudelle lattias-ta. Toisin kuin voisi ehkä ensin kuvitella, ei suuri ja avoin tila myöskään ole paras vaihtoehto näkövammaisen kannalta, sillä sellaista on hankalampaa hahmottaa etäisyyksien kas-vaessa ja ohjaavan äänimaailman vääristyessä. (Viinikainen & Helin 2002, 11; Verhe 1996, 30, 80)

Hyvällä akustiikalla helpotetaan huonokuuloisten elämää. Heidän kannaltaan on myös aiheellista ottaa huomioon suunnitelmissa esimerkiksi kosketusnäytöllä sekä videoyhteydel-lä varustettu puhelin, valo vilkuttava ovikello sekä tärkevä palovaroitin, joka tulee sijoittaa joko patjan alle, sänkyyn tai tyynyn sisään. Kaikkia käyttäjiä helpottavat myös selkeät opasteet, jotka on kirjoitettu pistekirjoituksella tai kuvitettu kohokuvioin. (Pesola 14.11.2013)

3.3.3 Materiaalit

Materiaaleilla on ratkaiseva merkitys esteettömyydelle. Näkövammaisen henkilön toimimista tilassa helpottavat kovat, tiiviit lattia- ja seinäpinnat, jotka heijastavat oikein askelten ja kepin ääniä. Toisaalta suunnistautumista ja tilojen elementtien muistamista helpottaa, kun tilan eri alueilla on eri materiaaleja. Esimerkiksi kylpyhuoneen laattalattia ja eteisen parketti sekä keittiön muovimatto muodostavat jokainen omanlaisensa ääni- ja tuntomaailman, joka helpottaa niissä toimimista tottumuksen ja muistikuvien perusteella. (Kuvat 19-20) Mattojakin voi käyttää, sillä nykyisin on tarjolla myös allergisoimattomia vaihtoehtoja. Mattoja käytettäessä on kuitenkin hyvä pitää mielessä, että liikkumisrajoittuneelle hyvin paksut ja pehmeät matot tekevät pyörätuolilla tai rollaattorin kanssa liikkumisesta huomattavasti työläämpää, pahimmillaan mahdotonta. (Verhe 1996, 86; Pesola 14.11.2013)

Lisäksi on erittäin tärkeä huolehtia, etteivät mitkään lattiamateriaalit ole liukkaita, varsinkaan märkinä, jotta liukastumisen vaara voidaan minimoida. Liukkaat pinnat ovat usein kiiltäviä ja peilaavia, jolloin ne aiheuttavat häikäistymistä. Niiden sijaan kannattaakin suosia mattapintoja. Valoisuutta ja tilantuntua voidaan lisätä käyttämällä vaaleita pintoja, jotka ovat myös tummia pintoja helpommin aistittavissa. Kaikkien käytettävien materiaalivalintojen tulisi olla kestäviä, turvallisia sekä helppohitoisia. (Verhe 1996, 86)

3.3.4 Valaistus

Tilojen ja niiden erilaisten elementtien, kuten kalusteiden ja kulkuaukkojen, havaitseminen sekä käyttäminen helpottuu, kun niiden ja taustan muodostama kontrasti eli väri- tai tummuusero, on tarpeeksi suuri. Riittävä kontrasti heikkonäköiselle on 50 %. Esimerkkinä kerrottakoon, että paperin ja mustan tekstin muodostama kontrasti on 90 %. Kontrastien voimakkuutta voidaan parantaa toisistaan riittävästi poikkeavien värien käytöllä sekä valaistuksella, joka muodostaa selkeitä varjoja. (Verhe 1996, 40)

Suunnistautumisen kannalta tärkeintä ovat kulkuväylien pintojen materiaalien ja värien erot, joilla tilassa liikkumista voidaan ohjata ja varoittaa mahdollisista esteistä. Tilan hahmottamista helpottaa, kun katto, seinät ja lattiapinnat eroavat toisistaan väriensä ja tummuusasteidensa osalta (kuva 21). Samaa periaatetta kannattaa toistaa myös kalusteiden, rakenteiden, opasteiden ja yksityiskohtien kanssa. Nyrkkisääntönä värien suhteen on, että mitä enemmän on valoa, sitä voimakkaammin erottuvat värit. (Verhe 1996, 50-51)

Toisaalta voi olla myös hyvä muistaa, että: *Pahin mahdollinen tila henkilölle, jolla on näkövamma, on täysin valkoiseksi sisustettu ja voimakkaasti valaistu tila.* (Pesola 14.11.2013)

3.3.5 Apuvälineet

Tutuin ja yleisin apuväline, jota moni tuskin edes sellaiseksi mieltää, ovat silmälasit (Kuva 22). (Pesola 2009, 12) Apuväline on siis sellainen objekti, joka helpottaa käyttäjän liikkumista ja edistää itsenäistä toimintaa. Esimerkiksi näköaistinsa kokonaan tai osittain menettäneelle henkilölle apuväline on lähes korvaamaton. (Verhe 1996, 24.)

Yleisimpiä apuvälineitä ovat käsi- ja sähkökäyttöinen pyörätuoli, inva-skootteri, rollaattori, kävelykeppi, kainalo- ja kynnärsauvat, valkoinen keppi sekä opaskoira. (Kuva 23) (Verhe 2007, 6)

KUVA 21. Kontrastit helpottavat tilan hahmottamista (Nenonen 2012)

KUVA 22. Yleisin apuväline (Nenonen 2012)

KUVA 23. Apuvälineinä pyörätuoli ja rollaattori (Nenonen 2013)

3.3.6 Esimerkkejä esteettömästä tilasuunnittelusta

KUVA 24. Taidemuseon esteetön wc Suomessa (Nenonen 2013)

KUVA 25. Taidemuseon yleinen naisten wc-tila Suomessa (Nenonen 2013)

KUVA 26. Oppilaitoksen esteetön pesutila Ruotsissa (Nenonen 2013)

Selvittääkseni kotimaisen esteettömän suunnittelun tilannetta niin toimivuuden kuin esteettisyydenkin näkökulmista tein havainnointityötä liikkeessani julkisissa tiloissa. Kuten mainitsin luvussa 2.4, ei esteettämiin hotellihuoneisiin pääsy järjestynyt, joten muodostaakseni kuvan tilanteesta päätin käyttää korvaavina tiloina kylpyhuoneita ja wc:itä, joiden tilasuunnittelu on lähin vastaavuutta tarjoava esimerkki. Tähän osioon olen valinnut muutamia havainnoimistani tiloista esimerkeiksi kuvaamaan yleisemmin vallitsevaa tilannetta. Vertailun vuoksi otin havainnointikohteikseni myös ulkomailla sijaitsevia tiloja, joista suurin osa on Ruotsissa.

Lyhyesti esteettömyyden ja visuaalisen viihtyisyyden suhdetta voisi kuvailla seuraavasti: ankeaa, mutta tilanne on paranemaan päin. Osa esteettömistä tiloista oli tilailmeeltään aivan eri maailmasta yleisiin tiloihin verrattuna, pahimmillaan oli jopa hankala uskoa niiden todella olevan samassa rakennuksessa. Tällaisissa kohteissa oli mielestäni hyvin selvää, miten eri käyttäjäryhmien viihtyvyyden tärkeyttä oli arvotettu. (Kuvat 24 - 26)

Monesti esteettömien tilojen suunnittelussa oli myös puutteellisuksia. Oven edessä saattoi olla hyvin jyrkkä ja lyhyt luiska (Kuva 27, s.30), joka ei käytön kannalta ole kovin toimiva, sillä sen ylittäminen vaatii tavallista enemmän voimankäyttöä pyörätuolista käsin. Myös wc-tiloihin johtavat kulkuväylät olivat usein liian ahtaita kääntymisen tai peruuttamisen kannalta.

Usein inva-wc oli yhdistetty lastenhoituhuoneeksi, jolloin alaslaskettava hoitopöytä aiheutti ongelman, kun wc-istuimen viereen ei päässytäkään aivan helpolla. Ensin olisi pitänyt käydä sulkemassa hoitopöytä, jonka jälkeen vasta olisi voinut peruuttaa tuolilla istuimen vierelle. Lisäksi hoitotaso oli har-

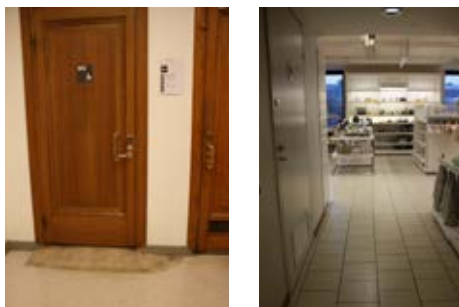
vemmin jätetty yläasentoon, ja suuren kokonsa vuoksi se silloin pienensi vapaata tilaa istuimen vieressä. (Kuva 28, s.30)

Osassa kohteissa wc-istuimelta ei ollut mahdollisuutta yltää wc-paperiin, ja lavuaari oli niin pieni sekä lähellä seinää, ettei sitä olisi voinut käyttää sujuvasti pyörätuolista käsin. (Kuvat 29-30, s.30) Monissa tiloissa oli hätäpainike tai -vetonaru, mutta ne oli sijoitettu tavallisesti niin ylös, että mikäli tilan käyttäjä kaatuisi lattialle, ei hätäilmoittimeen ylettyisi sieltä käsin. (Kuva 31, s.30)

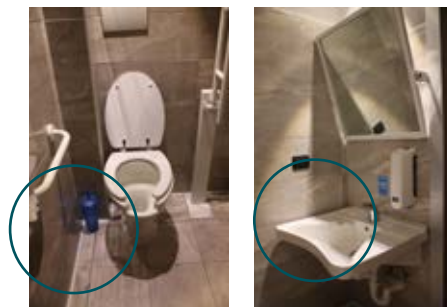
Sisustuksen osalta monissa kohteissa oli inva-wc pyritty selvästi tekemään mahdollisimman edullisesti käyttäen vaatimattomia materiaaleja sekä muotoilultaan vanhahtavia kalusteita. (Kuva 32, s.30) Valaistus oli hoidettu muutamilla kylmää valoa levittävillä loisteputkivalaisimilla. (Kuva 33, s.30) Osittain toki tilojen yleisilmeen surkeuteen vaikutti myös niiden siivottomuus, mikä oli toisaalta hieman erikoista, sillä muiden wc-tilojen siisteydestä oli selvästi kunnolla huolehdittu. (Kuva 34, s.30) Osaan esteettömistä wc:istä ei edes päässyt vapaasti vaan niitä käyttääkseen olisi kävijän tarvinnut hakea henkilökunnalta ensin avain, useimmiten kassalta, joka ei ollut lähelläkään wc:itä.

Uudiskohteissa (kuvat 35-38, s.30) niin Suomessa kuin Ruotsissakin näkyi selkeä parannus, sillä niissä esteettömät märkätilat noudattivat sisustukseltaan samaa linjaa muiden tilojen kanssa. Tyylikkään esimerkki esteettömyydestä löytyi kuitenkin Tanskan puolelta Kööpenhaminan Skuespilhus-teatterista (kuva 38, s.30), jossa esteetön wc oli yhtä tyylikäs ja kiinnostavasti suunniteltu kuin muutkin tilat. Oheiset kuvat havainnollistavat hyvin esteettömän suunnittelun tyypillisen tilanteen lisäksi myös alkaneen positiivisemmän, viihtyisemmän kehityssuunnan.

KUVA 27. Sisäänkäynnit esteettömiin wc-tiloihin kauppakeskuksissa Suomessa (Nenonen 2013)

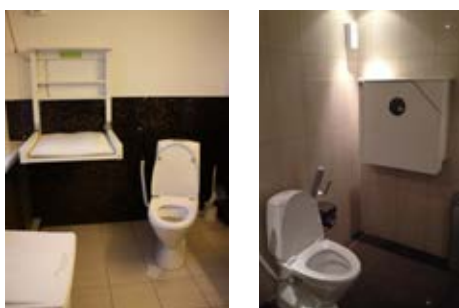
KUVA 30. Esteetön wc Italiassa (Nenonen 2013)

KUVA 33. Esimerkkejä valaistuksesta (Nenonen 2013)

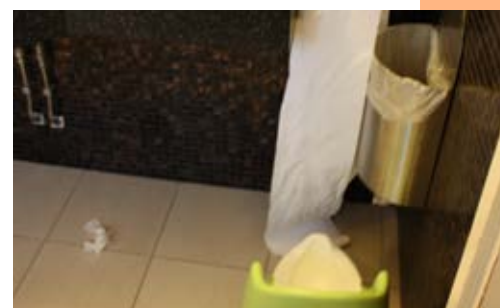
KUVA 36. Konserttitalon esteetön wc Suomessa (Nenonen 2013)

KUVA 28. Esteetömän wc:n ja lastenhoitohuoneen yhdistelmä Suomessa ja Ruotsissa (Nenonen 2013)

KUVA 31. Hätkäksuvedin liian korkealla ja piilotettuna pottaistuimen taakse Suomessa (Nenonen 2013)

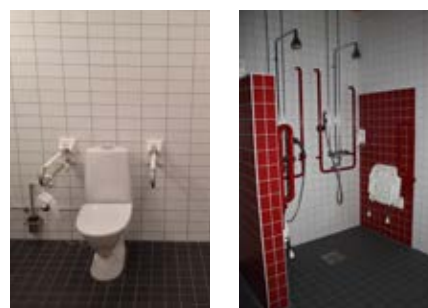
KUVA 34. Esteetömän wc-tilan siisteys vaikuttaa viihtyisyyteen (Nenonen 2013)

KUVA 37. Kauppakeskuksen esteetön wc Ruotsissa (Nenonen 2013)

KUVA 29. Taidemuseon esteetön wc Ruotsissa (Nenonen 2013)

KUVA 32. Materiaali- ja kalustevalinnat (Nenonen 2013)

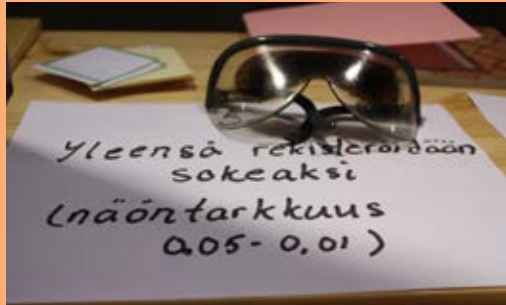

KUVA 35. Pienikin tila voi olla esteetön ja viihtyisä (Nenonen 2013)

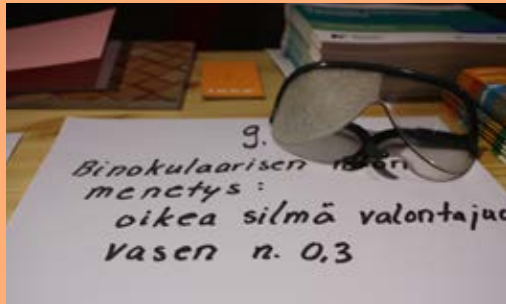

KUVA 38. Esteetön wc Skuespillhus-teatterissa Tanskassa (Nenonen 2013)

3.4 MITEN YMMÄRTÄÄ ESTEETTÖMYTTÄ SUUNNITELIJANA?

KUVA 39. Sokeutta havainnollistavat lasit (Nenonen 2013)

KUVA 40. Näkövammaa havainnollistavat lasit (Nenonen 2013)

KUVA 41. Creative Space (Nenonen 2013)

Jotta voisi suunnittelijana paremmin ymmärtää esteettömyyttä sekä käyttäjien maailmaa, kannattaa yrittää nähdä rakennettu ympäristö heidän silmillään, asettua heidän asemaansa itse. Tässä asiassa kehittyäkseni kokeilin muun muassa, miten liikkuminen sisätiloissa pyörätuolin kanssa sujuu (ks. 3.4.1), ja miltä ikääntyneenä toiminen tuntuu (3.4.2).

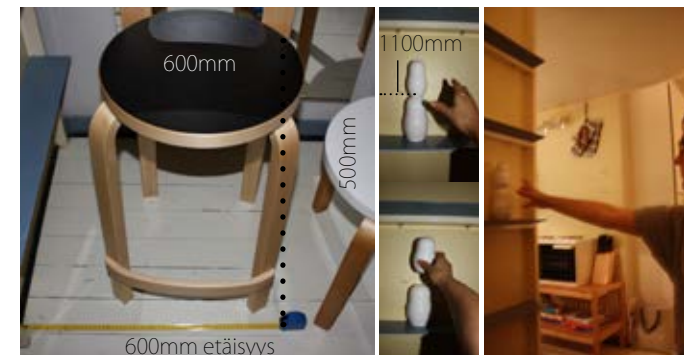
Näkövammaisuutta voi jokainen kokeilla helpoiten erilaisia näkövammoja simuloivien erikoislasiavun avulla. (Kuvat 39 ja 40) Lisäksi ainakin Tampereen teknillinen yliopisto sekä Oulun yliopiston arkkitehtuurin laitokset järjestävät säännöllisesti muutaman vuoden välein avoimia tilaisuuksia, joissa on mahdollista päästä tutustumaan erilaisiin apu- ja simulointivälineisiin. (Pesola 2009, 33)

Henkilökohtaisesti syvensin tietämystäni ja ymmärrystäni näkövammaisuuden osalta juuri testaamalla liikkumista simulointilaseja käyttäen, sekä keskustelemalla esteettömän suunnittelun toteutumisesta tilasuunnittelussa arkkitehti Martin Götbergin kanssa. Hän on tiedettävästi ensimmäinen Ruotsissa valmistunut arkkitehti, jolla on näkövamma. Jo pelkästään keskustelemalla sellaisen henkilön kanssa, joka arjessaan tarvitsee esteettömyyttä ja apuvälineitä, voi oppia paljon uutta sekä ymmärtää aiempaa paremmin, mitä kaikkea tulee ottaa huomioon suunnittelutyössä ja miksi.

Osallistuin syyskuussa 2013 Habitare-messujen yhteydessä järjestettyyn Creative Space -työpajaan, jossa ideoitiin uudenlaista ja parempaa vanhuutta Suomessa ja jossa esteettömyydellä oli merkittävä rooli (kuva 41) Työpajan tarkoituksena oli monialaisen ammattilaisuuden yhdistymisellä kehittää innovatiivisia palvelu- ja tuotekonsepteja sekä tulevaisuuden skenaarioita. Osallistuminen ja monialainen yhteistyö antoi myös uusia ajatuksia opinnäytetyöhöni sekä auttoi huomamaan puutteita tilakonseptissani.

Osatakseni sijoittaa suunnitelmissa asioita oikeille korkeuksille tein itse kotona erilaisia ulottumistestejä, joissa kokeilin muun muassa miten korkealle voin ylettyä, jos istun noin 500 mm korkealla istuimella ja noin 600 mm etäisyydellä tavoiteltavasti kohteesta. Tällä pyrin erityisesti selvittämään pöytätasojen päälle tulevien hyllyjen ja muiden elementtien, kuten pistorasioiden ja valokatkaisijoiden, sopivaa asemointikorkeutta. Testissä käytin oikean korkuista istuinta ja teippasin lattiaan merkin 600 mm päähän tavoiteltavista korkeuksista, jonka jälkeen kokeilin, miten ylös voin ylettyä ja sujuvasti tarttua esineisiin (kuva 42).

Kokeen avulla totesin, että mikäli esineeseen tulee ylettyä esimerkiksi pöytätason yli, ei esineitä kannata sijoittaa yli 1200 mm korkeudelle, sillä sitä korkeammalle sijoitettuihin esineisiin ylettyminen, tai pitävän otteen saaminen vaikeutuu huomattavasti. Ihanteellinen korkeus hyllyn alapinnalle osoittautui 1100 mm korkeudeksi. Toki ylettymiseen vaikuttavat yksilölliset vartalon mittasuhteet, mutta testini lopputuloksen hyödynnettävyyttä tukee esteettömyyssäädösten määräys esineiden sijoittamisesta 1200 mm korkeudelle pyörätuolissa istuvia henkilöitä varten.

KUVA 42. Ulottumistesti (Nenonen 2013)

3.4.1 Pyörätuolitesti

Pyörätuolilla liikkumista kokeilin jo vuoden 2012 kesällä Helsingissä Cities for all -esteettömyys konferenssin yhteydessä, jonka yhtenä osana testirata toimi (kuva 44). Radan alussa tuli ensin avata kapeahkossa käytävässä oleva ovi, jonka jälkeen tuli ylittää oven takana oleva 2-3 cm korkea kynnyks ja sitten vielä sulkea ovi toiselle puolelle päästyään. Toisena osiona oli pehmeän patjan yli kulkeminen, jossa simuloitiin liikkumista esimerkiksi hiekalla tai pehmeän maton päällä. Viimeisessä osuudessa käytiin pyörätuolia käyttäen ensin hakemassa suuri ja hankalasti kuljetettava esine, tässä tapauksessa jumbapallo, joka oli sitten vietävä viereiselle telineelle ja nostettava sen sisälle.

Koin testiradan suorittamisen todella hyödylliseksi ja havainnollistavaksi, kun monet aiemmin itsestään selvät asiat joutui kohtaamaan aivan uudella tavalla, ja tavallisesti niin helpot toimet kuin vaikkapa oven avaaminen, vaativatkin yhtäkkiä paljon enemmän suunnittelua ja harkintaa.

Uudelleen pääsin testaamaan pyörätuolin käyttöä, sekä nyt myös rollaattorin kanssa liikkumista, Tukholman arkkitehtuurimuseon esteettömyysnäyttelyssä helmikuussa 2013. Rata oli karsitumpi, mutta sisälsi muun muassa Helsingin testiradasta poiketen jyrkemmän ja pidemmän luiskan sekä pyörätuolihissin, joiden käyttöä ja niihin siirtymistä pääsin kokeilemaan. Noin 3 cm korkea tasoero hissien ja lattia välillä oli yllättävän hankala este ylittää, ja vaati useamman yrityksen sekä käsivoimien käyttöä ennen kuin onnistuin.

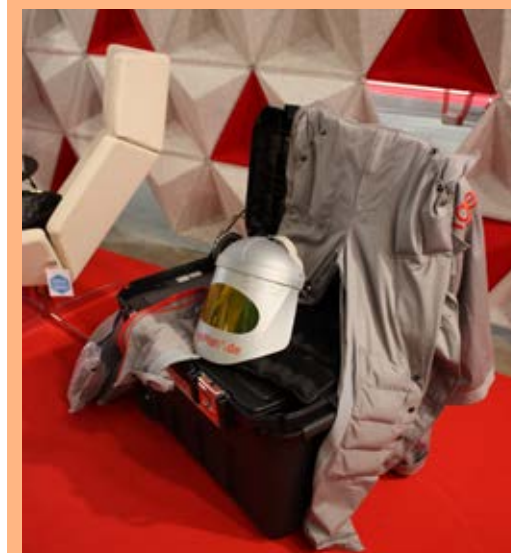
3.4.2 AgeMan-puku

Syyskuussa 2013 järjestetyillä Habitare-messuilla oli Avaavan kautta mahdollisuus kokeilla AgeMan-pukua (kuva 44), joka simuloi ikääntymisen vaikutuksia kehossa, ja niiden heijastumista liikkumis- ja toimintakykyyn. Ikäpuku muun muassa vaimentaa ääniä sekä sumentaa näkymää, painaa rintakehää ja kangistaa niveliä, sekä vääristää tasapainoa vartalon painopisteen siirtymisellä. AgeMan-puku on kehitetty Meyer-Hentschel -instituutissa Saksassa.

Puvussa tuli miltei heti kuuma, mikä johtui osittain siitä, että puku painaa lähemmäs 20 kiloa. Painavuudella puku havainnollistaa liikkumisen aiheuttamaa, aiempaa nopeammin tulevaa uupumusta sekä kulkemisen muuttumista haparoi-vammaksi, ja esimerkiksi istuimelta ylös nouseminen vaikeutumista. Istuutuminen ja nouseminen sekä kumartuminen että kurottautuminen vaikeuttavat kyynärpäihin ja polviin tulevat painositeet, jotka demonstroivat nivelten kangistumista. Lattialle pudotetun kolikon nostaminen oli työlästä, sillä asuun kuuluvat myös liian suuret työhanskat sekä kypärä, jonka visiiri on sumennettu. Niiden avulla havainnollistetaan näön huononemista sekä tarttumisotteen heikkenemistä. Puvun kokeilu oli todella mielenkiintoinen kokemus, joka teki hyvin selväksi, miksi esimerkiksi tukikahvojen sijoittaminen wc-istuimen viereen on niin tärkeää – ilman niitä ei nouseminen nimittäin ole ainakaan liian helppoa.

KUVA 43. Pyörätuolitestirata (Nenonen 2012)

KUVA 44. AgeMan-puku (Nenonen 2013)

3.5 ESTEETTÖMYYS AMMATTILAISEN NÄKÖKULMASTA

Sano yksikin hyvä syy, miksi esteettömyys olisi huono ratkaisu? (Pesola 14.11.2013)

Saadakseni esteettömän tilasuunnittelun tilanteesta Suomessa ammattimaisen ja todenmukaisen käsityksen omani verrokiksi kävin keskustelemassa Invalidiliiton Esteettömän toimitalon johtajan, arkkitehti Kirsti Pesolan kanssa 14.11.2013 Helsingissä.

Pesolan näkemys esteettömyyden toteutumisesta tila- ja rakennussuunnittelussa Suomessa on, että yleisellä tasolla tilanne on parantunut vaikkapa 1990-lukuun verrattuna, mutta että työtä asian eteen vielä on tehtävä. Hänen mukaansa usein suunnittelu ja toteutus tehdään hieman huolimattomasti, jolloin esteettömyys tiloissa jää puolitiehen. Suunnittelijoiden tulisi olla huolellisempia rakentamisvaiheen valvonnassa, jotta virheisiin voitaisiin vielä tarvittaessa puuttua. Lisäksi Pesolan mukaan ongelmia esteettömyydelle aiheuttaa nykyrakentamisessa voimakkaasti näkyvä neliöiden väärinkäyttö; toisista huoneista tehdään aivan liian pieniä, kun taas toisissa huoneissa on hukkaneliöitä. (Pesola 14.11.2013)

Pesola kuitenkin huomautti tämän jälkeen suunnan keskusteluissa ja lainsäädännössä jo muuttuneen positiivisempaan suuntaan – yhteiskunta kulkee kohti esteettömyyttä. Hän arvioi, että jo 5- 10 vuoden sisällä tilanne esteettömän rakennuskannan osalta tulee olemaan parempi. Tämän kehityksen edesauttamiseksi Pesola nimesi muun muassa monialaisen yhteistyön lisäämisen eri asiantuntijoiden ja ammattilaisten kesken sekä esteettömyysneuvonnan tehostamisen. (Pesola 14.11.2013)

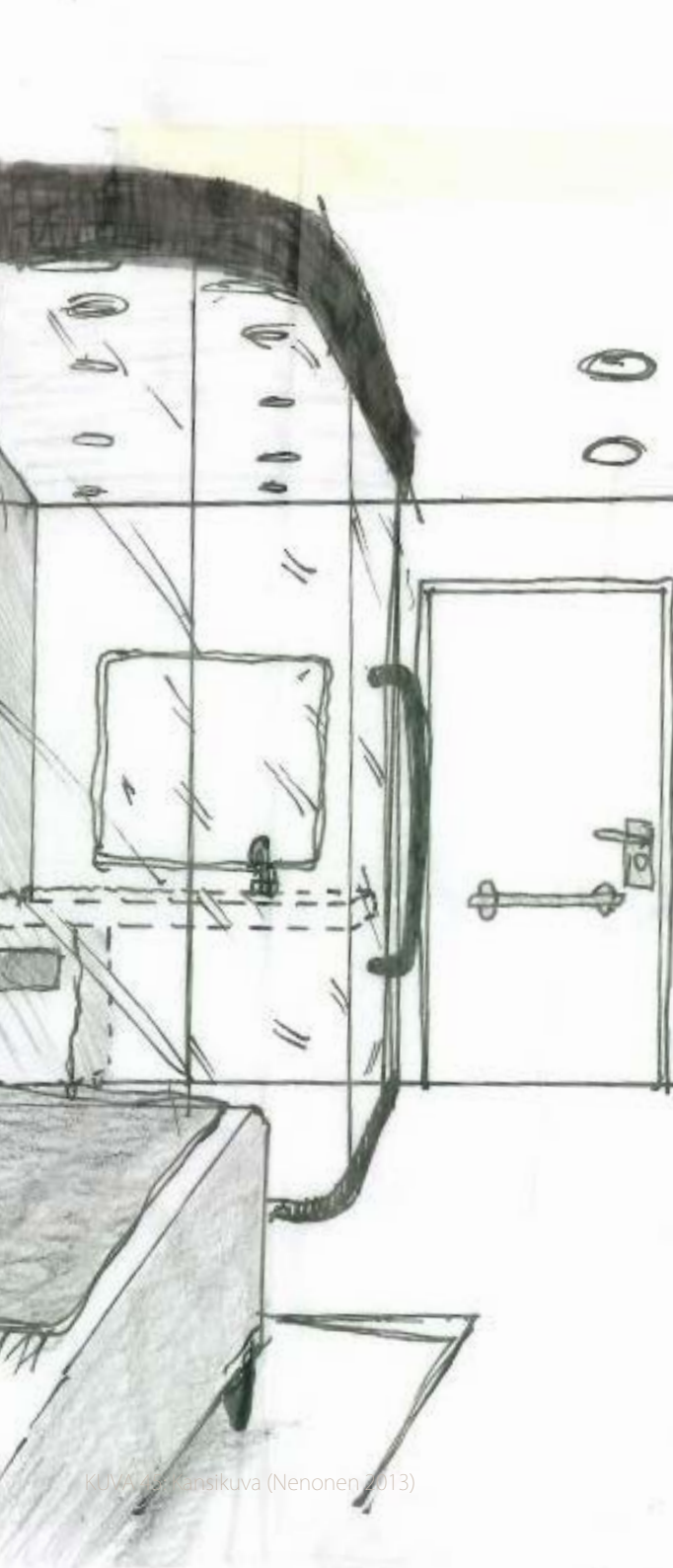
Esimerkkinä onnistuneesta esteettömästä suunnittelusta Pesola mainitsi juuri Esteettömän toimitalon, jossa koko ra-

kennus ja kaikki sen tilat ovat esteettömiä, mutta eivät näytä siltä, että olisi suunniteltu vain vammaisia henkilöitä varten. Pesola kertoi, että toisin kuin usein luullaan, ei täysin esteettömäksi rakentaminen edes ole suuri kustannus, sillä hyvällä suunnittelulla jo heti projektin alusta asti voidaan vaikuttaa siihen, ettei rakentamisen ja kalustamisen hinta nouse sen korkeammaksi kuin mitä se olisi esteellisen rakennuksen tapauksessa. Pesola myös muistutti, että kaikille täysin esteettöntä tilaa voi olla jopa mahdotonta suunnitella, sillä aina on joku, jonka erikoistarpeisiin voidaan vastata vain mittatilaussuunnittelulla. (ibid.)

Keskustellessamme esteettömyydestä hotellihuonesuunnittelusta Pesola kertoi, ettei esteettömiä huoneita ole vielä riittävästi, ja että erityisesti suurten ryhmien majoittaminen samaan hotelliin on käytännössä mahdotonta, kun yhdessä hotellissa esteettömiä huoneita on keskimäärin 1 % kaikista huoneista. Huoneiden koosta hän mainitsi, että paremman tasoluokan huoneet, kuten superior- tai deluxe-huoneet, ovat yleensä sopivia, mutta haittana on korkeampi hinta sekä usein esteellinen sisustus. (ibid.)

Pesola ihmettelikin esteettömyyden huonoa tilannetta hotellisuunnittelussa, sillä esimerkiksi monet auttavat elementit, kuten tukikahvat ja -kaiteet, voidaan naamioida tai hyödyntää pyyhetangoiksi, jolloin niiden apuvälinemäisyys hälvenee. Hän myös ehdotti, että huoneissa olisi kiinteästi asennettujen perusvarusteiden lisäksi mahdollisuus lainata vastaanotosta erikoisempia apuvälineitä, kuten kuulovammaisten herätyskelloja tai suihkupyörätuolia. Lopuksi Pesola korosti erityisesti selkeiden opasteiden merkitystä kaikessa tilasuunnittelussa, sillä ne palvelevat kaikkien muiden lisäksi myös esimerkiksi maahanmuuttajia sekä turisteja, joille suomen ja ruotsin kieli eivät välttämättä ole tuttuja. (ibid.)

4 HOTELLIHUONEESTA

4.1 TYYPILLINEN HOTELLIHUONE

Luultavasti suurin osa suomalaisista on ainakin kerran elin-aikanaan yöpynyt hotellissa. Moni pystynee myös helposti kuvailemaan tyyppillisen hotellihuoneen sisustuksen ja muistamaan tunnelman. Tämä neljäs luku kokonaisuudessaan esittelee lyhyesti suomalaista esteetöntä hotellihuonekantaan sekä käyttäjien näkemystä ja kokemuksia. Suunnittelemani hotellihuoneen koko, kalustus ja varustelu perustuvat tämän kokonaisuuden sisältöön, josta osan muodostaa myös oma, henkilökohtainen, ajan myötä kertynyt kokemus majoitustiloista.

Hotellihuonetta voisi kuvailla sanalla puolijulkinen tila, sillä toisaalta se on siellä majoittuvalle henkilölle yksityinen hänen oleskellessaan huoneessa, toisaalta taas huone ei ole hänen omistamansa samaan tapaan kuin asunto, sillä se on lukuisten muidenkin henkilöiden käytettävissä ennalta sovitun ajan ja rahallisen korvauksen perusteella. Hotellihuone on sisustukseltaan usein kuin pieni asunto tiivistettynä, monet tutut elementit löytyvät, mutta asunnoissa tyyppillisten asioiden, kuten vaikkapa keittiön sekä sisustuksen ilmeen henkilökohtaisuuden puute viestivät tilan olevan julkisessa käytössä. Julkisen tilan määritelmä asettaa myös sisustuksessa käytettäville materiaaleille sekä kalusteille korkeamman vaatimustason kestävyden sekä turvallisuuden osalta.

Yleisin hotellihuonetyyppi on standardihuone eli perustasohuone, joka on usein muiden tasoluokkien huoneita edullisempi hinnaltaan, kooltaan pienempi ja varustelultaan vaatimattomampi. Muita huonetyyppejä ovat esimerkiksi king size-, superior- ja deluxe-huone, jotka usein ovat käytännössä hyvin lähellä toisiaan hinnan ja varustelun osalta. Suurimpia, kalleimpia ja varusteluiltaan tasokkaimpia huoneita kutsutaan sviiteiksi. Kaikkien huonetyyppien varusteluun ja hintaan vaikuttaa myös ratkaisevasti hotellin laatutaso, joka voi

vaihdella korkeimman viiden tähden ylellisyyden ja tähdettömyyden vaatimattomuuden välillä paljonkin. Tähän työhön valitsin konseptitilaani varten standardihuoneen, joita on eniten, ja jossa ovat samat elementit kuin muiden tasoluokkien huoneissa, vain pienempään tilaan sijoitettuina ja vaatimattomalla budjetilla tehtyinä.

Kooltaan standardihuoneet ovat keskimäärin 20-25 m², joista kylpyhuoneet ovat noin 5 m² kokoisia. Arkkitehti Irma Verheen esimerkki esteettömästä majoitustilasta (ks. kuva 52, s.42) teoksessa *Esteettä Luontoon liikkumaan* on kooltaan noin 28 m², mikä tukee myös keskimääräisen huonekoon arviota. (Verhe 1994, 52)

Nykyisin hotellihuoneen vähimmäisvaatimuksena voidaan länsimaissa pitää:

- o WC ja suihku kymmentä huonetta kohden
  - o lattiapinta-ala; yhden hengen huoneessa vähintään 7 m² ja kahden hengen huoneessa 10 m²
  - o lavaaari ja juokseva kylmä vesi
  - o ikkuna avattavissa ja pimennettävissä
  - o ovi, lukittava
  - o yksityisyys, ei läpikulkua toiseen huoneeseen.
  - o varauslöylypöytä huoneessa
  - o palohälytin, kaikissa huoneissa
  - o valaistut poistumistiet ja käytävät
  - o avoimet ovet yleisissä tiloissa, esim. hotellin aulan ovi
  - o hälytinalaite jokaisessa huoneessa, esimerkiksi puhelin
  - o paloturvalliset materiaalit
- (Asunta, Brännare-Sorsa, Kairamo, Hatero 2003, 55)

Aiemman listan lisäksi standardihuoneen kalustukseen ja varusteluun kuuluu tyyppillisesti myös:

- o vuode, 1-2 kappaletta
- o sivupöydät
- o lukuvalaisimet
- o kirjoituspöytä tai peilipöytä, jossa vetolaatikko
- o minibaari, mahdollisesti nykyisin myös vedenkeitin
- o muutamia astioita sekä aterimia, kuten kahvikuppeja, vesilaseja ja lusikoita
- o nojatuoli
- o tuoli tai jakkara
- o vaatesäilytys, usein vaatekaappi, jossa tanko henkareille sekä hyllyt
- o matkalaukkuteline
- o kokovartalopeili
- o hotellipuhelin
- o turvasäiliö tai kassakaappi
- o televisio
- o ilmastoinninsäädin
- o silitysrauta ja -lauta
- o lisätynyt ja -huopa
- o valokatkaisijat
- o suihku tai amme
- o wc-istuin
- o pesuallas
- o peili
- o pyyhäteline
- o pyyhkeet
- o hiustenkuivaaja
- o roska-astia, myös huoneen puolella
- o palohälytin
- o ikkuna, joka voitava avata osittain ja pimennettävissä
- o verhot

4.2 ESTEETTÖMÄT HOTELLIHUONEET SUOMESSA

Invalidiliiton esteettömyyttä esittelevällä Esteetön-verkkosivulla suomalaisesta esteettömästä hotellimajoituksesta kerrotaan seuraavasti:

”Liikkumis- ja toimimisesteiset henkilöt on löydetty myös kuttajina. Moniin vanhoihin hotelleihin on peruskorjauksen yhteydessä rakennettu esteettömiä huoneita samalla kun hotellin muista tiloista on mahdollisuuksien mukaan poistettu liikkumisesteet.” (Invalidiliitto, Tieto-osio 2010)

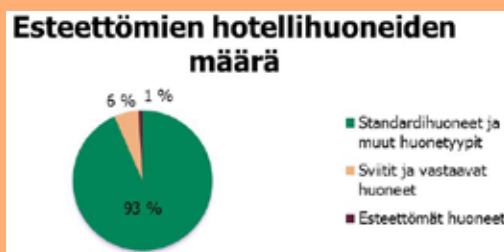
Hyvänä esimerkkinä tästä voisi mainita hotelliketju Scandicin, joka on tehnyt esteettömyydestä osan strategisia linjauksiaan. Scandic on myös kehittänyt itselleen esteettömyystandardin, jonka 110 kohdasta 81 ovat pakollisia kaikille ktjun hotelleille. Hotellien esteettömien huoneiden määrässä ja varusteluissa on eroja, mutta pääpiirteittäin niistä löytyvät samat elementit.

Suomessa Scandic parantaa hotelliensa esteettömyyttä muun muassa niin, että osassa hotellin huoneista on korkeammat sängyt sekä vähintään 800 mm tyhjää lattiatilaa niiden vieressä. Lisäksi vuoteissa on tärinähälytyksellä toimiva herätyskello ja palovaroitin, sekä selkeä ilmoitus näistä elementeistä jo vastaanotossa. Sängyissä ei ole umpinaista sokkeliä vaan jalat. Puhelin on vuoteen vieressä yöpöydällä, samoin kaukosäädin. Sivuilla mainitaan myös, että hotellien kunnostuksen yhteydessä sänkyjä vaihdetaan sähkökäyttöisiin vuoteisiin, joiden korkeutta voi asiakas itse säätää. Vastaanotosta on mahdollista lainata kävelykepinpidike ja induktiosilmukoita. Huoneen vaatetangot ja vaatekaapin hyllyistä osa ovat 1200 mm korkeudella, jolloin niihin yletään myös pyörätuolista. Kalusteille on annettu vähimmäiskorkeuksia ja kynnykset ovat alle 20 mm korkeita. (Ruulio 2013, 69; Scandic 2013)

Selvittääkseni miten yleisiä esteettömät hotellihuoneet ovat Suomessa, tutkin suurimpien Suomessa toimivien hotelliketjujen huonetyyppitietoja. Rajasin otannan käsittämään suurimpien kaupunkien suurimpia hotelleja, joita ovat muun muassa Sokos hotellit, Cumulus ja Radisson SAS Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Tampereella, Turussa, Jyväskylässä, Kuopiossa sekä Oulussa. Scandic ei ole mukana otannassa, sillä esteettömien huoneiden lukumäärää ei ilmoiteta verkkosivuilla. Yhteensä hotelleja on otannassa 25 kappaletta. Mukana ovat hotellien kaikki huonetyypit. Ne hotellit, joiden verkkosivuilla on lueteltu kaikkien muiden huonetyyppien lukumäärät, mutta esteettömät huoneet on jätetty mainitsematta, on tässä työssä tulkittu niin, ettei esteettömiä huoneita ole. Tämä vaikuttaa tulosten luotettavuuteen, samoin kuin suppeahko otanta. Tuloksista voi kuitenkin saada suuntaa-antavan käsityksen esteettömien huoneiden tarjonnan tilanteesta.

Otannassa olevien hotellien yhteenlaskettu huonemäärä on 5027 huonetta. Tästä summasta esteettömiä huoneita on 50 ja sviittejä sekä vastaavia 286 kappaletta. Prosentuaalisesti esteettömiä huoneita on siis 1 % kaikista huoneista, kun taas sviittejä ja vastaavia on 5,7 %. Loput 93,3 % ovat pääosin standardihuoneita tai laatutasoltaan perus- ja ylimmän laatuluokan väliltä olevia huoneita.

Kuten ohessa olevasta kaaviosta 5 ilmenee, on tilanne esteettömän majoituskannan näkökulmasta hyvin kaukana ihanteesta. Eräässä turkulaisessa hotellissa oli vain yksi esteetönhuone 364 huoneesta. Otannan paras esteettömyysprosentti sen sijaan oli espoolaisessa hotellissa, jossa esteettömiä huoneita on 6 kappaletta kaikista 154 huoneesta. Tämä tekee esteettömien huoneiden prosentuaaliseksi osuudeksi 3,9 % kyseisessä hotellissa.

KAAVIO 5. Esteettömien hotellihuoneiden määrä (Nenonen 2014)

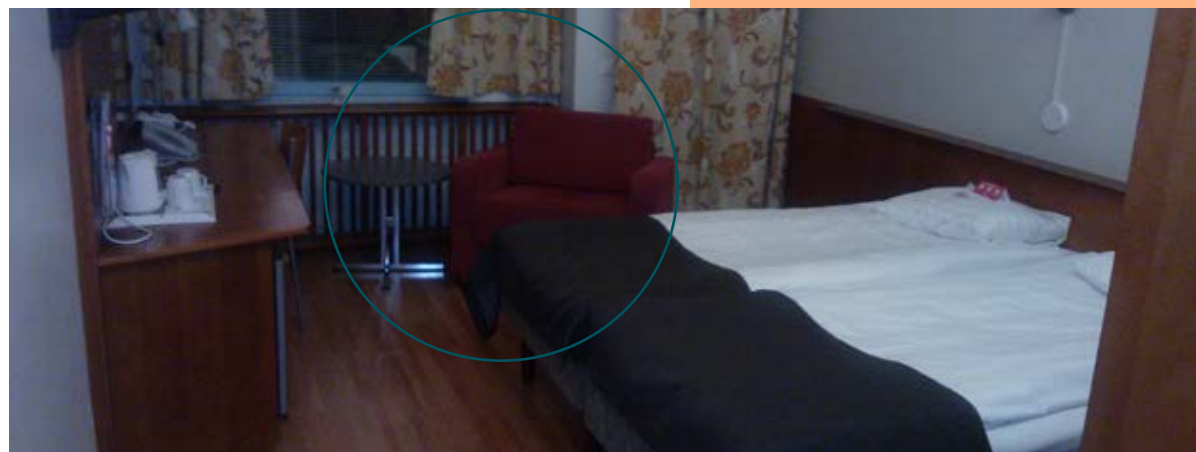
4.2.1 Esimerkkinä hotelli Rantasipi Ikaalisten Kylpylä

Arkkitehti Kirsti Pesola neuvoi minua ottamaan yhteyttä Ikaalisissa sijaitsevaan kylpylähotelli Rantasipi Ikaalisten kylpylään, joka tekee yhteistyötä Invalidiliiton kanssa kehittääkseen tilojensa esteettömyyttä. Hotelli Rantasipille on myönnetty Invalidiliiton toimesta Helppo liikkua -tunnus keväällä 2013. Tunnuksen myöntäminen edellyttää kohteelta vähintään neljää esteetöntä majoitushuonetta, kulkuväylien esteettömyyttä, yleisten tilojen sopimista sekä seisten että istuen asioiville ihmisille, selkeitä ja helppolukuisia opasteita, esteettömiä autopaikkoja ja saattoliikenteen pysähdyspaikkaa, sekä liikkumis- ja toimintaesteisten henkilöiden huomioimista pelastussuunnitelmassa. Ikaalisten kylpylässä on yhteensä 10 Helppo liikkua -tunnuksella varustettua huonetta, joiden sisustus ja sijoittelu on suunniteltu yhteistyönä Invalidiliiton Esteettömyyskeskuksen kanssa. Lisäksi esteettömyyteen on kiinnitetty huomiota kylpylän yleisissä tiloissa liikkumisen kannalta ja erityisesti vastaanoton toimivuuden osalta. (Rantasipi 2014)

Ikaalisten kylpylän esteettömät hotellihuoneet sijaitsevat ensimmäisessä kerroksessa. Olin yhteydessä Ikaalisten kylpylän hotellipäällikkö Marko Virtaseen, joka lähetti minulle sähköpostin välityksellä valokuvia yhdestä esteettömistä huoneista sekä perushuoneista. Kuvista kolme (kuvat 46-48, s. 39 ja 40) on esteettömästä huoneesta ja loput (kuvat 49-51, s. 41) standardihuoneesta. Esteettömissä huoneissa kylpyhuone on suurempi kuin standardihuoneesta ja tukikaiteita on lisätty. Lisäksi esteettömissä huoneissa on sängyissä korkeammat jalat, eteisen kaapit on siirretty oviseinältä huoneen puolelle sekä toinen lisävuoteena toimiva nojatuoli on poistettu. Muutoin kalustus on molemmissa huoneissa sama. (Virtanen 22.10.2013)

Virtasen lähettämä kuvamateriaali tukee jo aiemmin havait-

semiani puutteita esteettömässä tilasuunnittelussa. Esteettömässä huoneessa (kuva 46) on silti ahdasta, vaikka kalustusta onkin vähennetty. Toiselle puolelle vuodetta on ainakin kuvien perusteella hankala päästä kevyempienkin apuvälineiden kuten rollaattorin tai kainalosauvojen kanssa. Lisäksi eteisen käytävä on varsin ahdas eikä siinä välttämättä mahdu kääntymään pyörätuolilla. Myös ulospäin aukeavat ovet tekevät tiloista toisiin siirtymisestä työläämpää. Kylpyhuoneen seinä- ja lattialaatoitukset (kuva 48, s. 40) eivät muodosta kovin voimakasta kontrastia toisiinsa nähden, joten näkövammaisen henkilön voi olla vaikea hahmottaa tilaa. Monet yksityiskohdat ovat hankalasti käytettäviä, sillä esimerkiksi kylpyhuoneessa suihkun viereen sijoitetut shampoo- ja saippuapakkaukset voisivat olla alempanakin kuten myös toisella puolella sijaitsevat pyyhetangot. (kuva 48, s. 40) Lisäksi huoneen puolella pistorasioita (kuva 47, s. 40) on vaikea käyttää, sillä useimmat niistä sijaitsevat lattianrajassa. Puhelimen ollessa aivan ikkunaseinän vieressä pöydän toisessa päässä (kuva 47, s. 40), voi siihen ulottuminen osoittautua haastavaksi käytännössä, kun edessä on tuoli sekä pyöreä sivupöytä.

KUVA 46. Hotelli Rantasipin esteetön hotellihuone
(Virtanen 2013)

KUVA 47. Näkymä esteettömän hotellihuoneen eteisestä
(Virtanen 2013)

KUVA 48. Hotelli Rantasipin esteetön kylpyhuone
(Virtanen 2013)

KUVA 49. Hotelli Rantasipin standardihuone
(Virtanen 2013)

KUVA 50. Hotelli Rantasipin standardikylpyhuone
(Virtanen 2013)

KUVA 51. Hotelli Rantasipin standardihuoneen eteinen
(Virtanen 2013)

4.2.2 Esteettömän hotellihuoneen suunnittelun ohjeistus

KUVA 52. Esimerkki esteettömistä majoitustiloista (Verhe 1994, 52)

KUVA 53. Mittapiirustus esteettömästä kylpyhuoneesta (Verhe 1994, 44)

KUVA 54. Esimerkki esteettömästä kylpyhuoneesta (Verhe 1994, 44)

Majoitustilojen esteetöntä suunnittelua ohjaavat samat vaatimukset kuin muidenkin liikkumis- ja toimintaesteisille tarkoitettujen tilojen suunnittelua. Esimerkiksi ovien vapaiden kulkuaukkojen tulee olla vähintään 900 mm leveitä ja kynnyksiä tulee välttää. Ovien aukeamissuuntiin sekä avattavuuteen tulee kiinnittää huomiota. Huoneessa tulee voida kääntyä pyörätuolilla sekä sisääntulossa, että huoneen puolellakin.

Taitavan ja harkitun suunnittelun avulla voidaan säästää kalliita neliöitä ja samalla pitää kustannukset hallinnassa. Kun samassa hotellissa on useampia esteettömiä huoneita, ne voidaan suunnitella niin sanotusti toispuoleisina, jolloin pyörätuolista siirtyminen vuoteeseen tai wc-istuimelle tapahtuu vain toiselta puolelta. Tällöin esteettömät hotellihuoneet tulee tehdä pareittain siten, että ne ovat toistensa peilikuvia, ja vain joko oikealla tai vasemmalla puolella on tilaa pyörätuolille tai rollaattorille (kuvat 52-54). Asiakas voi sitten päättää tarpeensa mukaan valitseeko oikea- tai vasenkätisen huoneen itselleen. Tällainen toispuoleinen malli mahdollistaa esteettömyyden järjestymisen usein myös vanhojen kohteiden tapauksissa. Mikäli hotellissa on korkeintaan kaksi esteetöntä huonetta, tulee niissä olla sekä vuoteen että wc-istuimen molemmilla puolilla vapaata tilaa liikkumiselle.

(Invalidiliitto, Tieto-osio 2010; Verhe 1994, 52)

Lisäksi esteettömissä hotellihuoneissa tulee aina olla kaksi kappaletta 500 mm korkeita vuoteita, joista toinen on mahdollista avustajaa varten. Sängyt tulee voida yhdistää parisängyksi. Huoneen pöytätasojen, kuten esimerkiksi peili- tai työpöydän tulee olla ainakin 600 mm syviä sekä 800 mm leveitä. Suositeltava yläpinnan korkeus on noin 800 mm, pöydän alapinnan puolestaan tulee olla vähintään 670 mm lattian

yläpuolella. Peilin sijoituskorkeudessa tulee ottaa huomioon, että myös pyörätuolissa istuvat tai lyhytkasvuiset näkevät siitä itsensä.

Hälytysjärjestelmän tulee soveltua kuulo- ja näkövammaisille, ja sekä huoneesta että hygieniatilasta tulee voida saada yhteys hotellin henkilökuntaan esimerkiksi hälytyspainikkeella tai -vetonarulla. Huoneen numero merkitään seinään 1,5 metrin korkeuteen lattiasta, oven aukeavalle puolelle, ja sen on muodostettava riittävän erottuva kontrasti taustaansa nähden. Materiaalien osalta kaikkea allergisoivaa tulee välttää. Lemmikkien sallimista huoneissa voi rajoittaa, mutta samalla on hyvä muistaa, että monet näkövammaiset henkilöt matkustavat opaskoiriensa kanssa.

(Invalidiliitto, Tieto-osio 2010; Verhe 1994, 52)

4.2.3 Esteettömän turismin mahdollisuudet Euroopassa

Eurooppalaisen esteettömän turismin verkoston ENAT:in (European Network for Accessible Tourism) verkkosivuilla (2011) kerrotaan, että esteettömyyttä tarvitsevien henkilöiden tarpeet eivät edelleenkaan kohtaa olemassa olevien kohteiden tarjonnan kanssa. Kysyntä on kuitenkin kasvussa, mikä näkyy siinä, että tutkimusten mukaan yli 130 miljoonaa ihmistä voisi vuosittain käyttää yli 68 miljardia euroa turismiin ja matkailuun, mikäli esteettömiä kohteita olisi paremmin tarjolla. (Kuva 55) Tällä hetkellä sopivanlaisten majoitusolosuhteiden puute kuitenkin käytännössä estää niitä tarvitsevien henkilöiden matkustamisen, mikä puolestaan vaikuttaa matkailuun liiketoimintana sekä kohdemaiden talouteen hyvin negatiivisesti. (ENAT 2014)

Esteetöntä turismia tulisi kehittää erityisesti paremman tiedottamisen, kulkuvälineiden, majoittumis- sekä vierailukohteiden esteettömyyden sekä palvelujen monipuolisuuden osalta. Tällä hetkellä tietoa esteettömistä kohteista on huomasti tarjolla ja se on hyvin hajanaista. Monissa matkakohteissa yleiset kulkuneuvot ja julkinen liikenne, esimerkiksi junat ja bussit, eivät ole lainkaan käyttäjäystävällisiä esteettömyyden näkökulmasta. Rakennettu ympäristö on niin esteellistä, ettei itsenäinen liikkuminen onnistu. (Kuvat 56-57) Erilaisia aktiviteetteja ja tapahtumia ei ole esteettöminä vaihtoehtoina riittävästi. (ENAT 2014)

Muutosta on jo ilmassa, sillä esimerkiksi olympialaisten ja paralympialaisten järjestämisen edellytyksenä tietyssä maassa on, että kyseinen kohdemaata parantaa esteettömän turismin tasoaan ennen kisoja. Lisäksi varsinkin ikääntyvien ihmisten määrän kasvaessa syntyvyyteen verrattuna lähes koko Euroopan alueella, ovat uudeksi kiinnostavaksi kohderyhmäksi matkailualalla nousseet iäkkäät turistit. Kyseiselle kuluttajasegmentille on tyypillistä keskivertoa suurempi rahankäyttö

matkailuun, mutta myös iän tuomat muutokset liikkumis- ja toimimiskyvyssä, joka tulisi huomioida aiempaa paremmin. Asiakasmäärien kasvaessa ja vaatimusten muuttuessa on myös matkailualan ja turistikohteiden muututtava. (ENAT 2014)

KUVA 55. Esteetön hotellihuone Kanadassa (Hotel Chateau-Laurie 2011)

KUVA 56. Esteellinen pääsy patiolle (Nenonen 2012)

KUVA 57. Pehmeä hiekka ja kulkureitin puute voivat estää pääsyn terassille (Nenonen 2013)

4.3 MILLAINEN OLISI HYVÄ ESTEETÖN HOTELLIHUONE?

Nukun muutamia kertoja esteettömässä huoneessa. Se oli yleensä karu ja ruma. Miksi ei voi sisustaa huonetta samalla tavalla kuin muita huoneita. Kliininen olo.
(Kyselyyn vastannut henkilö 2013)

Saadakseni tietoa käyttäjien todellisista tarpeista, toiveista ja näkemyksistä, joita ei ollut mahdollista hankkia pelkän teoreettiseen, muiden tutkimaan tietoon perehtyen, tein muun aineiston lisäksi vielä kyselyn. Grounded Theoryn mukaisesti tavoitteenani oli, että kyselystä saamani vastaukset voisivat toimia muun aineiston kanssa vuorovaikutteisesti. Tämän kyselyn kohderyhmäksi rajasin pääasiassa sellaiset henkilöt, joilla on kokemusta esteettömissä huoneissa majoittumisesta, jotta voisin soveltaa kyselyn tuloksia suoraan hotellihuonekonseptini suunnitelmiin, ja tehdä konseptista mahdollisimman hyvän ja monipuolisesti eri käyttäjäryhmiä palvelevan.

Tein kyselyn sähköisessä muodossa, käyttäen apuna kyselynetti-palvelua, jossa kysely tehdään Kyselynetti.fi:n nettisivuille omaan profiliin, ja linkki kyselystä lähetetään sitten vastaajille. Pyrin tekemään kysymyksistä mahdollisimman selviä ja yksiselitteisiä, jotta vastaaminen ja tulosten analysoiminen olisi helppoa. Kysymykset käsittelevät muun muassa esteetöntä hotellimajoittumista kokemuksena, esteellisissä huoneissa majoittumista, esteettömien huoneiden saataavuutta sekä kiinnostusta niitä kohtaan kuin myös esteettömien majoitustilojen sisustussuunnittelun kehittämisen tarvetta.

Jo kyselyä suunnitellessani ymmärsin, että sen saaminen oikeanlaisilla vastaajille olisi haastavaa. Ei nimittäin ole olemassa, ymmärrettävästä syystä tosin, minkäänlaista julkista rekisteriä toiminta- ja liikkumisrajoitteisten henkilöistä, ja heille

tarkoitettuja keskustelupalstojakin oli hankala löytää. Miten siis tavoittaa kohderyhmät, joista ei ole olemassa samanlaista julkista yhteystietoluetteloa, jollainen esimerkiksi Suomen sisustusarkkitehdeista on tehty?

Vastaus löytyi hotelli Rantasipi Ikaalisten kylpylän hotellipäällikkö Marko Virtaselta, joka lupasi jakaa kyselyni linkkiä hotellin esteettömissä huoneissa majoittuville asiakkaille. Tätä kautta sain kuitenkin vain kaksi vastausta kyselyyni.

Toinen henkilö, joka minua auttoi kyselyni jakamisessa, oli arkkitehti Niina Kilpelä Kynnys ry:stä, jonka tapasin jo vuoden 2012 kesäkuussa Cities for all -konferenssissa. Kilpelä laittoi kyselyni jakoon Dfa-verkoston ja Selkäydinvammaiset Aksonin facebook-sivuille, jonka kautta vastauksien määrä alkoi ripeästi kasvaa. Kyselyyn vastasi lopulta nimettömästi yhteensä 28 henkilöä, mutta kaikki eivät vastanneet kaikkiin kysymyksiin. Koko kysely löytyy vastauksineen liitteestä 1.

Suurin osa kysymyksistä oli sellaisia, että vastaus tuli valita annetuista vaihtoehdoista. Kysymyksiin, joissa selvitettiin vastaajan henkilökohtaista kokemusta, sai vastata vapaasti kirjoittamalla.

4.3.1 Vastausten avaaminen

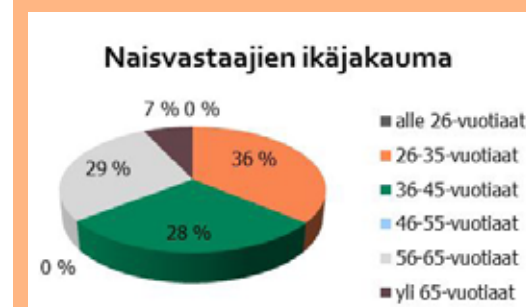
Ensimmäisessä kysymyksessä vastaajilta tiedusteltiin heidän ikäänsä ja sukupuoltaan, joita tarvitsin pystyäkseni arvioimaan muita vastauksia, ja niiden mahdollista painottumista esimerkiksi enemmän toisen sukupuolen tai tietyn ikäryhmän näkökulmaan ja siten tulosten hyödynnettävyyttä ja uskottavuutta. 35-vuotiaan naisen tilasuunnittelun tarpeet voivat nimittäin poiketa paljonkin vaikkapa 65-vuotiaan miehen vaatimustasosta.

Eniten vastaajia oli ikäryhmissä 26-35- ja 36-45-vuotiaat, joista kumpaankin ilmoitti kuuluvansa 8 vastaajaa, yhteensä siis 16 henkilöä. Toiseksi yleisin ikäryhmä oli 56-65-vuotiaat, johon vastasi kuuluvansa 7 henkilöä. Loput vastaajat jakautuivat tasaisesti muiden ikäryhmien kesken, paitsi alle 26-vuotiaita ei vastaajien joukossa ollut yhtään. Vastaajien sukupuolijakauma oli melko tasainen, miehistä kyselyyn vastasi ainakin 12 ja naisista 14 henkilöä. Ohessa olevat kaaviot 6 ja 7 havainnollistaa iän ja sukupuolten jakautumista vastaajien kesken.

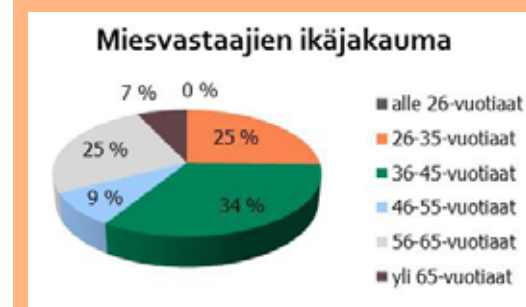
Kysymysten 1-5 avulla pyrin kartoittamaan käyttäjien näkökulmaa Suomen esteettömien majoituspalveluiden tarjontaan ja valikoimaan. Kuudennessa kysymyksessä vastaajien on täytynyt valita, mikä annetuista vaihtoehdoista on heille tärkein hotellihuoneessa. Kysymyksissä 7-10 vastaajaa on pyydetty kertomaan omin sanoin kokemuksistaan sekä esteettömissä että esteellisissä huoneissa yöpymisestä niiden toiminnallisuuden ja viihtyisyyden kautta. Kysymys 11 viittaa sitä edeltäneisiin kysymyksiin saman huoneen uudelleen varustamisesta. Yksityiskohtaisempaa selvennystä hotellihuoneiden varustelun osalta on vastaajilta pyydetty kysymyksissä 12 ja 13.

Loppuosan kysymyksillä 14-17 selvitetään vastaajien tyyty-

väisyyttä esteettömän hotellimajoituksen nykytilanteeseen erityisesti tilasuunnittelun vaikutuksen ja tarpeellisuuden näkökulmasta sekä Suomessa että vertailun vuoksi myös ulkomailla. Kyselyn loppuosassa vastaajat saivat myös halutessaan vielä kommentoida kyselyä vapaasti. Yksityiskohtaisemmin olen avannut vastauksia kysymys kerrallaan tässä luvussa. Yhteenveto vastauksista ja niiden soveltamisesta omissa konseptisuunnitelmissani löytyy luvusta 4.3.2 sivulta 51.

KAAVIO 6. Naisvastaajien ikäjakauma (Nenonen 2014)

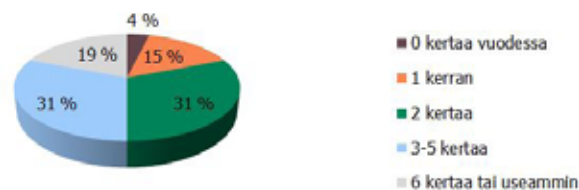
KAAVIO 7. Miesvastaajien ikäjakauma (Nenonen 2014)

KYSYMYS 2: Montako kertaa vuodessa yövyt Suomessa hotellissa?

Suurin osa vastaajista kertoi yöpyvänsä kotimaan hotelleissa 2 kertaa vuodessa tai useammin.

Yöpyminen hotelleissa Suomessa

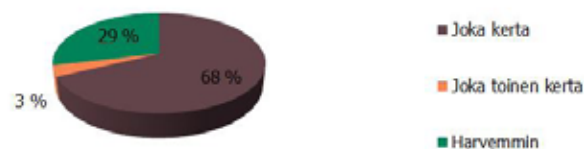

KAAVIO 8. Yöpyminen hotelleissa Suomessa (Nenonen 2014)

KYSYMYS 3: Kuinka usein yöpyessäsi hotellissa varaat / haluaisit varata esteettömän hotellihuoneen?

Lähes 70 % vastaajista varaa tai ainakin haluaisi varata esteettömän hotellihuoneen. 30 % vastaajista kuitenkin vastasi varaavansa tai haluavansa varata huoneen harvemmin kuin joka toinen kerta, joten on mahdollista, ettei kaikilla vastaajilla ole ehdotonta tarvetta yöpyä juuri esteettömässä huoneessa vaan myös esteellinen saattaa tapauskohtaisesti olla käypä vaihtoehto.

Esteettömän huoneen varaaminen

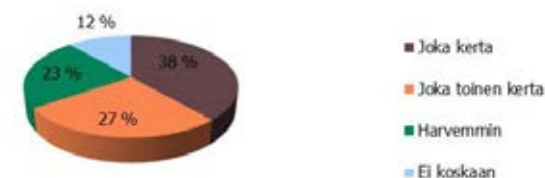

KAAVIO 9. Esteettömän huoneen varaaminen (Nenonen 2014)

KYSYMYS 4: Entä kuinka usein tämä onnistuu?

Vastaajista 38 % kertoi esteettömässä huoneessa majoittumisen onnistuvan joka kerta. Reilu enemmistö vastaajista sai siis varattua esteettömän hotellihuoneen vain joka toinen kerta tai vielä harvemmin. Luku kuulostaa varsin uskottavalta, kun ottaa huomioon esteettömien hotellihuoneiden vaatimattoman määrän Suomessa. (ks. luku 4.2, sivu 38)

Varaamisen onnistuminen

KAAVIO 10. Varaamisen onnistuminen (Nenonen 2014)

KYSYMYS 5: Koetko, että Suomessa hotellit tarjoavat riittävästi esteettömiä huoneita?

Yhdenkään vastaajan mielestä ei esteettömien huoneiden tarjonta ollut nykyisellään riittävä. 40 % vastaajista kuvaili tilannetta hyväksi, joskin tarjonta saisi olla parempikin. 60 % vastaajista, eli enemmistö, ei ollut tilanteeseen lainkaan tyytyväinen.

Esteettömien huoneiden tarjonta

KAAVIO 11. Esteettömien huoneiden tarjonta (Nenonen 2014)

KYSYMYS 6: Koetko, että Sinulla on monipuolisesti eri vaihtoehtoja, joista valita, kun varaat esteettömän hotellihuoneen?

Tähän kysymykseen vain yksi vastaaja vastasi tarjonnan olevan nykyisellään hyvä.

46 % vastaajista kuvaili valikoimaa liian suppeaksi, ja hieman yli neljäsosa vastaajista piti valikoimaa täysin olemattomana.

Valikoiman monipuolisuus

KAATIO 12. Valikoiman monipuolisuus (Nenonen 2014)

KYSYMYS 7: Hotellihuoneessa Minulle on tärkeintä

Tässä kysymyksessä vaihtoehtoina olivat hotellihuoneen ylellisyys, turvallisuus, viihtyisyys, rauhallisuus sekä toiminnan ja liikkumisen helppous, joista vastaajan tuli valita hänelle tärkein vaihtoehto. Kysymyksen avulla halusin selvittää miten suuri merkitys viihtyisyydellä on esimerkiksi toiminnallisuuden tai turvallisuuden kannalta.

Kuten olin jo etukäteen hieman aavistellutkin, valitsi suurin osa juuri toiminnallisuuden ja liikkumisen helppouden tärkeimmäksi tekijäksi huoneessa. Viihtyisyys oli kuitenkin heti seuraavana, sen valitsi lähes 40 % vastaajista. Turvallisuutta tärkeimpänä piti noin 36 % vastaajista, hiljaisuutta ja rauhallisuutta 25 % heistä ja ylellisyyttä 14 % kaikista vastaajista.

Hotellihuoneessa tärkeintä

KAATIO 13. Hotellihuoneessa tärkeintä (Nenonen 2014)

KYSYMYS 8: Mikäli olet yöpynyt ei-esteetöissä hotellihuoneessa, voisitko lyhyesti kuvaila kokemustasi ja huoneen toimivuutta sekä viihtyisyyttä?

Kysymykseen sai vastata vapaasti kertomalla omista kokemuksistaan. Suurin osa vastaajista mainitsee liian kapeat ovet sekä pienet kylpyhuoneet, joissa ei pysty toimimaan, jos niihin edes pääsee kynnyksen yli sisään. Vastauksissa toistui myös kuulovammaisten kokema turvattomuus, kun ovikellon ja puhelimen soimista ei voinut kuulla eikä palohälytyksistä tiennyt.

Osa mainitsi liian pehmeistä matoista, joiden päällä oli vaikea liikkua pyörätuolilla sekä ahtaista kulkuväylistä ja liian korkealle sijoitetuista tavaroista. Myös opasteiden selkeyttä arvosteltiin. Viihtyisyyttä kommentointiin vähemmän, ja vastaukset olivat varsin jakautuneet. Osa oli yöpynyt hyvin mieluisissa huoneissa, toiset taas kuvailivat suurinta osaa majoituspaikoistaan epäviihtyisiksi, mutta lisäsivät, etteivät välttämättä olleet välittäneet asiasta suuremmin.

KYSYMYS 9: Voisitko seuraavaksi kuvailla kokemustasi esteettömän huoneen toimivuudesta?

Esteettöminä myydyissä huoneissa on valitettavan usein toivomisen varaa nimenomaisesti wc- kylpyhuoneen inva-kelpoisuudessa. (Kyselyyn vastannut henkilö 2013)

Näin kokemuksiaan kuvasi eräs vastaajista. Sama sisältö toistuu myös muissa vastauksissa. Monet esteettömiksi väitetyt tilat eivät olekaan olleet aivan sitä. Tiloissa ei ole mahtunut kääntymään tai liikkumaan, kalusteita on liikaa tiellä ja wc-istuilma ei ole ylettänyt bidé-suihkuun tai lavuaariin. Suihkutuolit ovat saattaneet puuttua kokonaan, jolloin vastaajat ovat joutuneet käyttämään kiikkeriä jakkaroita.

Vaateiden ripustuskoukut ja kaappien hyllyt ovat olleet liian korkealla, jotta niihin olisi ulottunut pyörätuolista tai lyhyempänä henkilönä. Oviin toivottiin myös saranapuolelle vedintä, jotta oven voisi helpommin sulkea perässään. Lisäksi huomautettiin, että esteettömätkin huoneet on harvoin suunniteltu sellaisille pariskunnille, joissa molemmat ovat liikkumisrajoitteisia. Vastaajat toivoivat esteettisempää sisustusta ja muotoilua huoneisiin sekä parempaa akustiikkaa.

Jotkut vastaajista kaipasivat induktiosilmukan käyttämättömyyttä myös huoneen televisiossa. Vastauksista käy myös ilmi, että vastaajien eteen on osunut muutamia onnistuneita esteettömiä tiloja, joissa tilaa on ollut riittävästi ja toiminta sujunut vaivattomasti. Tällaisissakin tapauksissa, joissa tila on muuten ollut moitteeton, voivat ongelmia aiheuttaa yksityiskohdat, kuten ylös hyllylle asetetut puhtaat pyyhkeet tai suihku, joka on unohtunut liian korkealle.

KYSYMYS 10: Entä miten erittelisit tämän esteettömän hotellihuoneen viihtyisyyttä?

”Joskus esteettömät hotellihuoneet ovat mielestäni näyttäneet liikaa ”vammaisten huoneilta”, varsinkin sellaiset erikoissängyt tuovat mieleeni lähinnä sairaalan. En tunne niiden teknisiä vaatimuksia tai muitakaan asioita, mutta voisi kai ne vähän eleettömämmiksikin suunnitella.” (Kyselyyn vastannut henkilö 2013)

Laitosmaisuus toistui muidenkin vastauksissa tässä kysymyksessä, mutta muuten olivat vastaajat suhteellisen tyytyväisiä esteettömien majoitustilojen viihtyisyyteen. Toimivuus oli suurimman osan vastaajien mielestä hyvin tiukasti yhteydessä viihtyisyyteen. Valon ja tekstiilien merkitystä viihtyisyyttä lisäävinä elementteinä korostettiin myös.

KYSYMYS 11: Oliko hotellihuoneessa / sisutuksessa jotakin erityisesti miellyttävää / epämieluisaa?

Tässä kysymyksessä osa vastaajista moitti esteettömien huoneiden kaluste- ja materiaalivalintoja, joita kuvattiin halvoiksi ja rumiksi sekä vanhanaikaisiksi. Samat kommentit upottavista matoista, turhista kalusteista, ja kylpyhuoneiden huonosta suunnittelusta sekä huonosta akustiikasta toistuivat myös vastauksissa. Osa vastaajista puolestaan kehui huoneiden onnistunutta valaistusta, hyvää lattiamateriaalivalintaa sekä sängyn patjojen sopivaa kovuutta.

KYSYMYS 12: Varaisitko saman hotellihuoneen uudelleen seuraavalla kerralla?

Vastaajista suurin osa valitsi vaihtoehdon *Ehkä, riippuen muista vaihtoehdoista*, mistä voidaan päätellä, muiden kysymysten vastauksia huomioiden, että ihmiset joutuvat varaamaan saman huoneen valinnanvaran suppeuden takia. Mikäli vaihtoehtoja olisi enemmän, saattaisi jakauma näyttää erilaiselta. Samassa huoneessa majoittuisi kuitenkin uudelleen 14 % vastaajista, kun taas pettyneempiä oli vain 4 %, jotka eivät siis varaisi samaa huonetta toistamiseen.

Saman huoneen uudelleen varaus

KAAVIO 14. Saman huoneen uudelleen varaus (Nenonen 2014)

KYSYMYS 13: Onko jokin kaluste / laite / apuväline, jonka erityisesti toivoisit kuuluvaksi esteettömään hotellihuoneeseen?

Tähän kysymykseen sain paljon erittäin hyödyllisiä ja yksityiskohtaisia vastauksia, joita oli helppo soveltaa suoraan suunnitelmiin. Toki oli myös paljon samaa, joka oli jo toistunut aiemmissakin vastauksissa, kuten kuulovammaisten apuvälineet sekä kylpyhuoneiden kalustuksen toimivuuden tärkeys kuin myös pistorasioiden ja valokatkaisijoiden käyttöystävällisempi sijoittelu. Jonkin verran vastauksissa esiintyi myös hyvin erityisiä toivomuksia, joiden toteuttaminen yleisellä tasolla hotellisuunnittelussa voisi olla varsin hankalaa

KYSYMYS 14: Tai onko jotakin, jota et sinne lainkaan kaipaa?

Vastauksista muodostui hieman edellistä kysymystä lyhyempi lista, sillä moni oli kirjoittanut tärkeimpinä pitämänsä asiat aiempaan kysymykseen. Vastaukset olivat tässä kysymyksessä paljon yksityiskohtaisempia; ammeet, kynnykset, isot nojatuolit ja liiat kalusteet eivät olleet vastaajille mieleen.

Toisaalta eräs vastaaja huomautti: *Kolkkoja tiloja. Usein tulee tunne että esteettömyys merkitsee kolkkoa tilaa, jossa kaikki ylimääräinen riisuttu pois.* (Kyselyyn vastannut henkilö 2013)

Vastauksista voinee siis päätellä, että hyvä esteetön hotellihuone on tilava ja avara, muttei kuitenkaan kolkko tai tyhjä. Kalusteita saa olla, mutta ne tulee olla sijoiteltu toimivasti.

KYSYMYS 15: Millaisia ajatuksia esteettömien hotellihuoneiden nykyinen tarjonta sinussa herättää?

Vastauksissa kommentoitiin esteettömien hotellihuoneiden tarjonnan suppeutta sekä esteettömyyden ilmenemisen kirjavuutta, sillä lupaukset esteettömyydestä eivät aina toteudu fyysisessä tilassa. Useammassakin vastauksessa ehdotettiin kaikkien huoneiden muuttamista esteettömiksi. Myös nykyisten huoneiden tilasuunnittelun kömpelyyttä ja kliinisyttä arvosteltiin.

Vastaajat toivoivat selkeämpää huonekuvausta hotellien verkkosivuille ja nettivaraamismahdollisuutta sekä erityisesti esteettömän tarjonnan kokoamista kattavammin yhteen paikkaan; tällä hetkellä tieto on hyvin hajallaan ja hankalasti löydettävissä. Lisäksi kaivattiin esteettömyyttä myös korkeamman laatutason huoneisiin, kun tarjonta nyt kattaa suurimaksi osaksi vain standardi-tason. Kuulovammaisten huomiointi on vastaajien mukaan ollut olematonta.

KYSYMYS 16: Koetko, että esteettömien hotellihuoneiden sisustukseen ja suunnitteluun satsataan yhtä paljon kuin ei-esteettömien hotellihuoneiden?

60 % vastaajista vastasi, ettei esteettömien hotellihuoneiden suunnitteluun ja sisustukseen satsata samoissa määrin kuin esteellisten huoneiden. Toisaalta lähes puolet vastaajista mielsi tilanteen positiivisempänä. Enemmistön vastausten perusteella voidaan kuitenkin päätellä, ettei tilanne ole vielä tasa-arvoinen tai ihanteellinen, ja esteetöntä tilasuunnittelua tulee kehittää ja saada yleisemmäksi.

KAAVIO 15. Tilasuunnitteluun satsaamisen jakautumisen tasapuolisuus (Nenonen 2014)

KYSYMYS 17: Mikäli vastasit edelliseen kysymykseen Ei, voisitko lyhyesti perustella vastauksiasi?

Useimmille suunnittelijoille esteettömyys tuntuu olevan vain välttämätön paha, kun taas muuten huoneiden suunnittelua pidetään taiteena. Tämä näin kärjistetyksi sanottuna. (Kyselyyn vastannut henkilö 2013)

Tarjonnan puutteellisuus sekä esteettömien huoneiden sisustuksen mielikuvituksettomuus ja ankeus olivat pääasiallisia syitä vastaajien valinnalle. Vastaajilta kirvoitti ei-vastauksen myös huoneiden huono suunnittelu toiminnallisuuden näkökulmasta.

KYSYMYS 18: Mikäli olet yöpynyt ulkomailta esteetösti, miten näkisit tarjonnan mahdollisesti eroavan Suomesta?

Halusin myös hieman Suomessa tilanteeseen vertailukohtia, joita sainkin tällä kysymyksellä varsin paljon. Hajontaa oli silti runsaasti vastusten välillä. Osa vastaajista kertoi tilanteen olevan Suomessa huomattavasti parempi kuin muualla maailmassa, osa taas kehui esimerkiksi Yhdysvaltoja sekä Skandinavian maita. Toiset olivat majoittuneet Etelä-Euroopassa erittäin onnistuneesti, kun taas toisille oli alueella matkustaminen ollut vain haastetta haasteen jälkeen.

Olen matkustanut aika paljon. Eri maat ovat tässä suhteessa varsin erilaisia. Englannissa, Hollannissa ja Ruotsissa olen voinut kateudesta, kun siellä on niin toimivia ja aidosti esteettömiä hotellihuoneita. Henkilökunta osasi kertoa esteetömyydestä todenmukaisesti ja tarkasti. Myös Japani oli erinomainen kokemus, mutta en tiedä yleisestä tarjonnasta siellä, koska en varannut hotelleja itse. (Kyselyyn vastannut henkilö 2013)

KYSYMYS 19: Koetko tarpeelliseksi kehittää esteettömien hotellihuoneiden tilasuunnittelua?

Vastaus oli erittäin selvä, kaikki vastaajat pitivät esteettömien hotellihuoneiden tilasuunnittelun kehittämistä tärkeänä.

Tarve esteettömien hotellihuoneiden tilasuunnittelun kehittämiseen

KAAVIO 16. Tarve esteettömien hotellihuoneiden tilasuunnittelun kehittämiseen (Nenonen 2014)

4.3.2 Yhteenveto ja vastausten soveltaminen suunnitelmissa

Kysymysten 3-5 vastaukset peilaavat mielestäni hyvin luvussa 4.2 esittelemiäni tuloksia esteettömien hotellihuoneiden määrästä Suomessa. Tarjonta on nykyisellään riittämätöntä kysyntään nähden. Vastausten perusteella on selvää, että esteettömien hotellihuoneiden tilasuunnittelua tulee kehittää voimakkaasti, jotta voidaan kasvattaa sekä monipuolistaa tarjontaa, ja luoda turvallisempia ja viihtyisämpiä tiloja. Näin myös voidaan kehittää esteetöntä matkailua ja parantaa sen mainetta, joka nyt on varsin huono juuri valikoiman ja tiedon epämääräisyyden sekä vaikean saavutettavuuden takia.

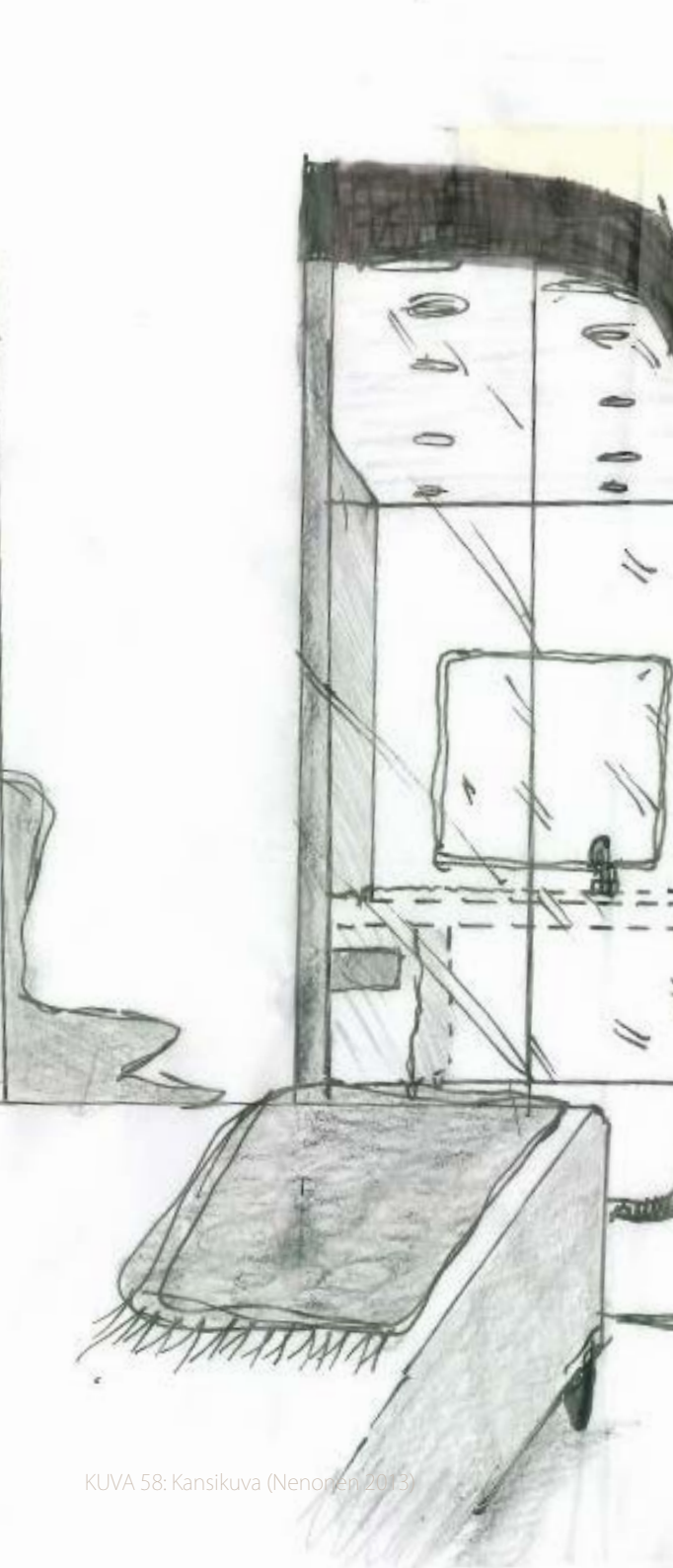
Lähes kaikissa avoimissa vastauksissa toistui sama sisältö; esteettömät huoneet ovat aivan liian usein huonosti, jopa väärin suunniteltuja, jolloin niissä on todella epämieluisaa ja vaikeaa majoittua. Tämä vaikuttaa vastaajien mukaan suoraan viihtyisyyteen, kun toiminta ja liikkuminen huoneessa käy työstä rentoutumisen sijaan. Lisäksi vastauksista voidaan tehdä johtopäätelmä, että nykyisten tilojen sisustuksellinen ilme on ankea ja poikkeaa esteellisten huoneiden sisustuksen tasosta paljon, mikä puolestaan vaikuttaa käyttäjäryhmien väliseen tasa-arvoon. Esteettömyyttä tarvitsevat käyttäjät ovat epätasa-arvoisessa asetelmassa niihin käyttäjäryhmiin nähden, jotka voivat vapaasti ja huoletta valita hotellihuoneensa laajasta valikoimasta.

Suurin osa kyselyssä saamistani vastauksista oli oikeastaan jo muodostamaani käsitystä tukevia, joten ne vahvistivat tilasuunnitelmieni oikeellisuutta. Samalla vastauksissa oli kuitenkin myös monia sellaisia asioita ja huomioita, joita en ollut itse tullut lainkaan ajatelleeksi. Näitä olivat ovisilmien sijoittaminen kahdelle eri korkeudelle tai kuulovammaisten huomioiminen näytöllisillä hotellipuhelimilla, valokatkaisijoiden sijoittaminen sängyn molemmille puolin ja järkevästi muualle huoneeseen, jottei niitä tarvitse sammuttaa ja sytyttää aina

eteisestä käsin. Tarkemmin kyselyn vastausten näkyminen hotellihuonekonseptissa ja sen esteettömyydessä sekä suunnittelun yksityiskohdissa selviää luvussa 6.1 (ks. s.61)

Kyselyn lopussa vastaajilla oli mahdollisuus kommentoida kyselyä, jättää palautetta tai kertoa ajatuksistaan esteettömistä hotellihuoneista. Sain positiivista palautetta työn aiheesta sekä vielä muutamia hyödyllisiä vinkkejä aiheen lähestymiseen ja tilakonseptin suunnitteluun. Vastaajat suosittelivat yhteistyötä esteettömyyden asiantuntijoiden kanssa, loppukäyttäjien kokemusten huomioon ottamista jo suunnitelmien alkuvaiheessa ja kehottivat kokeilemaan liikkumista apuvälineen kanssa itse. Nämä kolme edellä mainittua aspektia toteutuvat tässä opinnäytetyössä, ja vastaukset luettuani painotin vielä aiempaa enemmän niiden hyödyntämistä sekä tärkeyttä.

5 SUUNNITTELUPROSESSISTA

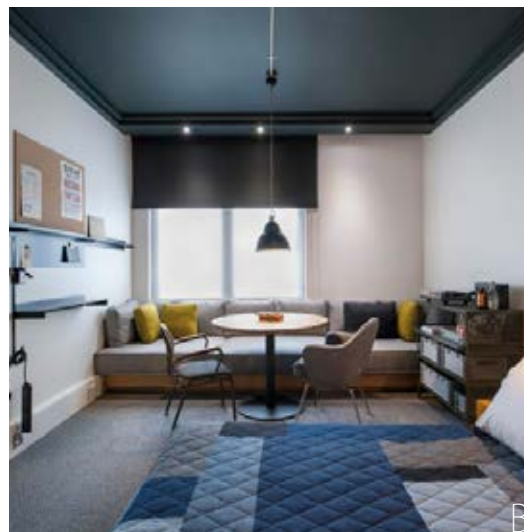

5.1 INSPIRAATIONA BOUTIQUEHOTELLIT

Huonekonseptini ideointiin hain ja sain inspiraatiota boutique-hotellien sisustamisesta. Termillä *boutiquehotelli* tarkoitetaan yleisesti pienempiä, laatutasoltaan yli kolmen tähden hotelleja, joiden huoneet ja yhteiset tilat ovat sisustukseltaan uniikkeja sekä myös keskenään erilaisia. Tyypillisesti myös itse hotellirakennus on hyvin erikoinen, esimerkiksi vanhoja tehtaita kunnostetaan usein boutiquehotelleiksi niiden persoonallisen ilmeen takia. Erityisesti tilasuunnittelussa painotetaan yksilöllistä ja ainutkertaista käyttäjäkokemusta, jossa tyylikkyys, tietty kodikas lämpö, intiimiyys sekä persoonallisuus yhdistyvät. (Kurgun, Bagiran, Ozeren ja Maral 2011)

Juuri tämä boutiquehotellien poikkeavuus ja erilaisuus kiehtoi minua, sillä se kannustaa eri aikakausille tyypillisillä muotokielillä ja eri tyylipiirteillä leikittelyyn, joita yhdistelemällä nykyajan tyyli suunnan kanssa voidaan luoda käyttäjiä puhuttelevia ja ilahduttavia tiloja.

Tyylin innoittamana kokosin inspiraatiotaulun (kuva 59), joka kuvastaa sitä muotokieltä ja ilmettä, jota halusin tuoda myös hotellihuonekonseptini visualiseen ulkoasuun. Halusin sisustuksessa yhdistää erilaisia kontrasteja keskenään luodakseni tyyllisiä jännitteitä tilailmeeseen. Skandinaavinen minimalismi saa pehennystä sekä syvyyttä ylellisistä ranskalaisista vivahteista.

KUVA 59. Inspiraatiotaulu

5.2 HUONEEN TUNNELMAKARTTA

Materiaaleilla on aina suuri vaikutus tilojen lopputulokseen ja viihtyisyyteen, mutta esteettömissä kohteissa oikeanlaisten materiaalivalintojen merkitys korostuu vielä enemmän.

Kuten luvussa 3.3.3 (ks. sivu 28) jo kerroin, eivät materiaalit saa vaikeuttaa tilassa toimintaa, mikä tarkoittaa esimerkiksi liian kiiltävien ja häikäisyä aiheuttavien pintojen käytön välttämistä. Konkreettisesti siis metalli- sekä korkeakiiltoiset lakkapinnat eivät ole suositeltavia, samoin peilipintoja sekä suuria lasipintoja tulee käyttää harkiten, jotta näkövammaisille ei synny törmäysvaaraa. Näkövammaisia käyttäjiä ajatellen on myös hyvä tiedostaa eri värien ja sävyjen hyödyllisyys, jonka avulla tilaan saadaan luotua sopivia kontrasteja, ohjaavuutta ja tunnelmaa.

Nämä edelliset seikat vaikuttivat paljon tehdessäni materiaalivalintoja konseptitilaani. Erityisesti eri materiaalien pintatuntuma vaikutti paljon, sillä halusin, että tilaa voisi aistia myös koskettamalla. Erilaiset struktuurit olivat siis tärkeitä, samoin niiden suhde toisiinsa. Kovien ja karheiden materiaalien vastapainona tuli olla pehmeää ja sileää.

Aloitin materiaalimaailman suunnittelun laatimalla peruspohjan (kuva 60), joka muodostaisi huoneen pääpintojen materiaalit: betonia, puuta, lasia, terästä ja coriania. Pehmentävinä elementteinä olisi mattoja, verhoja ja muita tekstiilipintoja. Tekstiileihin liittyi kuitenkin vahvasti värimaailma, jonka päättäminen olikin hieman vaikeampaa kuin olin kuvitellut, sillä herkullisia yhdistelmiä oli loputtomasti. Valintaa helpottamaan tein kolme erilaista tunnelmakarttaa (kuva 61, s.54), joissa näkyvät ajatellut väri vaihtoehdot ja materiaaliyhdistelmät sekä niitä kuvailevat sanat. Voidakseni testata näiden kolme eri tunnelmakartan sopivuutta perusmateriaaleihin, tein myös näistä jo valitsemistani pohjamateriaaleista oman planssinsa.

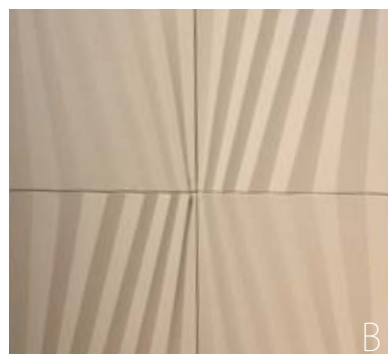
Lopulta valitsin tunnelmakartan 1 hotellihuonekonseptini pääteemaksi, sillä se muodostaa mielestäni toimivimmat kontrastit värien osalta ja on samalla raikas että lämmin.

Kahta muuta teemaa voisi käyttää myös saman hotellin muissa huoneissa tai vaikkapa eri laatuluokissa niin, että superior-huoneissa käytettäisiin tunnelmakartta 3:sta ja sviiteissä tunnelmakartta 2:ta.

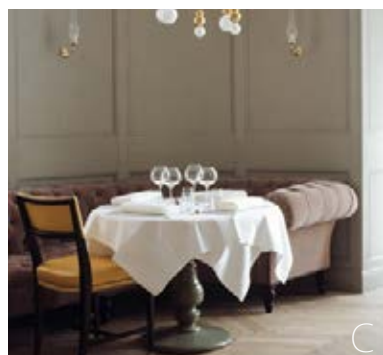
KUVA 60. Perustunnelmataulu

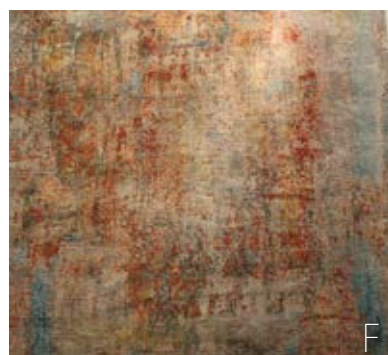
KONTRASTI
virkeä, kepeä, haastava

1

PUUTERI
pehmeä, viileä, patina

2

MURRETTU
lämmin, hallitseva,
karhea

3

KUVA 61. Tunnelmakartat (Nenonen 2014)

5.3 KALUSTEET JA VALAISTUS

KUVA 62. Tuolivaihtoehtoja
(Gubi ja Fritz Hansen 2013)

KUVA 63. Pöytävaihtoehtoja
(Archello ja Artelleriet 2014)

KUVA 64. Valaisinvaihtoehtoja
(SvenskTenn, Restatop, Design House Stockholm 2013)

Tunnelmataulujen sekä materiaalimaailman valinnan jälkeen oli helpompi sommitella kaluste- ja valaisinvalintoja tilaan. Kiintokalusteiden määrä oli jo suurin piirtein tässä vaiheessa minulle selvä, mutta irtokalusteissa oli valinnan varaa niin yltäkyläisesti, että päätöksenteko vei aikaa. Kalusteen tuli samalla olla mittasuhteiltaan tilaan ja käyttäjille sopiva, eli esimerkiksi tuolin istuinkorkeus ei siis saanut olla liian matala tai korkea eikä istuin ylipäätään saanut olla liian syvä tai upottava, jotta siitä olisi helppo nousta ylös. Toisaalta kalusteen tuli olla miellyttävä istua sekä persoonallisen näköinen. Kalusteissa oli myös oltava avoin jalkaosia umpisokkelin sijaan, jotta se veisi mahdollisimman vähän tilaa lattiatasossa ja olisi kevyt liikutella. Monet muutoin tyylikkää ja hyvät kalusteet karsiutuivat pian pois niiden epäsopivien mittojen tai muutoin huonon käytettävyyden takia. (Kuvat 62-64)

Kiintokalusteiden käyttöön päädyin, kun totesin, etteivät markkinoilla olevat valmiit kalusteet ole tarpeeksi esteettömiä tai tyylikkäästi muotoiltuja. Räätelöidyin kalustein voidaan myös paremmin korostaa tilan uniikkiutta ja luoda asiakkaille voimakkaampi elämys tilan henkilökohtaisuudesta ja ylellisyydestä. Kiintokalusteet, jotka ovat mittatilaustyönä tehtäviä, olen pyrkinyt pitämään suhteellisen yksinkertaisina, jotta valmistuskulut olisi mahdollista pitää kohtuullisina. Koko hotellia sisustettaessa kalusteet tehtäisiin sarjatyönä, se las-kisi myös niiden hintaa, sillä esimerkiksi samoja valumuotteja ja työkalujen asetuksia voitaisiin käyttää toistuvasti.

Mittatilauskalusteiden työkuvat eivät kuitenkaan ole osa tätä opinnäytetyötä, sillä ne tulee mitoittaa aina todellisen kohteen mittojen mukaisiksi. Seinäprojektioista (esim. s. 62) käyvät ilmi kiintokalusteiden päämitat ja materiaalitiedot sekä mahdolliset yksityiskohtaisemmat huomiot löytyvät kalusteluettelosta liitteestä 2.

Tilan oikeanlainen valaiseminen on myös tärkeä tekijä, se nimittäin mahdollistaa muutoin valmiissa tilassa toiminnan. Jo heti alusta alkaen oli selvää, että huonekonseptiin kuuluisi himmennettävä valaistus, jolla jokainen käyttäjä voisi itse säätää sopivan valaistuksen tai tunnelman. Valaistusta tarvitaan pääasiassa kiinteänä yleisvalaistuksena, johon valitsin tässä konseptissa alakattoon upotettavat spottivalaisimet pääkulkureittiä valaisemaan ja osoittamaan. Muu huoneen valaistus tapahtuu epäsuoran valon ja irtovalaisimien avulla. Esimerkiksi vuoteen vastakkaisella seinällä on alakaton ja seinän välillä valokouru, josta led-valonauhan valo leviää tasaisesti seinän kautta. Samaa periaatetta on myös käytetty kylpyhuoneen peilin takana. Kylpyhuoneessa ovat konseptihuoneen toiset kattovalaisimet, jotka kuitenkin eroavat muoltoltaan muun huoneen kattovalaisimista.

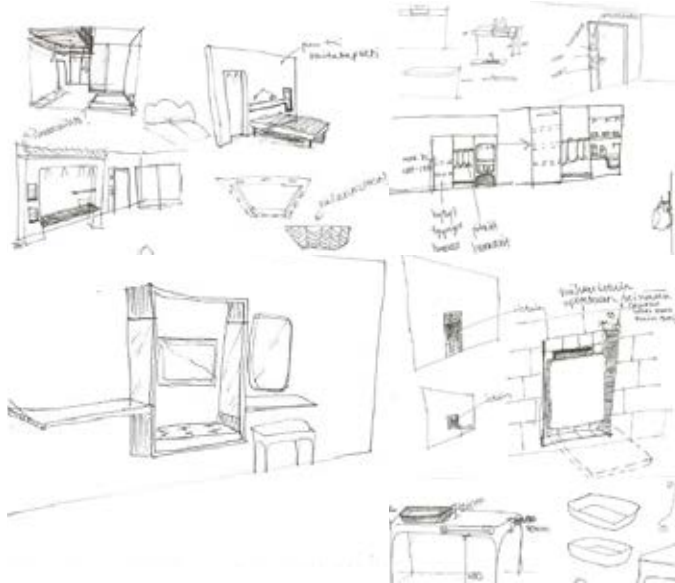
Irtovalaisimien halusin olevan erikoisempia; kevyitä, ilmeisiä ja keskenään erilaisia. Sellaisia, joihin ei välttämättä ihan joka paikassa törmäisi. Irtovalaisimina on tilassa kolme pienehköä riippuvalaisinta, kaksi pöytävalaisinta ja kaksi seinävalaisinta. Jalkavalaisimen käyttöä harkitsin myös, mutta hylkäsin lopulta ajatuksen niistä, sillä valaisin olisi vain ollut haasteellinen vapaan tilan rajallisuuden takia. Konseptin valaisimien valon värilämpötilaksi on määritetty yleisvalaisimien osalta 3000K, joka on sävyltään puhdas valkoinen ja irtovalaisimien valo on puolestaan värilämpötilaltaan 2700K eli lämmin valkoinen. Näin olen voinut myös valon värillä korostaa huoneen eri osia, mikä helpottanee ohjaavuudellaan tilassa suunnistautumista.

Valaisimien tiedot löytyvät kalusteluettelon yhteydessä olevasta valaisinluettelosta, joka löytyy liitteestä 2, ja valaisimien sijoittelu puolestaan selviää alakattopiirustuksesta, joka on liitteessä 3 opinnäytetyön lopussa.

5.4 SUUNNITTELUPROSESSIN KULKU

Konseptihuoneen suunnittelun aloitin melko pian työsuunnitelman palauttamisen jälkeen. Ideointia tein samalla kun tutustuin esteettömyyttä käsittelevään teoria-aineistoon. (Kuvat 65 ja 67-69) Suunnittelutyö onkin kulkenut käytännössä koko ajan rinnakkain teoreettisemmän työosuuden kanssa, jotta olen voinut verrata ideoitani ja suunnitelmiani tutkittuun tietoon ja pitää siten suunnitelmat esteettömyyden osalta toimivina.

Alkuvaiheessa lähinnä ideoin tilan yleisilmettä sekä erilaisia kalustepohjien vaihtoehtoja, joista sitten parhaita lähdin viemään eteenpäin Vectorworks-nimisen piirustusohjelman avulla. Käytännössä myös Vectorworksilla piirtäminen oli aluksi luonnostelua, mutta tarkempaa, sillä ohjelman avulla oli helppoa nähdä heti oliko jokin kohta liian ahdas ja miten yhden elementin muuttaminen vaikutti muihin asioihin poh-

KUVA 65. Alustavia luonnoksia (Nenonen 2013)

jassa.

Pikkuhiljaa alkoi hyvin hajanaisista pohjapiirustuksista muodostua erilaisia pohjaratkaisuja, joita tarvitsi seuraavaksi karsia rankasti, jotta löytyi se paras vaihtoehto. Helpoiten se onnistui, kun tarkistin miten esteettömyys toteutuu kussakin vaihtoehdossa. Mikäli esteettömyyden kriteerit eivät täyttyneet, eli kulkuväylät olivat liian ahtaita, etäisyydet liian pitkiä, pyörätuolilla ei olisi voinut kääntyä tai huoneeseen jäi tyhjää tilaa, jota ei voinut hyödyntää, karsiutui vaihtoehto pois. (Kuva 66)

KUVA 66. Ensimmäisiä pohjavaihtoehtoja ongelmakohtineen (Nenonen 2013)

KUVA 67. Luonnos huoneesta (Nenonen 2013)

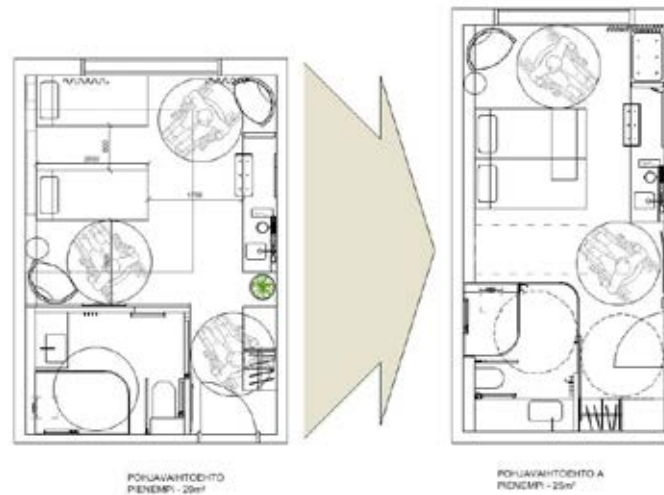

KUVA 68. Luonnos vuoteen takaisesta seinästä (Nenonen 2013)

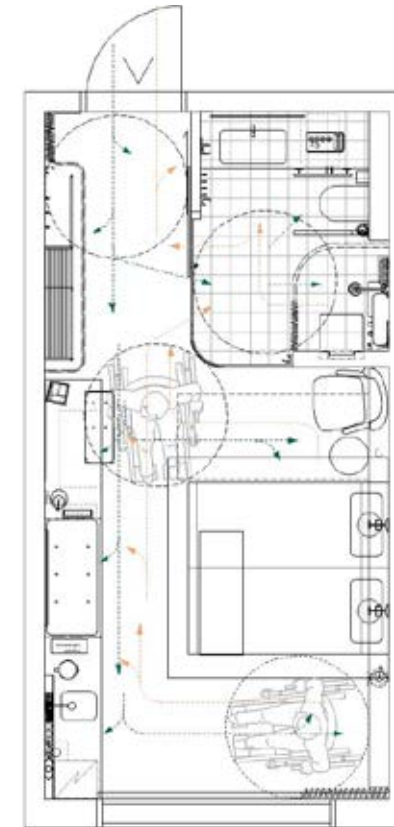
KUVA 69. Luonnos eteisestä (Nenonen 2013)

Kun jäljellä oli enää muutama vaihtoehto, ryhdyin muokkaamaan niitä pienemmiksi, sillä aluksi kaikki kalustepohjat olivat luonnosteluvaiheessa olleet lähemmäs 30m² kokoisia, ja halusin tehdä omasta konseptihuoneestani niin pienen kuin vain olisi mahdollista ilman, että esteettömyys kärsisi. (Kuva 70) Pientämällä tilaa esiin nousi uusia ongelmia, kun ymmärrettävästi aluksi oikein hyvin toimineet mittasuhteet alkoivatkin muuttua säädösten vastaisiksi. Muokkaamalla hieman koko huoneen muotoa pidemmäksi ja kapeammaksi pääsin noin 25 m²:iin, joka on standardihuoneelle keskimääräinen koko. Tätä pienemmäksi tilaa ei olisi enää voinut kutsua, sillä jo 5-10 cm vähentäminenkin päämitoista olisi tehnyt huoneesta esteellisen kulkuväylien muuttuessa liian kapeiksi tai kalusteiden kaventuessa liikaa.

KUVA 70. Valitun pohjapiirustuksen pienentäminen (Nenonen 2013)

Lopulta jäljellä oli enää yksi vaihtoehto, joka oli oikean kokoinen ja esteettömyyssäädösten mukainen. Halusin kuitenkin olla aivan varma valinnastani, joten otin avuksi kulkukartat. Kulkukartoilla tutkitaan pohjaratkaisun toimivuutta tilassa liikkuvan ja toimivan henkilön näkökulmasta ja pyritään siten paikantamaan ongelmakohtat. Käytännössä siis selvitin, miten huoneessa majoittuva henkilö mahdollisesti siellä liikkuisi ja miten se onnistuisi. (Kuva 71)

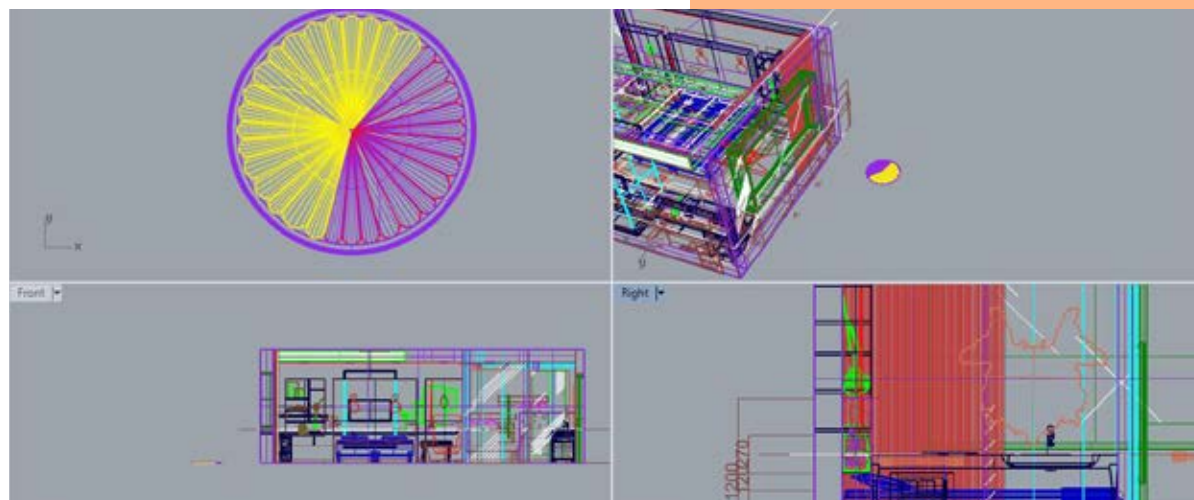
KUVA 71. Kulkukartta (Nenonen 2013)

Testin tekeminen osoitti vielä muutamia heikkouksia, jotka korjasin vaihtamalla esimerkiksi irtokalusteiden paikkaa sekä vuoteen vastaisella seinällä olevan kiintokalusteen osien järjestystä. Lisäksi kävin erittäin huolella läpi koko pohjan ja kaikki sen mitat ennen kuin aloitin seinäprojektioiden piirtämisen kalustepohjan mukaisesti.

Seinäprojektioiden otin huomioon eri tuotteiden oikeat sijoituskorkeudet sekä hienosäädin vielä kylpyhuoneen oviaukon sekä oven kokoa että sijoituskohtaa. Seinäleikkausten jälkeen tein alakattopiirustuksen lisäksi myös lattia- ja seinämateriaalikaaviot (kuvat 76-78, s.61), joista käyvät ilmi konseptihuoneen pintamateriaalit sekä esimerkiksi lattiamateriaalien määrät. Vastaavat kuvat kuuluvat lähes aina uudis- ja uudistuskohdesuunnitteluun, ja halusin tehdä opinnäytetyön mahdollisimman ammattimaisesti.

Kun työpiirustusmateriaali oli valmis ja sen esteettömyys tarkistettu, oli mallintamisen vuoro. (Kuva 72) Tässä työssä en käyttänyt 3D -mallintamista niinkään tilan suunnittelun työvälineenä vaan ainoastaan visualisointeja varten. Mallinnusohjelmana käytin Rhinoceros 5 -ohjelmaa, ja visualisoinnit, joita kutsutaan myös rendauksiksi, tein Artlantis- ja V-Ray-rendausohjelmilla. Kahta eri rendausohjelmaa jouduin käyttämään siksi, etten ollut tyytyväinen Artlantisin kuvajälkeen (Kuva 73), joka ei mielestäni ollut tarpeeksi kolmiulotteinen. Materiaalit eivät näyttäneet järin aidoilta eikä toivomani materiaalituntu välittänyt riittävästi kuvista. V-Ray-rendausohjelmalla sain aikaiseksi sellaisia kuvia, joihin olin tyytyväinen. Lopulliset visualisointikuvat ovat nähtävissä luvussa 6.3 sivulta 74 alkaen.

KUVA 72. Konseptitilan 3D -mallinnuksen alku (Nenonen 2013)

KUVA 73. Visualisointikuvia Artlantis-ohjelmalla (Nenonen 2013)

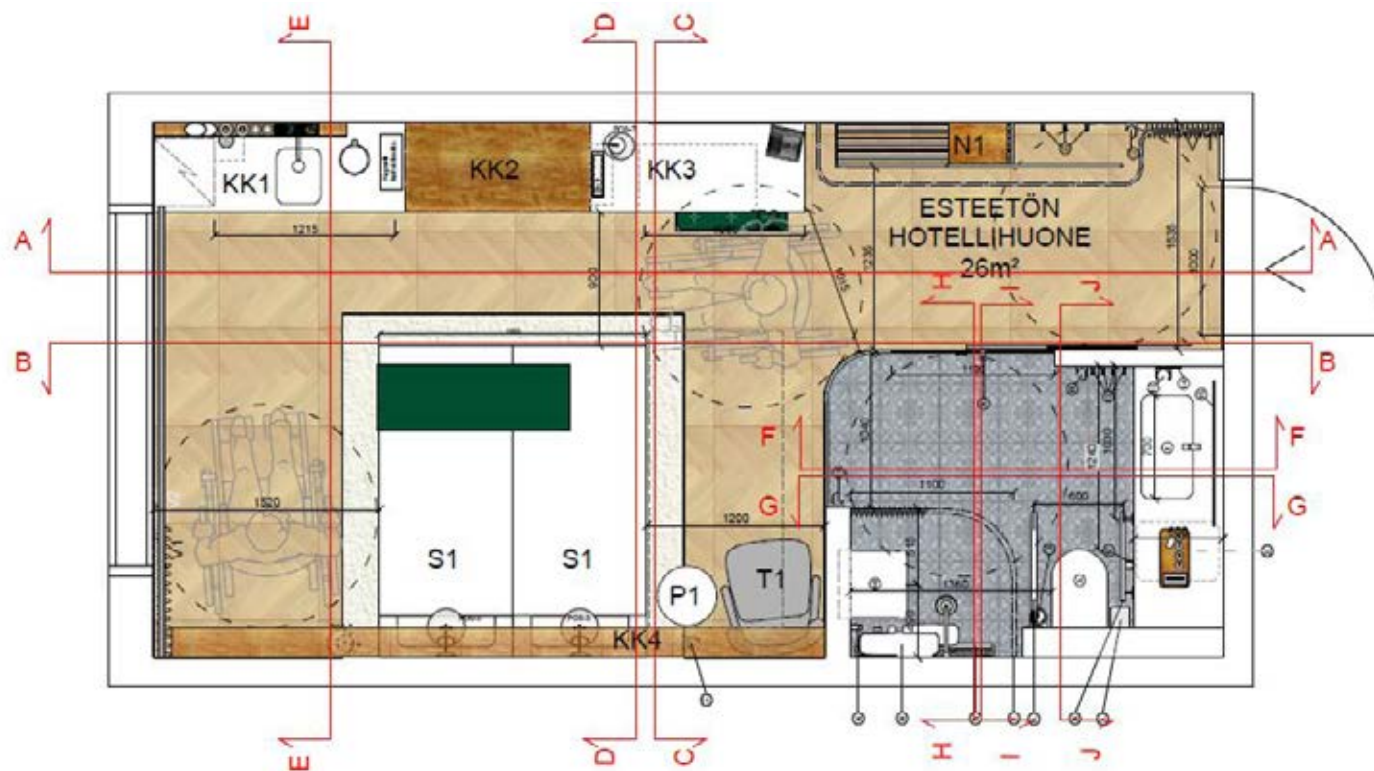
6 TILAKONSEPTISTA

KUVA 74: KANSIKUVA (Nenonen 2013)

6.1 VALMIS TILASUUNNITELMA

Tämä luku esittelee valmista hotellihuonekonseptiani, sekä kertoo suunnitellun tilan esteettömyydestä ja muista yksityiskohdista. Kattavammat mittatiedot löytyvät kuvista. On hyvä huomioida kyseisiä kuvia tarkasteltaessa, että tässä luvussa ne eivät ole oikeassa mittakaavassa. Mittapiirustukset ovat tekijän hallussa. Materiaaleja sivutaan tässäkin luvussa, mutta enemmän niistä kerrotaan luvussa 6.2 sivulta 72 alkaen.

KUVA 75. Kalustepohjapiirros mittaviivoilla (Nenonen 2013)

KUVA 76. Alakattopiirros (Nenonen 2013)

KUVA 77. Lattiamateriaalikaavio (Nenonen 2013)

KUVA 78. Seinämateriaalikaavio (Nenonen 2013)

6.1.1 Eteistila

Suunnittelemani hotellihuoneen oven vapaa kulkuaukko on 1000 mm leveä ja huoneen eteistilassa on yli 1500 mm leveä tila, jossa voi kääntyä pyörätuolilla. Ovesa on kaksi ovisilmää kahdella eri korkeudella, jotta myös pyörätuolissa istuvat tai lyhemmät henkilöt voivat käyttää niitä. Tavallisen kahvan ja lukon lisäksi ovesa on horisontaalisesti asennettu vedin, joka tekee oven avaamisen ja sulkemisen vaivattomammaksi, sillä tartuntapintaa on vedettäessä ja työnnettäessä enemmän. Ketjullinen turvalukko on asennettu korkeudelle, johon ylittää myös pyörätuolista.

Oven vieressä on opastetaulu, jossa on näkyvästi huoneen numero sekä hätäpoistumiskäynti-opaste ja huoneen pohjakuva, jotka kaikki on tehty myös kohokuvioiden ja pistekirjoituksella, jotta käyttäjien, joilla on näkövamma, olisi mahdollista ymmärtää niitä. Termostaatti, avainkorttilukija ja päävalokaisijat on myös merkitty kohotunnisteilla selkeyden ja käytön helpottamisen vuoksi. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluu myös ovikello tai koputusilmaisin, joka valoa välkyttämällä kertoo kuulovammaiselle asiakkaalle, kun joku on oven takana. (Kuva 79)

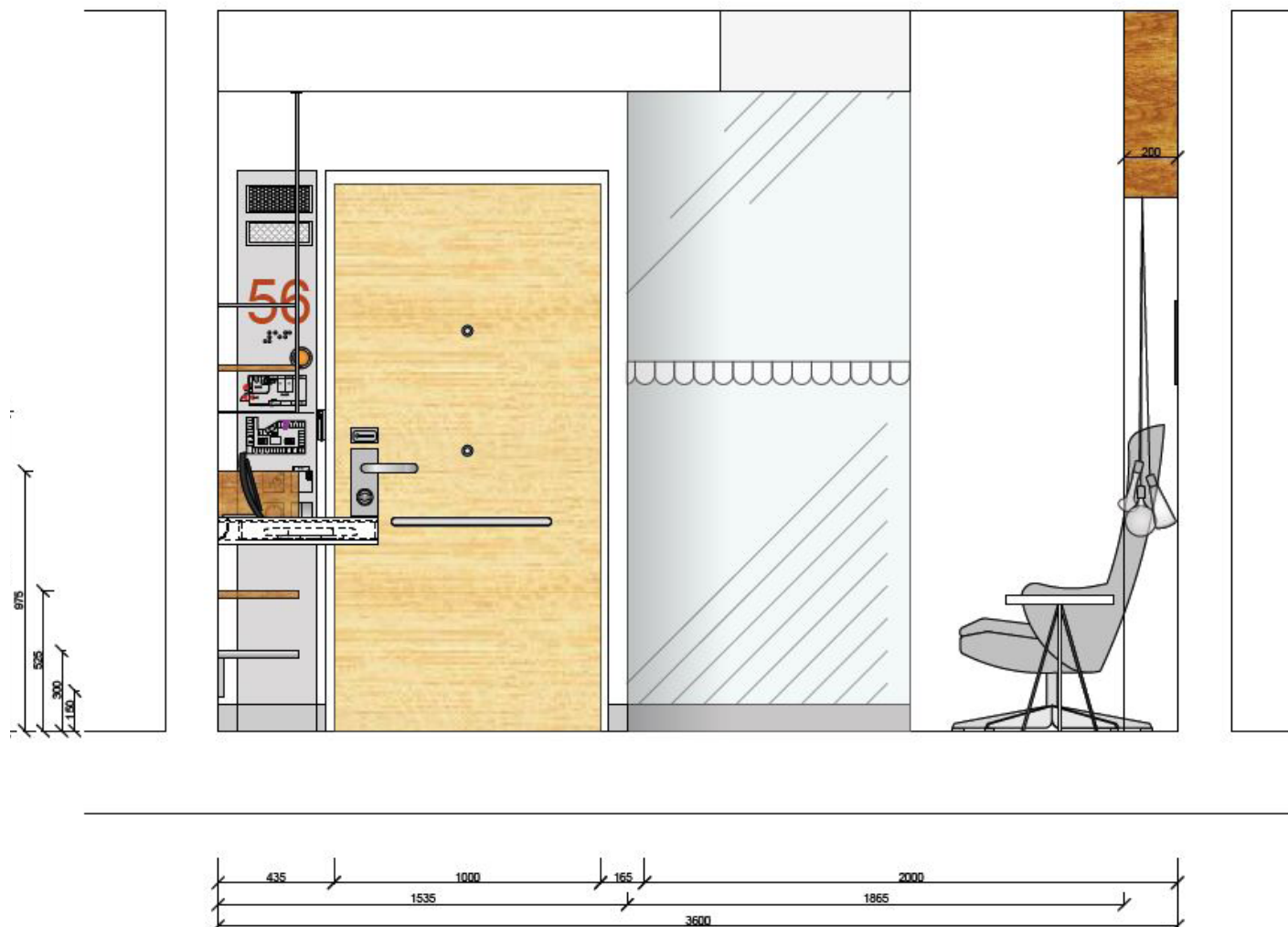

KUVA 80 Seinäprojektiio A-A
(Nenonen 2013)

Eteisessä kiinteät kalusteet on korvattu vaateripustustangoilla, jotka ovat kahdella eri korkeudella. Ylempi tangoista on 1600 mm korkeudessa ja alempi puolestaan on 1200 mm korkeudella lattiasta pyörätuolissa istuvia ja lyhyempiä käyttäjiä varten. (Kuva 81, s. 63) Lisäksi on eri korkeuksille asennettu hyllyjä asusteille ja tavaroille. Yhdelle hyllyistä on sijoitettu turvasäiliö. Hyllyjen oikealla puolella on vaatteille erikokoisia pallonmuotoisia ripustimia eri korkeudella. Alimpana on 300 mm korkeudella metallinen taso, joka toimii sekä kenkä- että matkalaukkutelineenä. (Kuva 80)

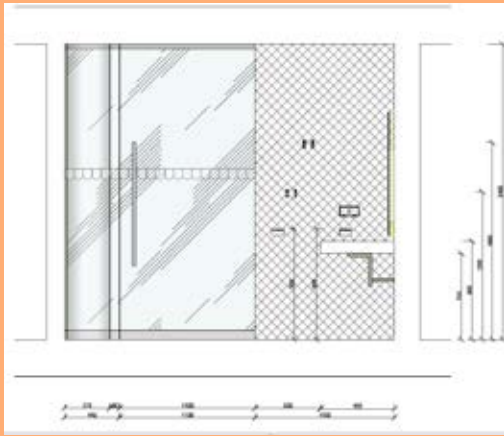
Kaikki eteisen kalusteet ovat vain 300 mm syviä, jotta tilaa liikkumiseen jää enemmän. Mikäli vaatesäilytyksen haluaa peittää, voi sen eteen vetää verhon. Tällaisella ratkaisulla sain eteiseen enemmän liikkumatilaa sekä kevyemmän ilmeen. Myös kylpyhuoneen puoleisella seinällä oleva kokovartalopeili lisää tilan tuntua (ks. kuva 99, s.70). Peili ja kenkähylly ovat 300 mm korkeudella lattiasta, jotta pyörätuolin jalkatuki ei aiheuta ongelmia ja liikkuminen helpottuu.

KUVA 79. Huoneopaste
(Nenonen 2013)

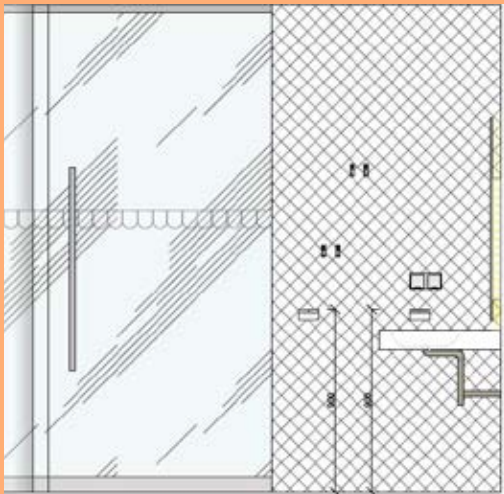

KUVA 81. Seinäprojektiio C-C
(Nenonen 2013)

6.1.2 Kylpyhuone

KUVA 82. Seinäprojektiio F-F
(Nenonen 2013)

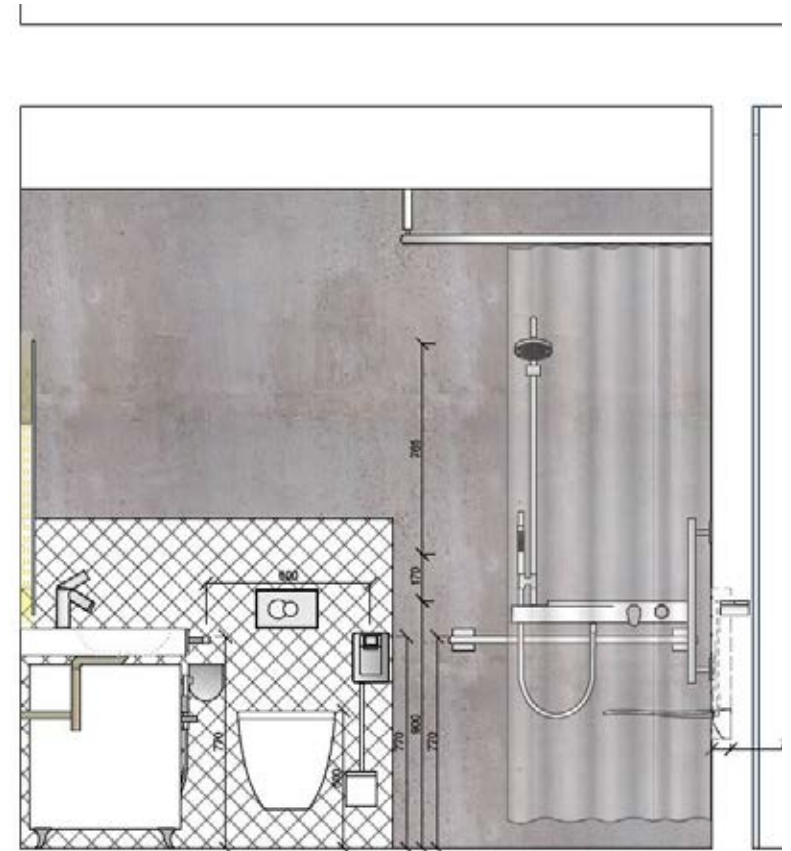

KUVA 83. Ripustuskoukkuja eri korkeuksilla sekä teippaus lasiseinässä
(Nenonen 2013)

Kylpyhuoneen ovi on lasinen liukuovi, jota on huomattavasti helpompi käyttää pyörätuolista käsin tai muun apuvälineen kanssa, sillä ovea ei tarvitse avattaessa tai suljettaessa väistää. (Kuvat 82-83) Kylpyhuoneen oviaukon vapaa osuus on 1100 mm, joka mahdollistaa kulun tilasta toiseen viistosti, jos käynti suoraan edestäpäin ei onnistu. Tämän takia on erityisen tärkeää, että eteisessä oli kylpyhuoneen edessä tyhjää tilaa 1200 mm, jotta kääntymisen sekä viistosti lähestyminen eri suunnista onnistuu. (Kuva 85, s. 65)

Sisällä kylpyhuoneessa on myös vapaata tilaa pyörätuolilla kääntymiselle. Huonekonseptini on suunniteltu oikeakätisille eli wc-istuimelle siirrytään edestä katsottuna oikealta, suihkun puolelta, jossa on vapaata tilaa 1360 mm, joka siis ylittää vaaditun 800 mm vapaan tilaa vaatimuksen. Seinäkiinnitteinen wc-istuin on 500 mm korkeudella, ja istuimen vaatima kotelointi on 200 mm syvä, jolloin pyörätuolilla pääsee helpommin peruuttamaan tarpeeksi taakse, näin siirtyminen tuolista wc-istuimelle on yksinkertaisempaa. Siirtymisen apuna ovat myös tukikahvat, joista toinen on kiinni allaskalusteessa ja toinen, joka voidaan nostaa ylös ja siis pois tieltä, on kiinni wc-istuimen koteloinnissa. (Kuva 84)

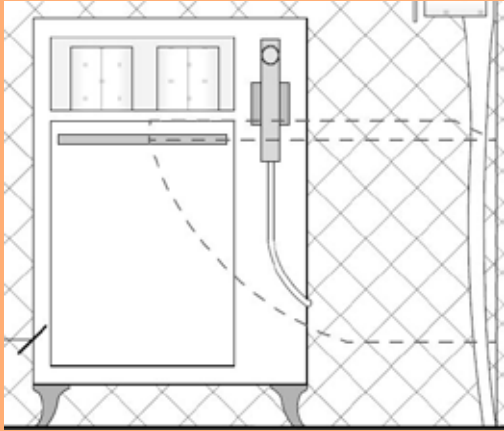
Wc-istuimen välittömässä läheisyydessä on sopivalle korkeudelle sijoitettuna wc-harja, wc-paperiteline, vararullat sekä bidé-suihku, jonka olisi rakennetussa, fyysisessä kohteessa hyvä olla sellainen, ettei sen käyttö vaadi pesuallashanan erillistä avaamista. Kaikkiin edellä mainittuihin tavaroihin ylettää wc-istuimelta helposti. (Kuva 84)

KUVA 84. Seinäprojektiio G-G
(Nenonen 2013)

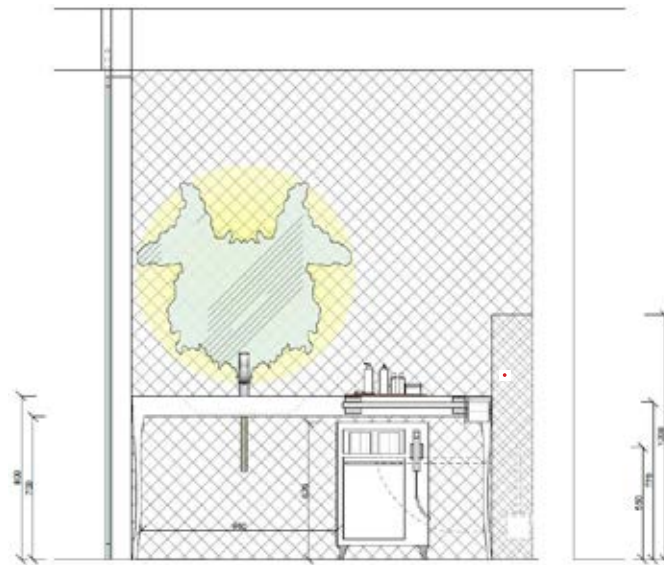

KUVA 86. Allaskaappi
(Nenonen 2013)

Pesuallastaso on 600 mm syvä ja sen alapinnan ja lattian välillä on 700 mm tyhjää tilaa, jolloin sen alle mahtuvat helposti myös pyörätuolissa istuvan henkilön jalat, ja hän pääsee yhtä lähelle allasta kuin muutkin käyttäjät. Pesualtaan edessä on leveyssuunnassa tilaa yli metrin verran, minkä lisäksi normaalia leveämmän altaan ansiosta peseytyminen on sujuvampaa. Ulosvedettävä roska-astia sijaitsee edestä katsottuna oikealla puolella allaskalusteen alla olevassa kaappikalusteessa, jolloin siihen ulottuu pesualtaan kohdalta sekä wc-istuimelta hyvin. (Kuva 86)

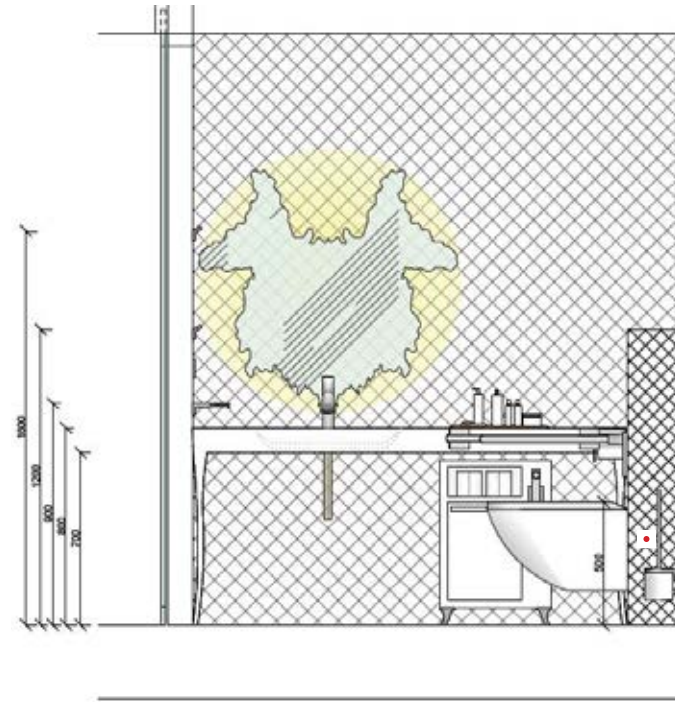

KUVA 87. Taustavalaistu peili
(Nenonen 2013)

KUVA 88. Seinäprojektio J-J
(Nenonen 2013)

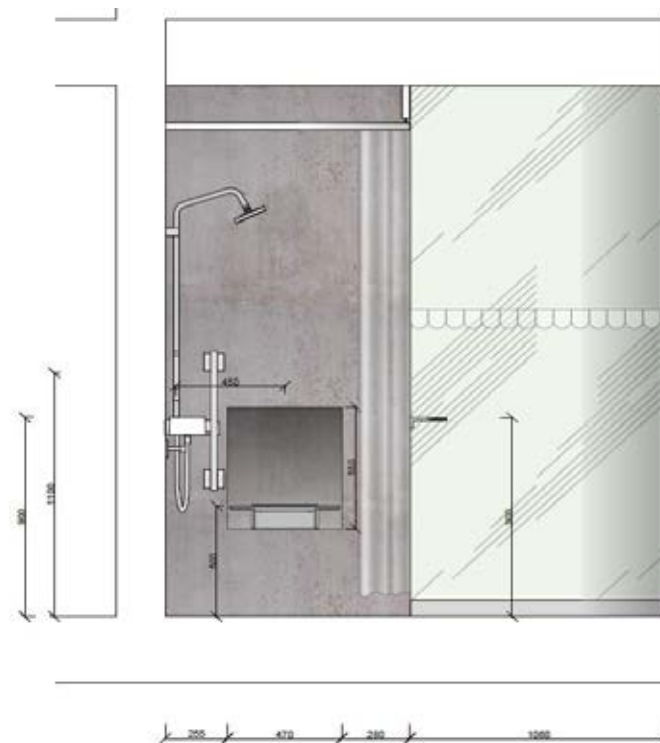
Peilin alareuna on noin 900 mm korkeudessa, jotta peilistä näkevät itsensä myös lyhytkasvuiset ja pyörätuolin käyttäjät. Peilin taakse tulee led-valonauha opaalisin akryyliprofiilin taakse, joka suodattaa valon pehmeästi ja tasaisesti peilin ympärille luoden meikkaamiselle sopivamman valon. Kaikki kosteussuojatut pistorasiat, valokatkaisijat ja esimerkiksi hiustenkuivaaja telineineen ovat pesualtaan vasemmalla puolella, 900 mm ja 1000 mm korkeudella. Ripustuskoukut ovat myös pesualtaan vasemmalla puolella, heti oven vieressä kahdella eri korkeudella. (Kuvat 87-89)

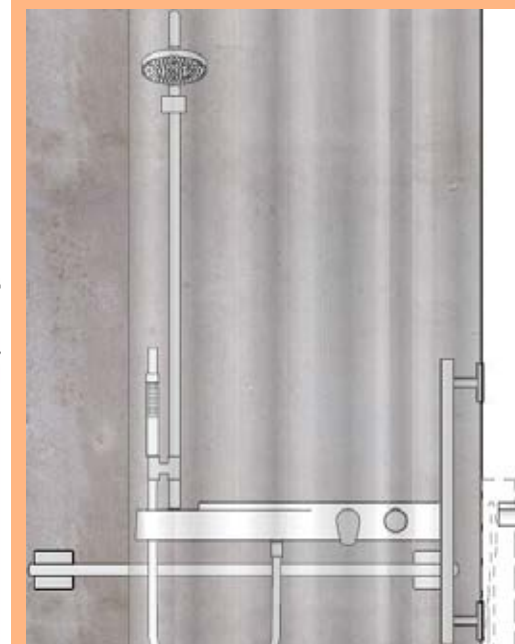
KUVA 89. Seinäprojektio I-I
(Nenonen 2013)

Suihkun yhteydessä on kaksi tukikaidetta, toinen vaaka- ja toinen pystysuuntaisesti, joista voi ottaa kiinni peseytyessään. Lisäksi suihkun viereisellä seinällä on suihkuistuim, joka on upotettu 70 mm seinän sisään. Tämä mahdollistaa sen, että istuin voidaan nostaa ylös, jolloin se on muun seinäpinnan kanssa siististi samassa linjassa. Aukko on sen verran istuinosaa suurempi, että sormet mahtuvat istuimen ja aukon yläreunan väliin, ja istuin voidaan aina tarvittaessa laskea ala-asentoon. Tällä ratkaisulla sain hieman lisää tilaa arvokkaisiin neliö- ja kuutiometreihin sekä ilmeeltään linjakkaaman, viimeistellymmän lopputuloksen. (Kuva 90 ja 92)

Suihkun termostaattiosa itsessään toimii hyllynä hygieniä- näytteille, joten muita hyllyjä ei tarvita. Kiinteät suihkuseinämät eivät olisi toimineet näin pienessä tilassa lainkaan, sillä ne olisivat rajoittaneet huomattavasti liikkumistilaa ja tehneet kylpyhuoneesta mahdottoman käyttää pyörätuolista käsin. Peseytymistilaa rajaavaksi elementiksi ja näkösuojaksi valitsin myös esteettömyyssäädösten suositteleman vaihtoehdon, suihkuverhon, joka ei estä liikkumista tilassa. Lisäksi aivan suihkuistuimen vieressä on kävelykeppituki, johon kainalosauvat tai kepin voi asettaa ilman pelkoa niiden kaatumisesta lattialle. (Kuva 91)

KUVA 90. Seinäprojektiio H-H
(Nenonen 2013)

KUVA 91. Suihku ja tukikahvat
(Nenonen 2013)

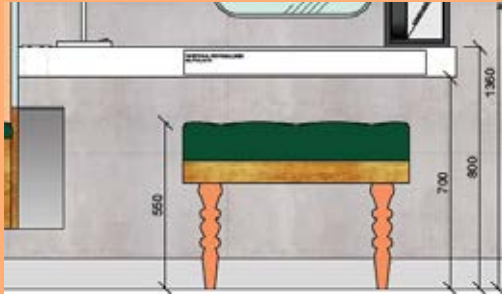

KUVA 92. Suihkuistuim
(Nenonen 2013)

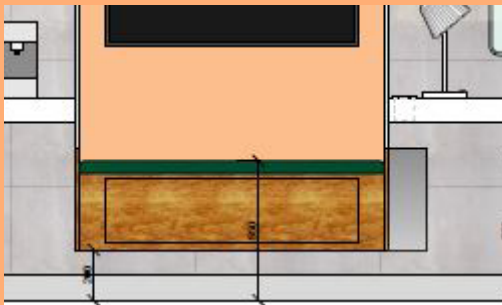
6.1.3 Huone

KUVA 93. Hyllyt ja sähköpistoruokkeet sopivalla käyttökorkuudella (Nenonen 2013)

KUVA 94. Peili- ja työpöytä (Nenonen 2013)

KUVA 95. Kalusteiden hyödyntäminen säilytystilana (Nenonen 2013)

Huoneen puolella pöytätasojen alla on riittävästi jalkatilaa niin syvyys- kuin korkeussuunnassakin ja peilit sekä pistorasiat ja hyllyt ovat sopivan alhaalla, jotta niiden käyttö on vaivatonta. Peili- ja työpöydässä on vetolaatikko, jossa voidaan säilyttää pientä, taitettavaa silityslautaa. Toisessa pöytätasosuudessa on integroitu pesuallas, vesihana sekä kahvin- ja vedenkeitin kuin myös muutamia astioita (kuva 93). Lisäksi tason alla, seinän vieressä, on minibaari. Työtilaa molempien tasojen edessä on vähintään metrin verran leveys suunnassa, joka on siis riittävästi 800 mm minimileveyteen nähden. Molempien pöytätasojen etureunassa, tason alapinnassa, on noin yhden senttimetrin syvyinen, pyörästetty ura, jonka avulla pyörätuolissa istuva asiakas voi vetää itsensä kevyemmin pöydän luokse.

Televisio on sijoitettu sänkyä vastapäätä, jotta sitä voi katsoa joko vuoteesta tai vuoteen vieressä olevasta nojatuolista. Nojatuoli, pieni sivupöytä ja peilipöydän edessä oleva jakkara ovat irtokalusteita, jotka voidaan asiakkaan pyynnöstä tarvittaessa käydä poistamassa huoneesta kokonaan, mikäli

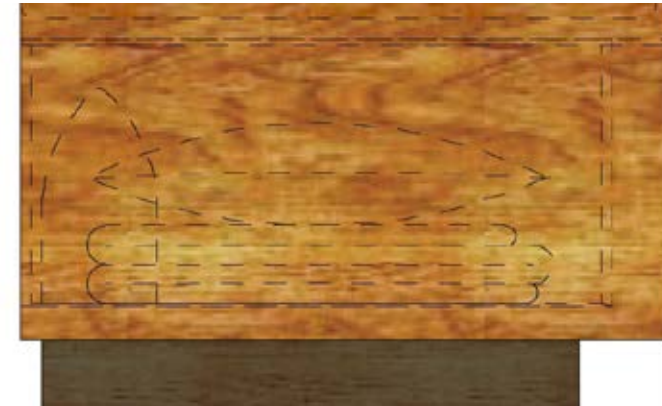

KUVA 96. Seinäprojektiio A-A (Nenonen 2013)

tarvitaan vaikkapa erityisen paljon tilaa liikkumiselle. Pyörätuolissa istuva henkilö voi siirtää jakkaran helposti syrjään pöytätasojen alle ilman, että jalkatila pöydän alla kärsii mainitavasti. (Kuva 94)

Kahden pöytätasojen väliin jäävä istuinkaluste on 300 mm lattiasta, jotta pyörätuolin jalkatuki mahtuu tarvittaessa sen alle. Kyseisen kalusteen istumakorkeus on 550 mm, jolloin sellaisten henkilöiden, joiden nivelet ovat jäykemmät, on helpompaa istua siihen. (Kuva 96) Tällöin kalusteen alaosaan saa myös sijoitettua tarpeeksi suuren vetolaatikon, jonne voidaan sijoittaa lisätynyt ja -peite sekä silitysrauta ja muita vastavia tarvikkeita, joita ehkä muutoin säilytettäisiin eteisen kiinteissä kaapeissa. (Kuvat 95 ja 97)

Kaikki huoneen kalusteissa olevat vetolaatitot toimivat pomppusalvoin eli ne aukeavat, kun etulevyä painaa kevyesti. Kulkuväylä sängyn ja istuinkalusteen välissä on kapeahko, mutta riittävä, ja huoneen ikkunaseinällä on tilaa myös pyörätuolille kääntäjä.

KUVA 97. Kiintokalusteiden vetolaatikoissa voidaan säilyttää hotellihuoneen varusteita (Nenonen 2013)

Vuode on sijoitettu siten, että sen vieressä ikkunaseinän puolella on yli 1500 mm tilaa eli pyörätuolilla kääntyminen onnistuu. Myös vastakkaisella puolella vuodetta oleva 1200 mm mahdollistaa kääntymisen pienempien pyörätuolien kanssa. Vuoteet ovat yksittäiset, jolloin jos huoneessa majoittuva henkilö matkustaa avustajan kanssa, voidaan sängyt vetää erilleen, tässä tapauksessa kylpyhuoneen puoleista seinää kohti. Vuoteissa on tärinällä herättävä herätyskello sekä palohälytín. Lisäksi patjojen pehmydet voivat hieman vaihdella huonekohtaisesti, jotta asiakkaat voivat halutessaan valita heidän tarpeitaan vastaavan patjan. Vuoteista ainakin toisen tulee konseptini mukaisesti olla sähkösäätöinen, joissakin huoneissa olisi molempien sänkyjen hyvä olla korkeussäädettäviä liikkumisrajoitteisia pariskuntia varten. Vuoteet ovat perusasennossa 500 mm korkeita, jolloin niihin on vielä pääsy pyörätuolista käsin sekä samalla myös helppo laskeutua, mikäli nivelet ovat jäykemmät. Sähkösäätöisyyden ansiosta vuoteet voidaan kuitenkin laskea tästä vielä reilusti alemmas, jolloin matalammissakin pyörätuoleissa istuvien on mahdollista nousta niihin. (Kuva 100, s. 71)

Vuoteiden yhteydessä olevan KK-4-kiintokalusteen kiinteitä yöpöytä tasojä voi käyttää apuna sänkyyn siirryttäessä. Yöpöytien etureunoja kiertää 10 mm syvä, pyörästetty ura, joka helpottaa tukevan otteen saamista. (Kuva 99, s. 70)

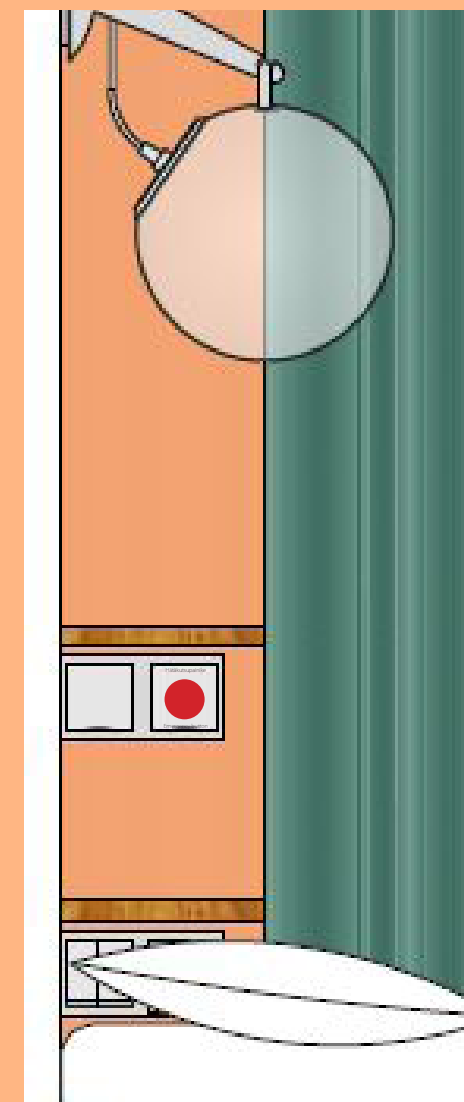
Kaikki huoneen ratkaisut on pyritty suunnittelemaan niin, että huoneessa majoittuminen on mahdollisimman miellyttävää ja siellä liikkuminen sekä toimiminen helppoa. Sängyn molemmille puolille on sijoitettu pistorasiat, valokatkaisijat, sekä selvästi merkitty hätäkutsupainike, jotta huoneen käyttö olisi mutkattomampaa ja turvallisempaa. Näin huoneessa majoittuvan henkilön ei tarvitse kulkea edestakaisin tai pimeässä mennessään nukkumaan, ja sähköä vaativat apuvä-

lineet saadaan lataukseen yöksi vuoteen lähelle, jolloin ne on helpompaa ottaa käyttöön herätessään.

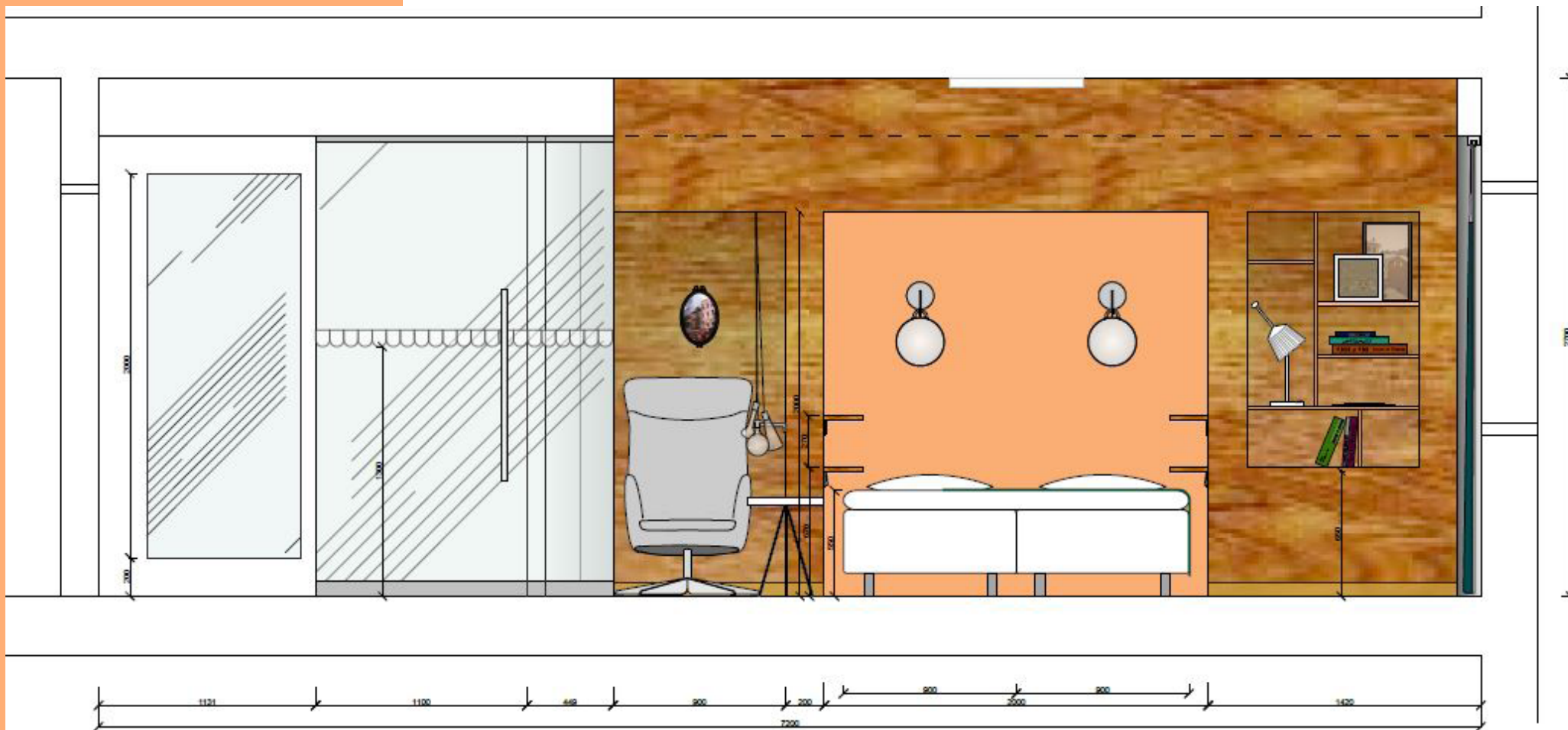
Kylpyhuoneesta löytyy vielä kaksi hätäkutsupainiketta, joista toinen on sijoitettu wc-istuimen viereen ja toinen puolestaan saman wc-istuimen kotelorakenteen suihkun puoleiselle sivulle. Sähköpistokkeita ja valokatkaisijoita on sijoitettu eri puolille huonetta, jotta veden- ja kahvinkeitin käyttäessä voi samalla ladata puhelinta, tai hiuksia kuivatessa meikkipöydän ääressä voi kannettavan tietokoneen antaa olla kiinni verkkovirrassa ja jatkaa esimerkiksi musiikin kuuntelua. Hotellipuhelimessa on kosketusnäyttö, jotta kuulovammaisen henkilö voi ottaa sen avulla tekstitse yhteyttä hotellihenkilökuntaan.

Halusin myös tuoda huoneeseen henkilökohtaisuutta ja tiettyä kodinomaista pehmyyttä pienten sisustuselementtien kuten erilaisten sisustusvalaisimien, taulujen ja kirjahyllyn avulla. Kirjahylly on uppoasennettu kiinteästi seinäkalusteeseen KK-4, jossa voisivat olla esillä esimerkiksi hotellin esitteet ja ruokalistat, miksei myös muutamia kirjojakin, joiden tosin täytyisi osan olla eri kielille, myös pistekirjoitukselle, käännetyjä sekä joitakin koriste-esineitä. (Kuva 101, s. 71)

Verhot ja vuodetekstiilit pehmentävät kovien puu- ja betonipintojen ilmettä. Läpikuultava valoverho ja paksummat verhot ovat tukevassa liukukiskossa, jossa niitä on kuitenkin kevyt liikutella.

KUVA 98. Valokatkaisijat, sähköpistokkeet ja hätäkutsupainike helposti ulottuvilla (Nenonen 2013)

KUVA 99. Seinäprojekti B-B
(Nenonen 2013)

KUVA 100. Seinäprojektio D-D
(Nenonen 2013)

KUVA 101. Kirjahylly
(Nenonen 2013)

6.2 TILASUUNNITELMAN PINTAMATERIAALIT

KUVA 102. Kylpyhuoneen lattialaatta (Marrakech)

KUVA 103. Villamatto (Westminster Chem-Dry)

KUVA 104. Kalanruotokuvioinen tammiparketti (Parkettikauppa)

Tässä luvussa kerrotaan tarkemmin hotellihuonekonseptin materiaalivalinnoista (kuva 105 ja 106, s. 73), jotka perustuvat valitsemaani materiaalikarttaan, joka on esitelty luvussa 5.2 (s. 54-55) Teknisemmät tiedot materiaaleista löytyvät alakatkuvasta sekä lattiamateriaali- ja seinäväriskaavioista, jotka ovat liitteinä työn lopussa.

Kylpyhuoneen lattiamateriaaliksi valitsin kuviollisen, karheapintaisen laatan, sillä sen ja seinäpintojen materiaalien välille muodostuvat selkeät kontrastit, jotka helpottavat näkövammaisia henkilöitä ymmärtämään huoneen muotoja. Lisäksi koristeellinen lattialaatta (kuva 102) luo sopivan tyyllisen vastakohtan minimalistisemmille seinille. Myös seinien pinnoissa on eroa niin värien kuin materiaalienkin suhteen, jolloin ne toimivat ohjaavasti ja ikään kuin kertovat, alitajuntaisella tasolla, mitä eri toimintoja on tarkoitus tehdä missäkin.

Muutenkin hotellihuoneessa käytetyt väri ja materiaalit on valittu osittain tätä ohjaavuutta ajatellen. Esimerkiksi vuoteen alla oleva matto helpottaa värinsä ja parketista poikkeavan materiaalituntunsa avulla näkövammaista henkilöä tunnistamaan, että siinä kohtaa huonetta on jokin tietty elementti, jota on erityisesti korostettu pehmeällä materiaalilla. Matto (kuva 103) on allergisoimaton ja uppoasennettu, eli se on parketin kanssa samassa tasossa, jolloin ei muodostu kynnyksiä tai tasoeroja. Matto ei myöskään ole liian upottavan pehmeä, jolloin sen päällä olisi hankalampi liikkua pyörätuolilla tai rollaattorin kanssa.

Elegantti kalanruotokuvioinen puuparketti (kuva 104) on kestävä ja sisältää hienovaraisia viittauksia historiaan ja ylellisyyteen, luoden näin sopivaa tyyllistä jännitettä rouhean betoniseinän särmiämyyden kanssa. Muut huoneen seinät ovat varsin yksinkertaisia, valkoisiksi maalattuja pintoja, jolloin

betoniseinä pääsee paremmin esille ja tila pysyy rauhallisena. Vastapainoa tuomassa on kuitenkin betoniseinän vastakkaisen seinän tamminen kiintokaluste ja sen värikäs takalevy, joiden avulla huoneen erilaiset toiminnot on saatu eriteltyä. Makuutilan ympärillä materiaalit ovat erilaiset kuin kylpyhuoneessa tai työpöydän kohdalla.

Kalusteiden verhoilukankaat sekä verhot ovat kaikki kestäviä ja julkitiloihin sopivia. Nämä tekstiilit auttavat parantamaan huoneen akustiikkaa ja tuovat riikinkukonvihreän sävyn kanssa kontrastia pehmeälle korallipunaiselle sekä muille vaaleille pinnoille. Kontrasti on tärkeää juuri näkövammaisten käyttäjien kannalta, ja siksi myös huoneen ovi on puupintainen, jolloin se erottuu paremmin valkoiseksi maalatusta seinästä. Oven karmit on maalattu sisäisivuilta tummemmalla harmaalla, mikä helpottaa oviaukon havaitsemista oven ollessa auki. Siksi myös lasiseinien karmit ovat harmaat, jolloin ne ovat selkeämmin hahmotettavissa pystypinnoiksi. Lisäksi lasiseinät ja -liukuovi on teipattu 1100 mm korkeudelta helpottamaan niiden havaittavuutta. Samasta syystä myös vuoteen runko on verhoiltu hieman tummemmalla ja erilaisen tuntuksella kankaalla, jotta se erottuu muusta tilasta selvemmin sekä näkö- että tuntoaistin välityksellä.

Lasipintojen valinta suunnitelmaan on tietoinen riski, sillä niiden käyttöä suositellaan yleensä vältettäväksi. Halusin kuitenkin tehdä tilasuunnitelmastani sellaisen, että se poikkeaa hotellien perustarjonnasta selvästi ja on uudenlainen, erilainen esteetön hotellihuone, jollaista ei välttämättä osaa odottaa esteettömyyttä ajatellessaan. Lisäksi suuret lasipinnat antavat luonnonvalon kulkeutua huoneesta kylpyhuoneeseen sekä eteiseen paremmin kuin jos niiden tilalla olisivat peittävät umpiseinät. Suurempi valon määrä ja lasipinnat myös saavat pienehkön huoneen tuntumaan avarammalta.

Apuvälineisiin valitsin valmistajan valikoimista satiini-pintaisen ruostumattoman teräksen, jota olen käyttänyt myös ovien kahvoissa, sillä se on samalla miellyttävä koskettaa, näyttää mielestäni ylelliseltä eikä peilaa tai häikäise valon osuessa siihen. Myös eteisen kenkähylly sekä vaatteiden ripustustangot ovat satiinihiottuja edellä mainituista syistä. Kaikki metallipinnat ovat ruostumatonta terästä paitsi verhojen, jotka ovat alumiinia.

KUVA 105. Materiaalivaihtoehtoja (Nenonen 2013)

KUVA 106. Valittu materiaalikartta tunnelmakartta 1:seen perustuen (Nenonen 2013)

6.3 VISUALISOINNIT HOTELLIHUONEESTA

KUVA 107. Vuoteet
(Nenonen 2014)

KUVA 108. Televisio ja istuinkalusteiden yläpuolella
(Nenonen 2014)

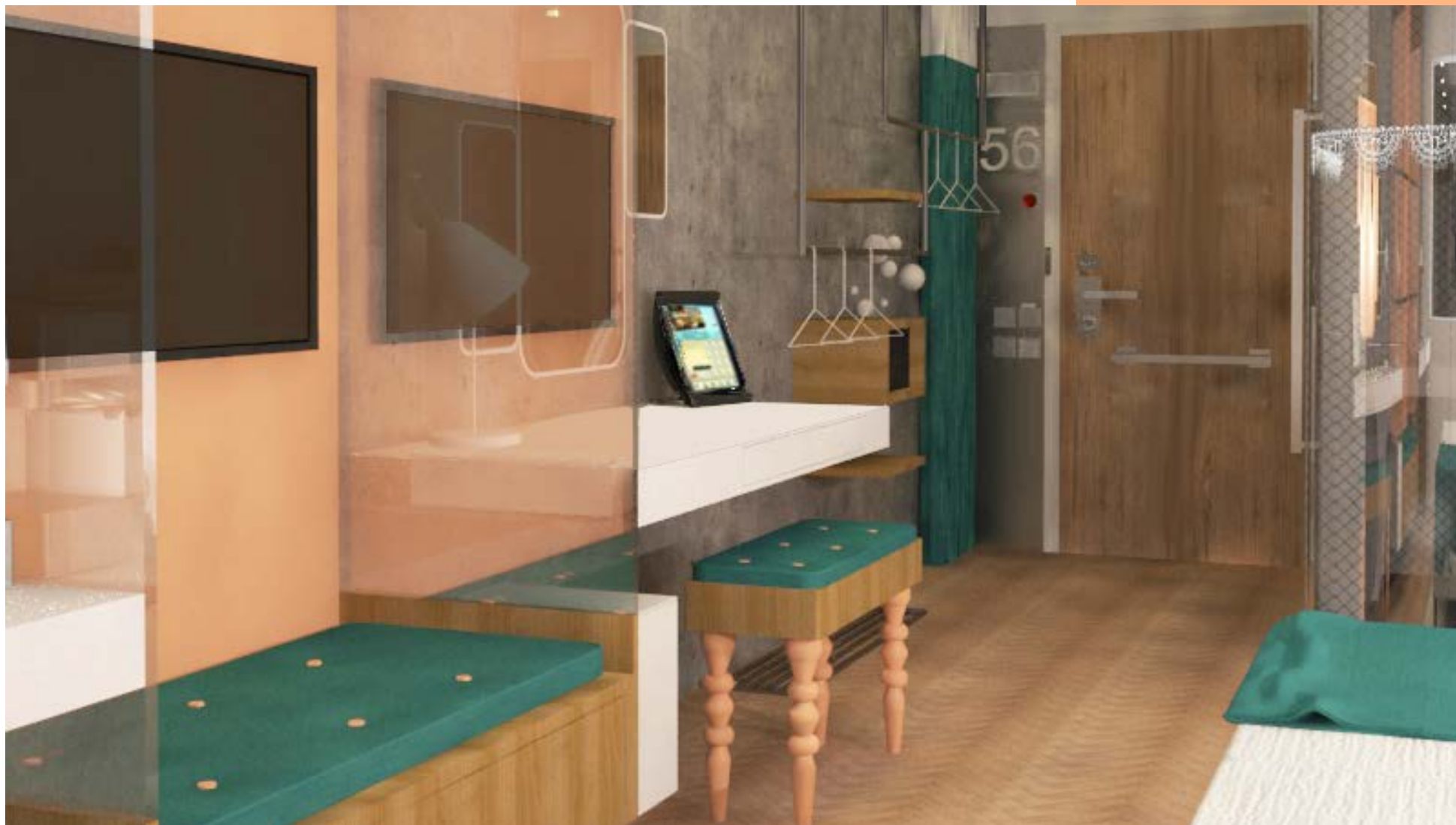
Havainnollistaakseni hotellihuonekonseptini ilmettä paremmin tein V-Ray-ohjelmalla visualisointeja. Näistä visualisointikuvista käy ilmi selvemmin huoneen materiaalien, värien ja valaistuksen keskinäinen suhde ja toimivuus. Kuvat auttavat ymmärtämään, miltä konseptisuunnitelman hotellihuone näyttäisi fyysisesti toteutettuna. Myös mittasuhteet ja etäisyydet ovat selvemmin hahmotettavissa visualisointikuvista.

Osa visualisoinneista on kuvattu pyörätuolissa istuvan henkilön katsekorkeudelta, siis noin 128 cm korkeudelta, ja osa seisovan keskipituiseen eli noin 179 cm pitkän miehen katsekorkeudelta, joka on suurin piirtein 166 cm korkeudella. (Bodin, Hidemark, Stintzing, Andersson ja Nyström 2012, 108, 110)

KUVA 109. Kirjahylly päivällä ja illalla
(Nenonen 2014)

KUVA 110. Näkymä eteistä kohti
(Nenonen 2014)

KUVA 111. Huoneen pieni pentry
(Nenonen 2014)

KUVA 112. Nojatuoli ja pieni pöytä vuoteiden vieressä
(Nenonen 2014)

KUVA 113. Kylpyhuoneen visualisoinnit
(Nenonen 2014)

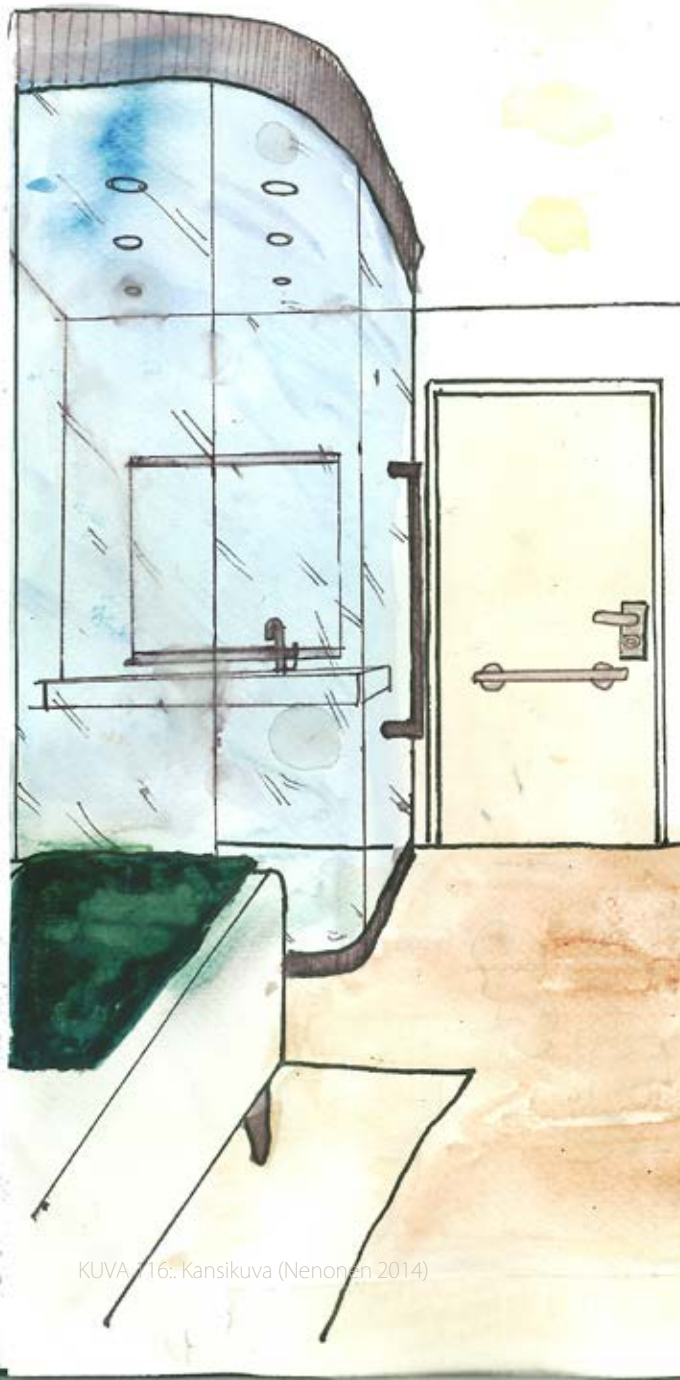
KUVA 114. Näkymä eteisestä huoneeseen päivällä
(Nenonen 2014)

KUVA 115. Näkymä huoneeseen illalla
(Nenonen 2014)

7 LOPPUPOHDINTA

7.1 TILAKONSEPTIN ONNISTUMINEN

Opinnäytetyöni tavoitteena oli luoda konseptuaalinen tilasuunnitelma, joka olisi esteetön, muttei näyttäisi siltä. Erityisesti suunnittelutyössä painotin tilan toiminnallisuuden ja visualisuuden yhdistymistä Design for all -periaatteen mukaisesti. Mielestäni suunnittelemani huonekonsepti täyttää sille asettamani tavoitteet, sillä tilasuunnitelman esteettömyys on tarkistettu oikeelliseksi, mutta esteettömyys ei kuitenkaan hallitse tilan ilmettä, vaan pikemminkin sulautuu siihen tyylikkäästi.

Konseptissa olen onnistunut huomioimaan erilaisten toimintojen asettamat vaatimukset sekä eri käyttäjäryhmien tarpeet kattavasti; tila soveltuu sekä henkilöille, joilla on liikumisrajoite, kuulovamma tai näkövamma, että myös heille, joilla vammaa tai rajoitetta ei ole. Erilaiset materiaalit, kuviot ja värit toimivat mielestäni hyvin yhdessä ja tekevät tilasta raikkaan, erilaisen ja viihtyisän. Kalustus ja valaisimet tuovat tilailmeeseen persoonallisuutta tukien kuitenkin samalla toiminnallisuutta.

Suunnittelutyö oli haastavaa, sillä esteettömyys julkitiloissa asettaa työlle erityisen paljon huomioitavia asioita, jotka kaikki vaikuttavat toisiinsa. Jokaisen kalusteen pienikin siirto saattoi muuttaa hetkessä koko huoneen esteelliseksi. Lisäksi kyseenalaistin omia suunnitelmiani tasaisin väliajoin, välillä ehkä liikaakin, mutta näin jälkikäteen se oli varmasti hyödyllisin ratkaisu, sillä siten löysin toimivampia ratkaisuja ja sain uusia ideoita, jotka kehittivät työtäni parempaan suuntaan. Vertailin myös hotellihuonekonseptiani todella paljon teoriaosuuteni kanssa, jotta näkökulma suunnitelmaan pysyisi oikeana, ja uudet esiin tulleet asiat siirtyisivät välittömästi myös suunnitelmiini.

Lopputulos on kaiken kaikkiaan mielestäni erittäin onnistunut, sillä tilakonsepti tasavertaistaa eri kohderyhmien edustajia ja tuo aivan uudenlaisen vaihtoehdon nykyiseen esteettömään majoitustarjontaan.

7.2 AVAAVAN KOMMENTIT

Esittelin hotellihuonekonseptini Avaava Oy:n Marjo Kivelle ja Terhi Tammiselle helmikuussa 2014, jolloin kävimme läpi suunnitelmieni esteettömyyttä sekä lopputulosta kokonaisuutena. He pitivät tilakonseptiani erittäin onnistuneena.

”Työ on erittäin loppuun asti mietitty ja tunnollisesti toteutettu, suunnitelmissa on huomioitu monipuolisesti eri käyttäjäryhmiä ja esteettömyys sulautuu tyylikkäästi sekä huomiota herättävää muuhun sisustukseen. Design for all -periaate täyttyy huonekonseptissa, sillä hotellihuone toimii kaikille käyttäjille, myös heille, jotka eivät esteettömyyttä muutoin tarvitse. Tulevaisuutta, ja erityisesti ikääntyneiden määrän kasvua silmällä pitäen, on työn aihe erittäin ajankohtainen. Tällaisia lisää!”
(Kivi 27.2.2014)

Lisäksi keskustelimme myös mahdollisista jatkotoimenpiteistä huonekonseptin osalta kuten esimerkiksi suunnitelmieni tarjoamisesta hotelliketjuille tai käyttöä tulevissa hotellihankkeissa, joiden suhteen Avaava on hyvin kiinnostunut.

7.3 OPINNÄYTETYÖN PROSESSIN ARVIOIMINEN JA TYÖN HYÖDYT

Vaikka jo heti aluksi tiesinkin, että opinnäytetyöni käsittelee esteettömyyttä, oli aihealueen rajaaminen yllättävän hankalaa, sillä oikean näkökulman aiheeseen löytäminen vei aikaa. Lopulta tarkkaan pohdittuani päädyin juuri hotellihuone-suunnitteluun, sillä siinä yhdistyvät sekä julkitilojen että yksityisten tilojen suunnittelun haasteet sopivasti, ja esteettömyyttä pääsee soveltamaan monipuolisesti. Aihevalinta osoittautuikin erittäin onnistuneeksi, sillä suunnittelutyötä oli mielekästä tehdä, minkä lisäksi aihetta oli suhteellisen vähän käsitelty, joten työlle oli selvästi tarvetta, mikä myös korostui entisestään prosessin edetessä.

Esteettömyys on niin laaja-alainen osa suunnittelua, että olen tässä työssä joutunut käsittelemään sitä varsin rajatusti. Todellisuudessa hotellihuonekonseptiini vaikuttavat ratkaisevasti myös koko hotellirakennuksen arkkitehtuuri sekä itse majoittuminen palvelukokemuksena, kuin myös kaikki hotellin toimintaan liittyvät osatekijät, kuten esimerkiksi tilojen siivoaminen ja kunnossapito. Näiden aspektien huomioiminen vaatii kuitenkin olemassa olevaa kohdetta, sillä kaikki hotellit ovat rakennuksina yksilöllisiä, mikä myös vaikuttaa palveluiden tarjontaan. Tästä syystä sekä puhtaasti aikataulun rajallisuuden takia jätin nämä osa-alueet tämän työn aiheajauksen ulkopuolelle, mutta mikäli hotellihuonekonsepti toteutetaan joskus, niin tällöin tietenkin jatkokehittän tilasuunnitelmaa ne huomioiden.

Esteettömyydestä löytyi paljon teoreettista aineistoa, johon tutustuminen kasvatti ammatillista tietoperustani ja johon oli hyvä referoida suunnitelmia ja ideoita työn edetessä. Lisäksi tiedon soveltaminen suunnitelmissa auttoi esteettömyyssäädösten oppimista, jonka myötä myös ideointi sekä ongelmienratkaisu muuttuivat innovatiivisemmaksi, kun tiesin, mitkä asiat olisivat mahdollisia ja mitä kaikkea puolestaan

välttää. Tämä oli myös yksi opinnäytetyölle asettamistani tavoitteista.

Yksi tavoitteistani oli kehittää käyttäjälähtöistä suunnitteluosaamistani, jossa olen mielestäni myös onnistunut. Käyttäjäkokemuksia esteettömyydestä ei nimittäin löytynyt valmiina, joten päätin itse selvittää niitä kyselyn avulla. Tämä kysely ja itse tekemäni testit auttoivat ymmärtämään paremmin sitä, miltä tuntuu toimia tai liikkua apuvälineen kanssa. Ne toivat mielestäni hyödyllistä vuoropuhelua teoria-pohjaisen, muiden tutkimaan tietoon perustuvan aineistoni välille havainnollistaen ja tukien sitä. Hotellihuonekonsepti, joka varmasti on tämän opinnäytetyön tutkimusosuuden ja sen soveltamisen selkein lopputulos, on siis saatu aikaiseksi Grounded Theory -menetelmän avulla, joka osoittautui varsin käteväksi työvälineeksi, kun tuntui vaikealta päättää, mistä suunnasta koottua aineistoa kannattaisi lähestyä.

Opinnäytetyötä tehdessä opin myös lisää prosessinhallinnasta sekä tällaisen akateemisemmän raportin tekemisestä ja aineiston käsittelystä. Oli opettavaista ottaa vastuu projektista yksin tavanomaisemman ryhmätyöskentelyn jälkeen sekä huomata pärjäävänsä ongelmallisissakin kohdissa itse.

Työ tarjoaa tiivistetyn, mutta monipuolisen katsauksen esteettömyyden julkitilasuunnitteluun, sen ongelmakohtiin sekä mahdollisuuksiin ja tulevaisuuden näkyymiin. Teoreettinen tieto ja esteettömyyden vaatimukset ovat mielestäni havainnollistavasti esitetty hotellihuonekonseptissani sekä muussa kuvamateriaalissa, jota työssäni on.

Työstä on ehdottomasti hyötyä myös tulevaisuudessa, sillä nyt esteetön suunnittelu on aiempaa syvemmin osana ammatillista osaamistani. Tulevaisuudessa tälle osaamiselle tulee

olemaan vielä enemmän käyttöä, kun esteettömien tilojen ja osaavan suunnittelun tarve kasvaa. Tilanteen ollessa vastaava myös muualla Euroopassa näen työni olevan hyödyllinen myös kansainvälisyyden näkökulmasta, ja siis valtti sekä kotimaan että ulkomaiden työmarkkinoilla. Toivon, että lisäksi työn lukijalle on tästä opinnäytetyöstä apua ja hyötyä esteettömyyden kanssa toimimiseen.

kiitos

Rasmus

Aino

Terhi ja Marjo

Martin och andra fina i Sverige

Niina Kilpelä ja Kirsti Pesola avustanne

Irma Verhe kirjojen lainaamisesta

perhe ja muut rakkaat tsemppaamisesta

Kaikki kyselyyn vastanneet

LÄHDELUETTELO

painetut

Asunta T., Brännare-Sorsa, R., Kairamo, H. & Matero, S. 2003. Majoitus- ja matkailupalvelu. Helsinki: WSOY

Bodin, A. , Hidemark, J. , Stintzing, M. , Andersson, A. , Nyström, S. 2012. Arkitektens handbok 2012. Tukholma: Svensk Byggtjänst

Pesola, K. 2009. Esteettömyysopas – mitä, miksi, miten. Helsinki: Invalidiliitto ry

Syrjälä, L., Ahonen, S., Syrjäläinen, E. Ja Saari, S. 1994. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Helsinki: Kirjayhtymä

Verhe, I. 2007. Esteetön luontoliikunta. Helsinki: Rakennustieto Oy

Verhe, I. 1996. Selkeä ympäristö - Näkövammaisille soveltuvan toimintaympäristön suunnittelu. Helsinki: Rakennusalan Kustantajat RAK

Verhe, I. 1994. Esteettä luontoon liikkumaan – Ulko- ja luontoliikuntapaikkojen soveltuvuus liikkumisesteisille. Helsinki: Suomen Invalidien Urheiluliitto ry

Ruulio, T. 2013. Estetiikka kuuluu kaikille. ProudAge. 4.

Viinikainen, T & Helin, E. 2002. Esteetön ympäristö kaikille. Helsinki: Tiehallinto

suulliset

Koski, Aino 2013. Lääketieteen lisensiaatti. Helsinki. 7.11.2013. Suullinen tiedonanto

Pesola, Kirsti 2013. Tekniikan lisensiaatti, arkkitehti. Invalidiliiton esteetön toimitalo. Helsinki. 14.11.2013. Suullinen tiedonanto.

Götberg, Martin 2014. Arkkitehti. Lund. Tammikuu 2014. Suullinen tiedonanto.

Kivi, Marjo 2014. Valtiotieteiden maisteri, esteettömyys konsultti & Tamminen, Terhi 2014. Kauppätieteiden maisteri. Avaava Oy. Helsinki. 27.2.2014. Suullinen tiedonanto.

digitaaliset

Avaavaa Oy:n www-sivut [verkkosivu]. [viitattu 20.2.2014]. Saatavissa:
<http://avaava.fi/fi/>

Design for All Foundationin www-sivut [verkkosivu]. [viitattu 20.2.2014]. Saatavissa:
<http://www.designforall.org/en/dfa/dfa.php>

ENAT:in www-sivut. ENAT Highlights Need for UNWTO Associates to Develop Their Accessible Tourism Policies. [verkkójulkaisu] 28.3.2011 Saatavissa:
<http://www.accessibletourism.org/?i=enat.en.news.1123>

Invalidiliitto ry:n www-sivut, Tieto-osio [verkkosivu]. [viitattu 20.2.2014]. Saatavissa:
http://www.esteeton.fi/portal/fi/tieto-osio/yleisia_lahtokohtia/

Invalidiliitto ry:n www-sivut, Esteettömyys [verkkosivu]. [viitattu 22.2.2014]. Saatavissa:
<http://www.invalidiliitto.fi/portal/fi/esteettomyys/>

Karanttia Oy Perusturvan www-sivut [verkkosivu]. [viitattu 20.2.2014]. Saatavissa:
<http://www.karanttia.com/>

Kehitysvammaliitto ry:n www-sivut [verkkosivu]. [viitattu 23.2.2014] Saatavissa:
<http://www.kehitysvammaliitto.fi/suomeksi/tietoa-liitosta/kehitysvammaisuus/>

Kurgun, H., Bagiran, D., Ozeren, E., Maral, B. 2011. Entrepreneurial Marketing-The Interface between Marketing and Entrepreneurship: A Qualitative Research on Boutique Hotels. European Journal of Social Sciences, Vol. 2. 3. [verkkajulkaisu]. [viitattu 26.2.2014] Saatavissa:
<http://www.europeanjournalofsocialsciences.com>

Kuuloliitto ry:n www-sivut, Erilaiset kuulovammat [verkkosivu]. [viitattu 23.2.2014] Saatavissa:
http://www.kuuloliitto.fi/fin/kuulo/huonokuuloisuus/erilaiset_kuulovammat/

Kuuloliitto ry:n www-sivut, Apuvälineet [verkkosivu]. [viitattu 23.2.2014] Saatavissa:
http://www.kuuloliitto.fi/fin/kuulo/apuvälineet/halytys-ja_varoitusaanet/

Lyhytkasvuiset ry:n www-sivut [verkkosivu]. [viitattu 23.2.2014] Saatavissa:
<http://www.lyhytkasvuiset.fi/index.php/fi/lyhytkasvuisuudesta>

Näkövammaisten Keskusliitto ry:n www-sivut, Näkövammarekisterin vuosijulkaisu 2012 [verkkajulkaisu]. [viitattu 21.2.2014]. Saatavissa:
http://www.nkl.fi/fi/etusivu/nakeminen/julkaisu/nvrek_vuosikirja/1_2_arviot_nv_lukumaarasta

Rakennustieto Oy:n www-sivut [verkkosivu]. [viitattu 23.2.2014] Saatavissa:
<https://www.rakennustieto.fi/index/tuotteet/rt.html>

Rantasipin www-sivut. Info. 27.5.2013. Rantasipi Ikaalisten Kylpylälle ensimmäisenä hotellina Invalidiliiton myöntämä Helppo liikkua –tunnus.[verkkojulkaisu].[Viitattu 27.2.2014] Saatavissa:
http://www.rantasipi.fi/rantasipi-info/uutiset/fi_FI/ikaalisten-kylpylalle-helppo-liikkua-tunnus/

RT 09-10720. 2000. Perustietoa liikkumis- ja toimintaesteisistä [verkkojulkaisu]. Helsinki: Rakennustietosäätiö [viitattu 21.2.2014]. Saatavissa:
<https://www.rakennustieto.fi/kortistot/rt/fi/index/ohjeet/listaus/10110000/10111000/100073.html.stx>

RT 09-10884. 2006. Esteetön liikkumis- ja toimintaympäristö [verkkojulkaisu]. Helsinki: Rakennustietosäätiö [viitattu 21.2.2014]. Saatavissa:
https://www.rakennustieto.fi/kortistot/rt/fi/index/ohjeet/listaus/10110000/10111000/RT_8024.html.stx

Scandic-hotelliketjun www-sivut. 2013. [verkkosivu]. Esteettömyys hotelleissa.[viitattu 26.2.2014] Saatavissa: <http://www.scandichotels.fi/Aina-Scandicissa/Huomioimme-erityistarpeet/Esteettomyys-hotelleissa/>

Suomen perustuslaki 731/1999. [verkkosivu]. Finlex. Lainsäädäntö. [viitattu 21.2.2014]. Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731>.

Suomen maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999. [verkkosivu]. Finlex. Lainsäädäntö. [viitattu 21.2.2014]. Saatavissa:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1999/19990132>

Virtanen, Marko.2013.Hotellipäällikkö. Rantasipi Ikaalisten kylpylä. 22.11.2013. Sähköpostiviesti.

Ylen www-sivut [verkkojulkaisu]. [viitattu 21.2.2014]. Saatavissa:
http://yle.fi/uutiset/yli_65-vuotiaita_on_jo_miljoona/6258233

KAAVIO- JA TAULUKKOLÄHTEET

KAAVIO 1: Väestöennuste vuodelle 2030 iän ja sukupuolen mukaan. Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-5137. 2012, Liitekuvio 3. Väestö iän ja sukupuolen mukaan 2030, ennuste 2012. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 21.2.2014].

Saantitapa: http://www.stat.fi/til/vaenn/2012/vaenn_2012_2012-09-28_kuv_003_fi.html

KAAVIO 2. Strategiakaavio opinnäytetyöprosessin etenemisestä. Nenonen, S. 2014. Perustuen Anttila, P. 1996. Käsiyön ja muotoilun teoreettiset perusteet. Porvoo: WSOY.

Zeisel, J. 1984. Inquiry by Design: Tools for Environment-behavior Research. Yhdistyneet Kuningaskunnat: Cambridge University Press

KAAVIO 3. Väestörakenne vuonna 2011 iän ja sukupuolen mukaan. Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste [verkkojulkaisu].

ISSN=1798-5137. 2012, Liitekuvio 2. Väestö iän ja sukupuolen mukaan 2011, todellinen. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 22.2.2014].

Saantitapa: http://www.stat.fi/til/vaenn/2012/vaenn_2012_2012-09-28_kuv_002_fi.html

KAAVIO 4: Väestöennuste vuodelle 2050 iän ja sukupuolen mukaan. Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste [verkkojulkaisu].

ISSN=1798-5137. 2012, Liitekuvio 4. Väestö iän ja sukupuolen mukaan 2050, ennuste 2012. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 22.2.2014].

Saantitapa: http://www.stat.fi/til/vaenn/2012/vaenn_2012_2012-09-28_kuv_004_fi.html

KAAVIO 5. Esteettömien hotellihuoneiden määrä. Nenonen, S. 2014

KAAVIO 6. Naisvastaajien ikäjakauma. Nenonen, S. 2014

KAAVIO 7. Miesvastaajien ikäjakauma. Nenonen, S. 2014

KAAVIO 8. Yöpyminen hotelleissa Suomessa. Nenonen, S. 2014

KAAVIO 9. Esteettömän huoneen varaaminen. Nenonen, S. 2014

KAAVIO 10. Varaamisen onnistuminen. Nenonen, S. 2014

KAAVIO 11. Esteettömien huoneiden tarjonta. Nenonen, S. 2014

KAAVIO 12. Valikoiman monipuolisuus. Nenonen, S. 2014

KAAVIO 13. Hotellihuoneessa tärkeintä. Nenonen, S. 2014

KAAVIO 14. Saman huoneen uudelleen varaus. Nenonen, S. 2014

KAAVIO 15. Tilasuunnitteluun satsaamisen jakautumisen tasapuolisuus. Nenonen, S. 2014

KAAVIO 16. Tarve esteettömien hotellihuoneiden tilasuunnittelun kehittämiseen. Nenonen, S. 2014

KUVALÄHTEET

- KUVA 1. Kansikuva. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 2. Kansikuva. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 3. Kansikuva. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 4. Ero taidemuseon yleisö-wc:n ja esteettömän wc:n sisustuksissa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 5. Kansikuva. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 6. Esteettömyys koskettaa meitä kaikkia [muokattu kuvakaappauksesta]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
Perustuen kuviin, jotka saatavissa:
<http://www.shutterstock.com/pic-103870799/stock-vector-silhouettes-of-impaired-people.html>
<http://au.fotolia.com/id/45758921>
http://www.photaki.com/picture-pregnant-women-vector-silhouette_222984.htm
- KUVA 7. Tulevaisuudessa eläkeläiset haluavat jatkaa aktiivista elämäntapaansa [digikuva]. Nenonen, S. 2012. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 8. Pyörätuolin käytön vaatima tilantarve [kuvakaappaus]. Invalidiliitto. 2010. [Viitattu: 22.2.2014.] Saatavissa: <http://www.invalidiliitto.fi/files/images/pyoratuolinkayttajat1.jpg>
- KUVA 9. Ero pyörätuolilla ja jaloin liikkuvan henkilön mitoissa [piirros]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
Perustuen kuviin: Arkitektens handbook 2012. sivut: 108, 110.
- KUVA 10. Selkeitä opasteita [digikuva]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 11. Vaatesäilytys eri korkeuksilla. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 12. Kynnyksettömästi vaihtuvat lattimateriaalit. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 13. Tukikahvat wc:ssä. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 14. Vaatekoukkuja, joihin ylettyy myös pöyrätuolista. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 15. Vapaa tila kalusteen alla. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 16. Kalusteiden sijoittaminen sopivalle korkeudelle. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 17. Kaluste ilman umpinaista sokkeliä. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 18. Keskimääräistä korkeampi sänky. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 19. Selkeä opastus. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 20. Erilaisten materiaalien ja värien käyttö helpottaa tiloissa suunnistautumista ja toimintaa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 21. Kontrastit helpottavat tilan hahmottamista. [digikuva]. Nenonen, S. 2012. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 22. Yleisin apuväline. [digikuva]. Nenonen, S. 2012. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 23. Apuvälineinä pyörätuoli ja rollaattori. [digikuva]. Nenonen, S. 2012. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 24. Taidemuseon esteetön wc Suomessa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 25. Taidemuseon yleinen naisten wc-tila Suomessa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 26. Oppilaitoksen esteetön pesutila Ruotsissa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 27. Sisäänkäynnit esteetömiin wc-tiloihin kaupakeskuksissa Suomessa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 28. Esteettömän wc:n ja lastenhoituhuoneen yhdistelmä Suomessa ja Ruotsissa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 29. Taidemuseon esteetön wc Ruotsissa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.

- KUVA 30. Esteetön wc Italiassa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 31. Hätäksuvedin liian korkealla ja piilotettuna pottaistuimen taakse Suomessa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 32. Materiaali- ja kalustevalinnat. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 33. Esimerkkejä valaistuksesta. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 34. Esteettömän wc-tilan siisteys vaikuttaa viihtyisyyteen. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 35. Pienikin tila voi olla esteetön ja viihtyisä. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 36. Konserttitalon esteetön wc Suomessa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 37. Kauppakeskuksen esteetön wc Ruotsissa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 38. Esteetön wc Skuespilhus-teatterissa Tanskassa. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 39. Sokeutta havainnollistavat lasit. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 40. Näkövammaa havainnollistavat lasit. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 41. Creative Space. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 42. Ulottumistesti. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 43. Pyörätuolitestirata. [digikuva]. Nenonen, S. 2012. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 44. AgeMan-puku. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 45. Kansikuva. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 46. Hotelli Rantasipin esteetön hotellihuone. [digikuva]. Virtanen, M. 2013. Sijainti: kuvaajan hallussa.
- KUVA 47. Näkymä esteettömän hotellihuoneen eteisestä. [digikuva]. Virtanen, M. 2013. Sijainti: kuvaajan hallussa.
- KUVA 48. Hotelli Rantasipin esteetön kylpyhuone. [digikuva]. Virtanen, M. 2013. Sijainti: kuvaajan hallussa.
- KUVA 49. Hotelli Rantasipin standardihuone. [digikuva]. Virtanen, M. 2013. Sijainti: kuvaajan hallussa.
- KUVA 50. Hotelli Rantasipin standardikylpyhuone. [digikuva]. Virtanen, M. 2013. Sijainti: kuvaajan hallussa.
- KUVA 51. Hotelli Rantasipin standardihuoneen eteinen. [digikuva]. Virtanen, M. 2013. Sijainti: kuvaajan hallussa.
- KUVA 52. Esimerkki esteettömistä majoitustiloista. [skannattu kuva]. Verhe, I. sivu: 52. Esteettä luontoon liikkumaan – Ulko- ja luontoliikuntapaikkojen soveltuvuus liikkumisesteisille. Helsinki: Suomen Invalidien Urheiluliitto ry.
- KUVA 53. Mittapiirustus esteettömästä kylpyhuoneesta. [skannattu kuva]. Verhe, I. sivu: 44. Esteettä luontoon liikkumaan – Ulko- ja luontoliikuntapaikkojen soveltuvuus liikkumisesteisille. Helsinki: Suomen Invalidien Urheiluliitto ry.
- KUVA 54. Esimerkki esteettömästä kylpyhuoneesta. [skannattu kuva]. Verhe, I. sivu: 44. Esteettä luontoon liikkumaan – Ulko- ja luontoliikuntapaikkojen soveltuvuus liikkumisesteisille. Helsinki: Suomen Invalidien Urheiluliitto ry.
- KUVA 55. Esteetön hotellihuone Kanadassa. [kuvakaappaus]. Hotel Chateau-Laurie. 2011. [Viitattu: 16.3.2014.] Saatavissa: http://hotelchateaulaurier.com/sites/default/files/desk-wheelchair-accessible-hotel-room-hotel-chateau-laurie_0.jpg
- KUVA 56. Esteellinen pääsy patiolla. [digikuva]. Nenonen, S. 2012. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 57. Pehmeä hiekka ja kulkureitin puute voivat estää pääsyn terassille. [digikuva]. Nenonen, S. 2012. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 58. Kansikuva. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 59. Inspiraatiotaulu.
- A: [kuvakaappaus] Visuellemagazine-blogi. 30.6.2013.[Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa: <http://visuellemagazine.blogspot.fi/2013/06/quasar-istanbul-by-marcel-wanders.html>
- B: [kuvakaappaus] Selectism-blogi. 30.8.2013.[Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa: <http://www.selectism.com/files/2013/08/ace-hotel-london-01-630x472.jpg>
- C: [digikuva]. Nenonen, S. 2013-04-20. Sijainti: tekijän hallussa.

- KUVA 60. Perustunnelmataulu [kuvakooste]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
Perustuen kuviin:
A: [digikuva]. Nenonen, S. 2013-04-21. Sijainti: tekijän hallussa.
B: [digikuva]. Nenonen, S. 2013-04-21. Sijainti: tekijän hallussa.
C: [kuvakaappaus] CGarchitect-blogi. 28.9.2012. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa:
http://www.cgarchitect.com/content/posts/features/2012_09/hotel_room/IMAGE-20_sm.jpg
D: [digikuva]. Nenonen, S. 2013-07-27. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 61. Tunnelmakartat. [kuvakooste]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
Perustuen kuviin:
A: [digikuva]. Nenonen, S. 2013-04-21. Sijainti: tekijän hallussa.
B: [digikuva]. Nenonen, S. 2013-04-21. Sijainti: tekijän hallussa.
C: [kuvakaappaus] finderskeepersmarketinc-blogi. 18.2.2010. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa:
<http://finderskeepersmarketinc.blogspot.fi/2010/02/genius-of-isle-crawford-part-i.html>
D: [kuvakaappaus] AK Fabrics. 2014. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa:
http://www.akfabricsny.com/fabricsimages/full/IMG_7649-angle.JPG
E: [digikuva]. Nenonen, S. 2013-04-21. Sijainti: tekijän hallussa.
F: [digikuva]. Nenonen, S. 2013-04-21. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 62. Tuolivaihtoehtoja.
[kuvakaappaus] Gubi. 2014. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa:
[http://www.gubi.dk/ImageGen.ashx?image=/media/568988/bonaparte_chair_purple_product.png&w
idth=48](http://www.gubi.dk/ImageGen.ashx?image=/media/568988/bonaparte_chair_purple_product.png&width=48)
[kuvakaappaus] Fritz Hansen. 2014. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa:
<http://digitalassets.fritzhansen.com/asset-bank/action/viewFullSizedImage?id=3379&size=800&layer=1>
- KUVA 63. Pöytävaihtoehtoja.
[kuvakaappaus] Archello. 2014. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa: [http://www.archello.com/sites/default/files/
imagecache/header_detail_large/20_46.jpg](http://www.archello.com/sites/default/files/imagecache/header_detail_large/20_46.jpg)
[kuvakaappaus] Artilleriet. 2014. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa:
<http://www.artilleriet.se/shop/soffbord/#tati-sofatable-60x60>
- KUVA 64. Valaisinvaihtoehtoja.
[kuvakaappaus] Svenskt Tenn. 2013. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa: [http://www.svenskttenn.se/sv-se/pro
duct/0166/bordslampor/ba10531/bordslampa-cylinder.aspx](http://www.svenskttenn.se/sv-se/product/0166/bordslampor/ba10531/bordslampa-cylinder.aspx)
[kuvakaappaus] Restatop. 2013. Kuvasto 12-13. 106. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa:
[http://www.prointerior.fi/k/1093/Restatop+kalusteet+ja+valaisimet+2012-13.html?noShow=&showIn
fo=&compID=&SW=valaisimet](http://www.prointerior.fi/k/1093/Restatop+kalusteet+ja+valaisimet+2012-13.html?noShow=&showInfo=&compID=&SW=valaisimet)
[kuvakaappaus] Design House Stockholm. 2013. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa:
<http://www.designhousestockholm.com/collection/lighting/cordlamp.html>

KUVA 65. Alustavia luonnoksia. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 66. Ensimmäisiä pohjavaihtoehtoja ongelmakohtineen. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 67. Luonnos huoneesta. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 68. Luonnos vuoteen takaisesta seinästä. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 69. Luonnos eteisestä. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 70. Valitun pohjapiirustuksen pienentäminen. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 71. Kulkukartta. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 72. Konseptitilan 3D -mallinnuksen alku. [kuvakaappaus mallinnuksesta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 73. Visualisointikuvia Artlantis-ohjelmalla. [rendattu visualisointikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 74: Kansikuva. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 75. Kalustepohjapiirros mittaviivoilla. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 76. Alakattopiirros. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 77. Lattiamateriaalikaavio. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 78. Seinämateriaalikaavio. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 79. Huoneopaste. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 80. Seinäprojektiio A-A. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 81. Seinäprojektiio C-C. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 82. Seinäprojektiio F-F. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 83. Ripustuskoukkuja eri korkeuksilla sekä teippaus lasiseinässä. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 84. Seinäprojektiio G-G. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 85. Mittapohjapiirustus hotellihuoneen kylpyhuoneesta. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 86. Allaskaappi. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 87. Taustavalaistu peili. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 88. Seinäprojektiio J-J. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 89. Seinäprojektiio I-I. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 90. Seinäprojektiio H-H. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 91. Suihku ja tukikahvat. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 92. Suihkuistuin. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 93. Hyllyt ja sähköpistokkeet sopivalla käyttökorkeudella. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 94. Peili- ja työpöytä. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 95. Kalusteiden hyödyntäminen säilytystilana. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 96. Seinäprojektiio A-A. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 97. Kiintokalusteiden vetolaatikoissa voidaan säilyttää hotellihuoneen varusteita. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 98. Valokatkaisijat, sähköpistokkeet ja hätäkutsupainike helposti ulottuvilla. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
KUVA 99. Seinäprojektiio B-B. [kuvakaappaus työpiirrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.

- KUVA 100. Seinäprojektiio D-D. [kuvakaappaus työpöyrrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 101. Kirjahylly. [kuvakaappaus työpöyrrokselta]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 102. Kylpyhuoneen lattialaatta. [kuvakaappaus] Marrakech Design. 2014. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa: <http://www.marrakechdesign.se/sortiment.html?app=2&product=versailles---gravit-43977>
- KUVA 103. Villamatto. [kuvakaappaus] Westminster Chem-Dry. 2014. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa: http://media.westminsterchemdry.com/images/img_header_wool.jpg
- KUVA 104. Kalanruotokuvioinen tammiparketti. [kuvakaappaus] Parkettikauppa.com 2014. [Viitattu 14.3.2014.] Saatavissa: http://www.parkettikauppa.com/images/kuvat/ohutsauvaparketti_tammi.jpg
- KUVA 105. Materiaalivaihtoehtoja. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 106. Valittu materiaalikartta tunnelmakartta 1:seen perustuen. [digikuva]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 107. Vuoteet. [rendattu visualisointikuva]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 108. Televisio ja istuinkalusteen yläpuolella. [rendattu visualisointikuva]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 109. Kirjahylly päivällä ja illalla. [rendattu visualisointikuva]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 110. Näkymä eteistä kohti. [rendattu visualisointikuva]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 111. Huoneen pieni pentry. [rendattu visualisointikuva]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 112. Nojatuoli ja pieni pöytä vuoteiden vieressä. [rendattu visualisointikuva]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 113. Kylpyhuoneen visualisoinnit. [rendattu visualisointikuva]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 114. Näkymä eteisestä huoneeseen päivällä. [rendattu visualisointikuva]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 115. Näkymä huoneeseen illalla. [rendattu visualisointikuva]. Nenonen, S. 2014. Sijainti: tekijän hallussa.
- KUVA 116. Kansikuva. [piirros]. Nenonen, S. 2013. Sijainti: tekijän hallussa.

AINEISTO

Dischinger, M. 2000. Design for all Senses. Accessible Spaces for Visually Impaired Citizens. Göteborgin teknillinen yliopisto. [tohtorin väitöskirja].Göteborg.

Helsingin kaupungin rakennusvirasto & SOTERA. 2005. Ulkotilojen esteettömyyden kartoitus- ja arvioimisopas. Suunnittelu, rakentaminen, kunnostapito. Helsinki

Karjalainen, E. & Verhe, I. 1995. Ulkoilureitti. Opas ulkoilureittien suunnittelijoilla, rakentajille ja hoitajille. Helsinki: Rakennusalan kustantajat RAK

Lehto, E. 2013. Pytty paraatipaikalla – onko tässä mitään järkeä?. Helsingin Sanomien www-sivut.[verkkojulkaisu]. [Viitattu 8.12.2013] Saatavissa:
<http://www.hs.fi/koti/Pytty+paraatipaikalla++onko+tässä+mitään+järkeä/a1386442323970?ref=hs-hitaat-e-3> (8.12.2013 8:37)

Lim, M., Endean, M. 2008: Elucidating the aesthetic and operational characteristics of UK boutique hotels [verkkojulkaisu] [Viitattu 21.2.2014] Saatavissa:
www.emeraldinsight.com/0959

Pystynen, V. 2014. Helsingin Sanomien www-sivut. Koti. [verkkojulkaisu] [Viitattu 16.2.2014] Saatavissa:
<http://www.hs.fi/koti/Ei%C3%A4m%C3%A4+on+nyt+py%C3%B6rien+p%C3%A4%C3%A4ll%C3%A4/a1392441381673?ref=hs-hitaat-e-5>

Verhe, I. 1997. Esteettömät liikuntatilat. Helsinki: Rakennustieto Oy

Raportointi : Esteetön hotellihuone-kysely**Taustatiedot**

Hei ja kiitos paljon, että haluat osallistua ja vastata muutamaaan kysymykseen esteettömistä hotellihuoneista!

Kysely on osa esteettömiä hotellihuoneita ja niiden tilasuunnittelua käsittelevää sisustusarkkitehdin opinnäytetyötäni, jossa pyrin selvittämään kotimaisten esteettömien hotellihuoneiden nykytilannetta sekä niiden käyttäjien kokemuksia.

Kyselyn vastaukset toimivat pohjana esteettömien hotellihuoneiden suunnittelussa ja niiden kehittämisessä.

Kysely koostuu 19:sta kysymyksestä, joihin vastaaminen tapahtuu täysin anonyymisti!

Aivan aluksi toivoisin Sinun vastaavan muutamaaan taustatietokysymykseen.

Kyselyn yleistietoja :

	Alle 18 : 0 kpl
	18 - 25 : 0 kpl
	26 - 35 : 3 kpl
Ikäjakausma miehet :	36 - 45 : 4 kpl
	46 - 55 : 1 kpl
	56 - 65 : 2 kpl
	Yli 65 : 1 kpl
	Alle 18 : 0 kpl
	18 - 25 : 0 kpl
	26 - 35 : 5 kpl
Ikäjakausma naiset :	36 - 45 : 3 kpl
	46 - 55 : 0 kpl
	56 - 65 : 4 kpl
	Yli 65 : 1 kpl

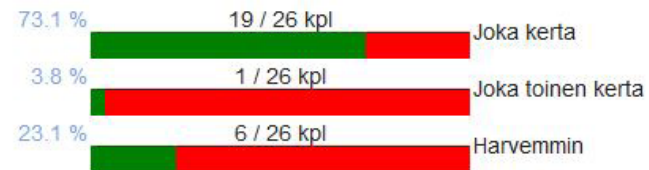
[Näytä vastaajien tiedot.](#)

Montako kertaa vuodessa yövyt Suomessa hotellissa?

Valitse sopivin alla olevista vaihtoehdoista.

Kuinka usein yöpyessäsi hotellissa varaat / haluaisit varata esteettömän hotellihuoneen?

Valitse sopivin alla olevista vaihtoehdoista.

Entä kuinka usein tämä onnistuu?

Valitse sopivin alla olevista vaihtoehdoista.

Koetko, että Suomessa hotellit tarjoavat riittävästi esteettömiä huoneita?

Valitse sopivin alla olevista vaihtoehdoista.

Koetko, että Sinulla on monipuolisesti eri vaihtoehtoja, joista valita, kun varaat esteettömän hotellihuoneen?

Valitse sopivin alla olevista vaihtoehdoista.

Hotellihuoneessa Minulle on tärkeintä:

Valitse 2 sopivinta alla olevista vaihtoehdoista.

Mikäll olet yöpynyt ei-esteettömässä hotellihuoneessa, voisitko lyhyesti kuvailla kokemustasi

ja huoneen toimivuutta sekä viihtyisyyttä?

Voit kirjoittaa kokemuksestasi alla olevaan tekstikenttään.

Yövyin Tammissaaren kaupunginhotellissa. Varatessani kysyin onko esteettömiä huoneita. Sanoivat että ei ole varsinaisesti esteettömiä, mutta että heillä on ollut pyörätuolilaisia asiakkaita ilman ongelmia. Tuliessani huoneeseen totesin että en mahtunut vessaan sisään, en edes hampaita pesemään. Toista huonetta ei siihen aikaan enää löytynyt talosta, eikä myöskään kaupungin muista hotelleista.

Minulla on lukuisia tällaisia kokemuksia. Yleensä ei-esteettömissä huoneissa ongelmana on erityisesti vessa, johon ei mahdu pyörätuolilla. Usein ne huoneet ovat kaikinpuolin ahtaita. Naulakot ja hyllyt ovat kohtuuttoman korkealla. Usein on kyypämme, josta minun on hyvin vaikea päästä pois. Tällaisissa huoneissa on vaikea viihtyä, koska oleminen on yhtä epätoivoista säätämistä.

Olen kuulovammainen. Olen väliajoin huolissani paloturvallisuudesta, eli yöllä en kuule mitään. Sen takia respaan ilmoitan, että olen kuulovammainen. Toivon että tieto on mennyt eteenpäin. Samalla myös haluaisin valomerkit jos joku haluaa koputtaa ovele tai siivoaja tulee sisälle. Televisio voisi olla kytkettynä induktiosimukkaan.

Kokolattiamatot tulisi lailla kieittää; muuten pää hajooa... Ne kun eivät ole nenäystävällisiä suomalaisissa hotellihuoneissa on lähes aina kylmä ja kaaamea veto; lämpö ei minun luitani rikkoisi Usein valaistus on niin heikosti järjestetty ettei sisustuksesta / teksteistä saa selvää

Kuulovammaisia ei ole otettu lainkaan huomioon. Esim. Palovaroinin pitäisi olla taristimella varustettu

Olen kuuro, joten mikä tahansa huone sopi mulle, mutta Suomessa ei ole kuuroille tarkoitettua hotellissa järjestettävää hälytysjärjestelmää (viikkuvalot, herätys, palohälytys) Ulkomailta on yleensä toisin.

Huoneet ovat yleensä olleet viihtyisiä ja muuten tilavia, mutta WC-tilat tuovat hankaluuksia eteen, kun liikutaan pyörätuolilla tai muilla apuvälineillä.

Kaikki huoneet ovat esteettömiä, jos ei niissä oteta kuulovammaa huomioon. Puhelimessa pitäisi olla viikku. Tosin en kuule jos se soi. Tekstiyhteydenlinen asiointimahdollisuus respan kanssa. Taristimeita ja viikkuja varustettu palovaroinin tai että muualla hotellissa palaa, pitäisi olla. Koputusvalo. Amerikassa on iso matkalaukullinen apuvälineita hotellihuonetta varten: Hearing Loss Kit. Kuitenkin heidän lainsäädäntönsä vaatii että vain yksi kit täyttää lain kirjaimen ja sen saa kuka ensimmäiseksi sen varaa. Jos nämä asiat otetaan jo rakennettaessa huomioon niin ei tarvitse kittejä.

kokolattia mallo vaikea kelata, sänky liian upottava vaikea päästä sinne ja vaikea vaihtaa asentoa, tila sängyn ja seinän väliin - pyörätuoli ei sinne sovi, wc - oviaukko ahdas,allas ja vesihana liian kaukana wc pöntöstä - bidee suihkua ajatellen, suihkuun ei mitään mahdollisuutta, kynnykset ja ovet

tärkeintä on wc- ja suihkutilan toimivuus. -ei kynnystä -leveä ovi vähintään 90cm -ei suihkukaappia vaan verho -suihkutuoli saatavissa (hyvin harvoin on!) -perästävelokahvaa en ole nähnyt missään

Olen tottunut tavalliseen tarjontaan. Hotellin laatutaso on tarkoituksellisesti valittu

Lähinnä wc on se joka aiheuttaa ongelmia. Ei ole apukäteitä. Yleisesti ottaen viihtyisiä

Ensin mainitsen vessan. Niihin on yleensä aina jumalaton korotus koko vessaan tai ainakin korkea kynnyks. Wc:n ovi on niin kapea, että pyörätuolilla sisäänkäynti estyy. Sängyt on sijoitettu niin, että liikkuminen pyörätuolilla(pt) huoneessa on miltei mahdotonta.

ensinnäkin hotelliin oli sisälle jumalaton kynnyks, pois lähtessä hissi jai n.30cm liian ylös lattiatasosta.

Koska pyörätuolini on pieni ja olen sen kanssa näppärä mahtuminen normihuoneeseen ei ole ongelma. Yleensä peilien korkeudet, suohkutuolittomuus tms aiheuttaa ongelmia ja näihin molempiin olen törmännyt myös inva-huoneissa, niin Suomessa kuin ulkomailta.

No, minusta hotellihuoneet ovat melkein samantaisia ympäri maailmaa :) Harvoin erityisen viihtyisiä, mutta ei se oikeastaan häiritse, kun hotelli on minulle yleensä vain nukkumapaikka, enkä suuressa määrin vietä siellä aikaani - olen joko töissä tai lomalla :)

Minulla on käynyt ei-esteettömien huoneiden kanssa yleensä ihan hyvä säkä. Usein kompakti kyppuhuone on minulle hyvä ratkaisu, jopa suihkussa käynti saattaa onnistua wc-pöntöä istuen. Ja ainakin lavuaan bide-suihkuineen on yleensä ulottuvilla. Hankaluuksia ei-esteettäomissa huoneissa ovat korkea kynnyks kypphuoneeseen ja kypphuoneen oven sijoittaminen kapeaan eteiskäytävään niin, ettei kynnyksen ylittämiseen voi ottaa lainkaan vauhtia, ylettömän korkeat sängyt, joihin on hankalaa ja suoraastaan vaarallista siirtyä, ja painavat huoneen ovet. Joskus olen joutunut vaihtamaan huonetta, kun wc ja kyppuhuone ovat olleet erilliset ja molemmat niin pieniä koppeja, ettei ole mahtunut sisään.

Entä miten erittelisit tämän esteettömän hotellihuoneen viihtyisyyttä?

Voit kirjoittaa kokemuksestasi alla olevaan tekstikenttään.

Samanlainen kuin ei-esteettömien huoneiden.

Yleensä toimivuus luo viihtyisyyttä. Joskus tosin tuntuu, että esteettömässä huoneessa on tingitty juuri viihtyisyydestä.

Oien kuulovammainen. Oien väisajoin huolissani paiturvallisuudesta, eli yöllä en kuule mitään. Sen takia respaan ilmoitan, että oien kuulovammainen. Toivon että tieto on mennyt eteenpäin. Samalla myös haluaisin valomerkit jos joku haluaa koputtaa ovelele tai siivooja tulee sisälle. Televisio voisi olla kytkettyinä induktiosimukkaan.

Lämmin ja valoisa huone on paljon parempi kuin hämyisiä musta Pari kolme vuotta sitten Hilton Kaisastajatorppa: kyyyymä, hharmaalla pohjalla harmaata tekstiä (kuka sitä näkee?) ja huonot englanninkieliset opasteet.

Esteetön huone on se, että huoneessa liikkuu hyvin, vessaan pääsee ja oveilla on viikkuaio, joka viikkuu, jos joku soittaa ovea tai talossa palaa.

Ei ole paljoa merkitystä, kun huoneessa käydään pääasiassa vain nukkoumassa.

Muita osin hotellihuoneet ovat yleensä vastanneet korkeata tasoa. Äänienestykset ovat kyllä joistain puuttuneet ja tattiakin liikkuneet seikeästi jalkojen/pyörien alla.

Jos on apuvälineillä esteettinen muotoilu niin se on viihtyisä.

Yhtä viihtyisä kuin muutkin huoneet.

vihtyisyyteen ei oikeastaan ehdi kiinnittää erityistä huomiota kun on väsynyt päivän koitoksista, rauhallisuus on välttää.

-yleensä tarpeeksi viihtyisä jos on toimiva.

On aika myönteinen yllätys että esim varustamo Eckerö Line kyselee nettiliippumyynnissä että onko kuulovammainen. Tulee oio että laivassa ainakin laivan pelastusorganisaatiossa oidaan tietoisia missä hyteissä ei kuulutukset ei tavoita asukkeja.

Yleensä viihtyisiä.

Sängyt yleensä ihan hyviä kun yöpöy muutaman päivän.

Viihtyvyttä voisi lisätä erilaisilla valokomponenteilla, ikkunat tulisi olla niin sijoitettu, että pt:n käyttäjään näkee ulos iiman kurkottelua. Mahdollisesti seinästä helposti/kevyesti avattavat huonekalut helpottaisi pt:n käyttöä. Olisi myös kiva huomioida, että myös pt:n käyttäjällä saattaa olla puoliso mukana.

Tekstiilein ja rauhallisin värein voisi luoda viihtyisyyttä. Sängyn koristetyyny jne. Ehdottomasti pitää olla PÖYTÄ jossa voisi käyttää lapparia kun joutuu tekemään toimisto -ym kirjoitushomia. Myös PISTORASIOITA lapparin ym puhelimen latausta varten olisi helposti löydettävissä & käytettävissä!

Joskus esteettömät hotellihuoneet ovat mielestäni näyttäneet liikaa "vammaisten huoneita!", varsinkin sellaiset erikoissängyt tuovat mieleeni lähinnä sairaalan. En tunne niiden teknisiä vaatimuksia tai muitakaan asioita, mutta voisi kai ne vähän eieettömämmiksikin suunnitella.

Esteettömät huoneet ovat kokemukseni mukaan ihan yhtä viihtyisiä kuin saman hotellin muut huoneet. Ainoastaan kyppyhuoneissa esteettömyysratkaisut syövät sisustuksellisuutta ja tekevät tilasta usein laitosmaisen.

Oliko hotellihuoneessa / sisutuksessa jotakin erityisesti miellyttävää / epämieluisaa?

Voit kirjoittaa kokemuksestasi alla olevaan tekstikenttään.

Joskus esteettömässä huoneessa on ollut vain kaikkein halvimpia eli rumimpia materiaaleja ja välineitä. Silloin ei voi puhua viihtyisyydestä.

Vessaovella ei saa olla korkeaa kynnystä. Viikkuvalo voi sujauttaa tavalliseen lamppuun tai kauniiseen taustavaloon.

Yöpöydät ehkä turhan modernit ja pienet jakkaratyyliset. Valaistus oli ihana, Säädettävät päivänvalolamput ja sängynpäät valaistus. Tosiaan jo aiemmin mainittu melu, joka kuului käsittääkseni viereisestä kuntosalista.

USAn palovaroittimet olivat rumia. Niissä oli vain ääni ja vilkkuvalo, ei tärinää patjan alle. Koputusvalon kiinnitys oli vaikea, eikä se ihan kaunis ollut. TV-tekstityksen laatikko piti sijoittaa TV:n päälle. (Nythän teksti-tv toimii kaikissa? televisioissa. Henkilökunta (suomessakaan) ei usko että ei kuule koska "sinä puhut niin hyvin").

Vanhanaikainen

sänky ihanan kova, lattia materiaali hyvä, oven pumppusydeemi, ei ehdi välistä pois!, wc:n hana /bideesuikun toimivuus (meppä istuun wc pöntölle ja yritä saada hana auki kun jalat ei toimi-akropatiaa)

-no jaa, makuasioista ei pidä kiistellä

Ei havaintoa

Sisustuksesta en niin välitä..vain välttämättömät asiat riittävät yöpymään ja tärkeimmät asiat ovat wc-tilat ja sänky.

+Hotellin käytävä ei ollut kokolattiamattoa. +Huoneessa oli kahdenkorkuisia pöytiä. Uskon syyn olevat, että ovat ajatelleet ehkä pt:n käyttäjiä +sähköllä nostettava wc-istuim -se ei toiminut -lkkunat liian ylhäällä. Niin, että minä p.tuolillainen en nähnyt kuin taivaan.

Muuta ei tule nyt mieleen kuin tuo jo mainitsemani sänkyasia.

Kokolattiamatot ja poljinroskakorit esteettömissä huoneissa ovat naurettavia sisustusratkaisuja.

Invahuoneet savuttomiksi.

Toimivuus on tärkeämpi kuin sisustus. Sama sisustustyyli kuin muissakin huoneissa on ok.

Mikäli olet yöpynyt ulkomailla esteettömästi, miten näkisit tarjonnan mahdollisesti eroavan Suomesta?

Voit vastata vapaasti alla olevaan tekstikenttään.

Olen matkustanut aika paljon. Eri maat ovat tässä suhteessa varsin erilaisia. Englannissa, Hollannissa ja Ruotsissa olen väsäily voinut kateudesta, kun siellä on niin toimivia ja aidosti esteettömiä hotellihuoneita. Henkilökunta osasi kertoa esteettömyydestä todenmukaisesti ja tarkasti. Myös Japani oli erinomainen kokemus, mutta en tiedä yleisestä tarjonnasta siellä, koska en varainut hotelleja itse.

- Olen huomannut, että esim Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa on hotelleja, joissa on mahdollisuus saada näitä aiempia mainitsemia palveluja.

Pääsääntöisesti vielä huonompi, paitsi ruotsalaisissa Scandic-hotelleissa.

En ole kokenut että ulkomailla olisi muutoin parempaa kuin että joissain paikoissa on tiyhemmillekin asukkaalle soveltuvia kalusteita. Ulkomailla yleensä huoneet ovat lämpimämpiä.

USAssa muille annettiin kuuroille tarkoitettu herätyskello, huoneessa oli hälytysjärjestelmä ja kun joku soitti huoneeni ovikelloa, oveni seinällä välkkui valo.

Riippuen maasta ymmärrys esteettömyydestä on aika mielenkiintoista. Usein esteettömänä tarjotaan huonetta hotellista, jossa ainoa esteeton asia on, että huonekerrokseen pääsee hissillä ja ulko-ovella on luiska (viimeksi Italiassa se oli siivoojen & keittiöhenk. kunnan käyttämä ovi). Usein ollaan jouduttu ottamaan wc:n ovi pois, että sinne jotenkin pääsee antautumaan pyörätuoliilla-työkäsit mukana joka reissulla neh. Kypähuoneissa lisäksi melkein aina amme, johon kylä pääsee, mut mites sit pois??? Miamiasta löydettiin apuvälinekaupasta sellainen kookkava alumiininen suihkukuoli, joka mahtuu matkalaukkuun, joka on monella reissulla pelastanut kun ne wc-istuimet on niilin matalia ja ne ammeet...

USAssa ADA-laki pakottaa hotelleja. Suomessa kuulovammaiset eivät edes olela päätsevääsi mihinkään erikoiseen huoneeseen. Eivät ymmärrä haluta. Itsestään selvää että "ei voi mitään".

Vaihtelevaa, toisissa huomioitu hyvin ja toisissa huononmin.

ei ole ollut ulkomailla

Suomen eduksi tämä vertailu kylä kääntyy Espanjassakin "esteeton hotelli" oli pitken kiviportaiden päässä, autotila ei päässyt läheteleikään ja sisällä piti olla apinan lähisukulainen pärjääkseen

Etelän lomahotelleissa ei ole kovin paljon kyselyä paloturvaa parantavia apuvälineitä. Ovaksi avuksi on tiedossa etä olisi oma matkapalovaroitin saatavilla.

Ulkomailla asia paremmin hoidettu, kokemuksia Espanjasta ja USA:sta

Muualla maailmassa näkee liian harvoin pidesuihkua. Suomessa huoneitten tilat ovat avarammat ja helpompi liikkua. Vertaan Sveitsiin, jossa wc:n panostavat melko hyvin ja taas itäänpäin mennessä laatu on tuurista kiinni. Joskus joutunut vaihtamaan hotelliaakin kun huone ei vaan ollutkaan ns. invahuone vaan "kopio" sellaisesta.

Ulkomailla oli esteeton invahuone, jossa oli kiinkieri-lattiat. EC:ssa oli seinässä pytty, mutta ei invakaliteita. Minä en kykene normivessassa istumaan, joten massan toimet

Turkissa invahuoneen ero tavalliseen oli se että wc:n ovi aukesi eri suuntaan eli ulospäin! Norjassa olen ollut maailman pienimmässä inva-huoneessa. Olen matkustellut aika paljon Euroopassa ja kahdeltä keski-aasiassa ja kylä tähän mennessä Suomessa on olleet parhaimmat inva-huoneet Saksan kanssa.

En tiedä, en ole ulkomailla edes kysynyt. Olettamus ettei tarjontaa ole. Käyn 3 kertaa vuodessa kokoustamassa Luxembourgissa ja asun tietyssä hotellissa ja se on esteellinen jo kuulovammaisen kannalta.

Bide-suihkua löytyy vielä harvemmistä paikoista, ja suihkukopit ja ammeet ovat arkipäivää. Siis vielä ajattelemattomampaa kuin Suomessa, jossa sentään yritetään, mutta loppuolos on liian usein sama, eli ettei esteettömässäkään huoneessa pääse suihkuun.

Ei eroa merkittävästi. Hyvää tahtoa on usein ollut enemmän kuin tietoa. On tehty hienoja ratkaisuja, jotka eivät sitten toimi käytännössä.

Riippuu merkittävästi kohteesta. Yhdysvalloissa ja Australiassa erittäin toimivia ratkaisuja. Etelä-Euroopassa taas olen törmännyt "esteettömään" huoneisiin, jonne vaan ei pääse esteettömästi.

Koetko tarpeelliseksi kehittää esteettömien hotellihuoneiden tilasuunnittelua?

Valitse sopivin alla olevista vaihtoehdoista.

Haluaisitko vielä kertoa jotakin kyselyn aiheeseen liittyen?

Voit kertoa esimerkiksi kokemuksistasi, toiveistasi ja parannusehdotuksistasi tai jättää muuten aiheeseen liittyvän kommentin alla olevaan tekstikenttään.

Suurkiitos vastauksistasi!

Ystävällisin terveisin

Sini Nenonen
Opiskelija / Sisustusarkkitehti SIO

Esteettömien huoneiden suunnittelijat/toteuttajat voisivat käyttää kirjanoppineiden sijasta oikeita asiantuntijoita, vaikkapa vaikkoden Akson Ry:n jäseniä

Osallistuisin oikein mielelläni hotellihuoneiden suunnittelutyöhön, jos sellaista suodaan. Yhteystiedot: Kuurojen Liitto, kehittämisosasto

Ottakaa suunnitellessanne ihan paikan päälle työmaalle mukanne pyörätuolilainen tai kokeilkaa itse pyörätuolista käsin miten homma toimii.

Hotellielämä on kivaa, ja sitä vesivahinkoremontin aikana pohdineena tulin ajatelleeksi, että olisi mukava voida yöpyä jonain päivänä myös sviitti-tasoisessa huoneessa. Jos nyt vaikka häilyötä ajattelisi. Vessat on yleensä se ongelma, vaikka niistäkin pienellä vaivalla voisi saada edes vähän ystävällisemmät.

Kunpa saisi kopion siitä mitä on vastannut. Olen tehnyt nyt leikkaa ja liimaa -työtä, mutten saa rytmitettyä vastauksia kysymysoosioon.

otahan Sini pyörätuoli ja leiki että olet liikuntarajoitteinen silloin tiedät mitä me tarvitsemme, mutta muista että sinulla ei silloin pelaa alarajat kun istus siihen pyörätuolin näin pääset suunnittelun ytimeen! KIITOS!

lyykkä tykö!

Onnea opiskeluun ja voitit kokeilla pyörätuolia liikkumiseen eripaikoissa ja erityisesti saniteettiloissa. Saisit perspektiiviä mittasuhteista. Mihin yltää ja mihin tarvitsisi yltää vaikka pöytäla istuen ja miten ripustat vaatteesi kaappiin. T.

Oisiko mahdollisuus saada invahuoneisiin jenkintorin nostimia, esim sänkyyn, WC:aan siirtoa varten

Kuulovammaiset unohdettu kokonaan esteettömyyden suunnittelussa. Kuulovammaisten määrä väestön iääntyessä nousee koko ajan. Nykyinen arviointi on 300 000, joilla jonkinlainen kuulon alenema. Miksi esteettömyydestä ajatellen ajatellaan vain ikuntavammaisia, kun on sokeita, kuurosokeita ja kuulovammaisia. Sokeilla vänt ja kontrastit tärkeitä. Käy tutustumaasa liikkeeseen näkövammaisten keskusliittoon ja Kuuloliitto ry:n äänihuoneeseen. Kummallakin on erityisneuvot käytettävissä. Kuuloliitossa on arkkitehti

En tiedä, oliko vastauksistani juurikaan hyötyä, kun en varsinaisesti ole invahuoneiden tarvitsija - toivottavasti kuitenkin sait jotakin irti :) Olen jo nyt yrittäjä, mutta haluaisin joskus perustaa toisen yrityksen. Sa keskittyisi niiden kolmen mainitsemani ongelman ratkaisemiseen ts. oikeasti esteettömien hotellihuoneiden tarjonnan kartoittamiseen ja sen tuomiseen käyttäjensä saataville helposti, mutta kaupallisesti. Oisiko minun mahdollista saada opinnäytetyösi luettavakseni, kun se valmistuu - onko sitä sähköisessä muodossa jossakin ladattavana tms.? Terveisin!

Lomaoppaisiin tulee saada merkinnät hotellien esteettömistä huoneista ja saavutettavuudesta yleisimminkin.

Liite 2

1 // 3

AK

Alaskaappi

Mittatilauskaluste, Puusepän urakka
Mitat: L 400 x S 550 x K 670 mm
Materiaalit: Corian, Designer White, jalat ja vedin satiinihiottu alumiini.
Kalusteessa ulosvedettävä roska-astia ja yksi hylly.
Etupintaan kiinnitetään bidēsuihkun teline.
Kaikki näkyvät rakenteet oltava RST-terästä / vastaava märkätiloihin sopiva materiaali, maalattava RAL-9003

Allastaso

Mittatilauskaluste, Puusepän urakka
Mitat: L 1765 x S 600 x K 800 mm
Allas integroitu tasopintaan.
Materiaalit: Corian, Designer White
Kaikki näkyvät rakenteet oltava RST-terästä, maalattava RAL-9003

AT

KK1 (Pantry)

Mittatilauskaluste, Puusepän urakka
Mitat: L 1700 x S 600 K 100mm, asennuskorkeus: 800mm
Taso: Corian, Designer white 1, integroitu allas
Hylly ja laatikkokaluste: Formica, Golden Morning Oak-laminaatti
Laatikkokalusteen sisälle lasiovellinen minibaari. Pystypintaan reikä, jonka alle roskakori, joka voidaan vetää ulos. Kiskot upotetaan alapintaan!
Alapintaan, 30mm etureunasta jyrstään noin 10mm syvä ura. Seinälle asennetaan valokatkaisijat, himmentimillä sekä luukulliset pistorasiat, esim. ABB Impressivo, teräs.

KK1

KK2

Mittatilauskaluste, Puusepän urakka
Mitat: L 1240 S 600 K 2000mm
Materiaalit: MDF-levy, Formica, Golden Morning Oak-laminaatti, karkaistu Optiwhite lasi, taustalevy maalattu Pantone 713 M / vastaava.
Istuintynyn verhoilu: Verhoilu: Kvadrat, Canvas 984, smaragdinvihreä tai
Kvadrat, Remix 2 682, vanha violettii.
Istuimen alla vetolaatikko pomppusaranoin.
Laatikossa silitysrauta, lisäpeite ja -tynny.

KK2

KK3

Mittatilauskaluste, Puusepän urakka
Mitat: L 1450 S 600 K 100, asennuskorkeus 800mm
Materiaalit: Corian Designer White, vetolaatikko pomppusaranoin.
Laatikossa pöytämallinen silitysrauta.
Tasoon integroidaan luukullinen pistorasiasetti, esim. ABB Impressivo, valkoinen.

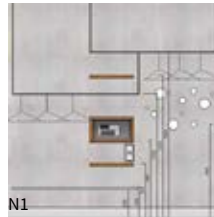
KK3

KK4

KK4

Mittatilauskaluste, Puusepän urakka
Mitat: L 4400 x S 200 x K 2700mm
Materiaalit: Formica, Golden Morning Oak-laminaatti, samaan sävyyn maalattu jalkalista. Hyllyjen etupinnat ja taustalevy maalattu: Pantone 713 M / vastaava.
Sivulevyihin asennetaan luukulliset pistorasiat ja valokatkaisijat, himmentimillä, esim. ABB Impressivo, teräs.

N1

N1

Mittatilauskaluste, Puusepän urakka
Mitat: Vaatetangot L 1200mm, alempi tanko asennetaan 1200mm korkeuteen, ylempi 1600mm korkeuteen.
Kenkä- /matkalaukkuhylly: L 1200 x S 300mm
Hyllyt: L 400 x S 200
Materiaalit: RST-teräsputki, satiinihiottu. Hyllyt: MDF-levy, Formica, Golden Morning Oak-laminaatti. Kaikki kulmat jiiiriin!
Kiinnitetään alakattoon ja kantavaan seinään, tuenta tarvittaessa välipohjaan!
Luukulliset pistorasiat, ABB Impressivo, teräs

Opaste

Mittatilaustyö, Puusepän urakka
Mitat: L 300 x S 3 x K 2100mm
Materiaalit: RST-levy, satiinihiottu. Kaiuttimet maalattava samaan sävyyn.
Kaikki tekstit myös Brailleksi, kohokuviot matkahiottuna.
Varustus:
Pelastautusmis- ja huonekartta kokokuvaioina. Vilkkuvalla valolla varustettu ovikello. Luukulliset pistorasiat, termostaatti sekä valokatkaisijat himmentimillä, esim. ABB Impressivo, teräs. Kaikki painikkeet, säätimet sekä avainkortitiluja merkittävä kohokuvioteipin selventämään käytötarkoitusta.

OP

P1

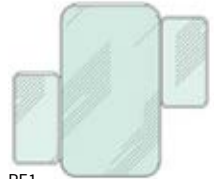
Sivupöytä
Key, One Nordic Company
Mitat: Ø 400 x K 510mm
Pöytätaaso: Massiivi haapa
Jalka: jauhemaalattu metalli, valkoinen

P1

PEILI

Mittatilaustyö, Puusepän urakka
Mitat: Keskipeili L 530 x K 920mm, sivupeilit: L 250 x K 485mm.
Materiaalit: 3mm karkaistu peililasi, kehyykset: Massiivikoivu, maalattu RAL-9003.
Saranat maalattava: RAL-9003

PE1

PE2

KOKOVARTALOPEILI

Mittatilaustyö, Puusepän urakka
Mitat: L 800 x K 2000mm,
Materiaali: 3mm karkaistu peililasi
Liimataan tukevasti kantavaan seinään,
200mm lattiapinnasta ylöspäin!

RK

RIPUSTUSKOUKUT

David design, Orb S, M L
Väri: valkoinen

S1

S1

Sänky
Sähkösäädettävä
Mitat: L 900 x P 2000 K 500mm
Runگون verhoilu: Orient Occident, Futura FR 02
Natur
Jalkatammi
Mikäli sähkösäädettävyyttä ei mahdollinen, tulee sängyn olla vähintään 450mm korkea, mieluiten 500 - 550mm.
Kaikkiin sänkyihin tulee asentaa patjan alle määräysten mukainen tärisevä palovarointi!

T1

T1

Nojatuoli
Norma, Swedese
Mitat: L 660 x S 770x K 1140mm
Istuinkorkeus: 450mm
Verhoilu: Aristide, Kong, 08 Dove, 100 000 Martindale
Jalusta: 5-sakarajalka, kirkas lakkaus
Ilman rahia

T2

Jakkara
Mittatilauskaluste, Puusepän urakka
Mitat: L 750 x P 350x K 550mm
Verhoilu: Kvadrat, Canvas 984 tai Kvadrat, Remix 2 682
Molemmat kankaat 100 000 Martindale, EN 1021-1/2
Runko: Formica, Golden Morning Oak-laminaatti mattalakkauksella
Jalat: Massiivikoivu, maalattu, sävy: Pantone 713 M / vastaava

T2

KALUSTELUETTELO

POS-1
Kattovalaisin,
Iguzzini, Pixel Pro Frame, MF05.39,
upotettu monimetalli spottivalaisin, valkoinen kehys.
Värlämpötila: 3000K
Himmennettävä.

POS-2
Kattovalaisin,
Blond, Stril, IP44 / IP57, opaali/valkoinen.
Värlämpötila: 3000K

POS-2

POS-3
Seinävalaisin,
Artemide, Miconos Parete, kirkas lasi / teräs.
Värlämpötila: 2700K.
Himmennettävä.

POS-3

POS-4, POS-5, POS-6
Rippuvalaisin,
Phy Sphere,
Phy Cone
Phy Krypton
Kaikki valaisimet: kirkas lasi, teräs
Värlämpötila: 2700K.
Himmennettävä.

POS-5

POS-6

POS-4

POS-7
Pöytävalaisin,
Ligne Roset, Ring My Bell, valkoinen.
Värlämpötila: 2700K.
Himmennettävä.

POS-7

VALAISINLUETTELO

PANTRYN HANA
Gessi, incline 17047
Materiaali: 149 Finox

HANA

HOTELLIPUHELIN
Näytöllinen, kaluttimel-
la varustettu.
Esim. Cetis IP TouchSc-
reen TS9600,
tummanharmaa, mus-
ta, kromi

HP

KEHYS 1

KEHYS 2

KEHYS 3

KEHYS1
Valokuvakehys,
L 250 x P 415mm
graftinharmaa
KEHYS2
L 250 x P 250mm
valkoinen
KEHYS3
L 200 x P 280 mm
musta

KR-1

KR-1
Kattorosetti,
D04-ruusuke, kip-
sinen, valkoinen,
halkaisija: 700mm

MB

MINIBAARI
Mitat: L 400 x S 450x
K 560mm
Musta, lasiovella

SK

SÄHKÖKALUSTEET
ABB, Impressivo, teräs
Pistorastat luukullisina

TL

TURVALAATIKKO
Esim. EasyTop
Standard
Mitat: L 360 x K 200 x S
220mm
Musta
Tekstit myös Brailleksi.

TV

TELEVISIO
Mitat: L 1050 x K 665
42"

VK

VERHOKISKO
Silent Gliss, 6350
Ilimitysohjaimella ja
vetimellä
Materiaali: alumiini

VR

VAATERIPUSTIN
Skagerak, Pilot
Materiaali: Tammi,
ruostumaton teräs

VARUSTELUETTELO

KUALÄHTEET

AK

Kuvalähde: SIS-025
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

AT

Kuvalähde: SIS-025
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

KK1

Kuvalähde: SIS-016
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

KK2

Kuvalähde: SIS-016
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

KK3

Kuvalähde: SIS-016
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

KK4

Kuvalähde: SIS-017
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

N1

Kuvalähde: SIS-016
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

OP

Kuvalähde: SIS-025
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

P1

Kuvalähde: One Nordic Companyn verkkosivut.
Saatavissa: <http://www.onenordic.com/products/key-ash-white>
Viitattu: 4.2.2012

PE1

Kuvalähde: SIS-016
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

PE2

Kuvalähde: SIS-017
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

RK

Kuvalähde: David designin verkkosivut
Saatavissa: <http://daviddesign.se/products/orb-2/#prices>

S1

Kuvalähde: Pottery Barnin verkkosivut.
Saatavissa: <http://ab.pbimg.com/pbimg/ab/images/dp/wcm/201343/0003/img560.jpg>
Viitattu: 4.2.2012

T1

Kuvalähde: Swedese verkkosivut.
Saatavissa: <http://www.swedese.se/fatoljer/norma/>
Viitattu: 4.2.2012

T2

Kuvalähde: SIS-017
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

POS-1

Kuvalähde: iGuzzinin verkkosivut.
Saatavissa: <http://catalog.iguzzini.com/product.aspx?id=IGZMF05#tabpage2>
Viitattu: 6.2.2012

POS-2

Kuvalähde: Blondin verkkosivujen pdf-katalogi
Saatavissa: http://www.blond.se/_catalog/_badrum/Aqua.pdf
Viitattu: 6.2.2012

POS-3

Kuvalähde: Artemiden verkkosivut
Saatavissa: <http://www.artemide.com/prodotti/scheda-prodotto.action?idProdotto=20915>
Viitattu: 6.2.2012

POS-4, POS-5, POS-6,

Kuvalähde: Restatopin pdf-katalogi, s. 118
Saatavissa: <http://www.prointerior.fi/k/1093/index.html?CW=true>
Viitattu: 6.2.2012

POS-7

Kuvalähde: Ligne rosetin verkkosivut.
Saatavissa: http://www.ligne-roset.com/Products/lighting/table-lighting/RingMyBell_1997.aspx
Viitattu: 6.2.2012

HANA

Kuvalähde: Gessin verkkosivut
Saatavissa: <http://www.skagerak.dk/admin/public/getimage.aspx?Image=/files/billeder/ecom/produktbilleder/S1600606.jpg&AlternativImage=/Files/Billeder/Ecom/DoesNotExist.png&Height=150&Resolution=90&Compression=70&Crop=1>
Viitattu: 6.2.2012

HP

Kuvalähde: Smarteq:in verkkosivut, pdf-tuotekatalogi
Saatavissa: <http://www.smarreq.ru/download/unsorted/8201002291771.pdf>
Viitattu: 6.2.2012

KEHYS1

Kuvalähde: SIS-017
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

KEHYS2

Kuvalähde: SIS-017
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

KEHYS3

Kuvalähde: SIS-017
Piirtäjä: Nenonen, S. 2013

KR-1

Kuvalähde: Verkko Suomi Oy:n verkkosivut
Saatavissa: http://www.kipsilista.fi/2009_ideakuvasto/ruusuke_d04_690mm.jpg
Viitattu: 6.2.2012

MINIBAARI

Kuvalähde: Ravintolakoneet Vaasa Oy:n verkkosivut
Saatavissa: <http://www.ravintolakoneet.fi/images/resized/200/images/C400SVT.jpg>
Viitattu: 6.2.2012

SK

Kuvalähde: SLO:n verkkosivut
Saatavissa: http://www.slo.fi/www/SiteCollectionImages/ABB_teras.jpg
Viitattu: 6.2.2012

TL

Kuvalähde: Smarteq:in verkkosivut, pdf-tuotekatalogi
Saatavissa: <http://www.smarreq.ru/download/unsorted/4211011533480.pdf>
Viitattu: 6.2.2012

TV

Kuvalähde: Gigantin verkkosivut
Saatavissa: <http://www.gigantti.fi/product/tv-ja-aani/televiisot/KDL46R473ABAE/sony-46led-tv-kdl-46r473a>
Viitattu: 6.2.2012

VK

Kuvalähde: Silent Glissin verkkosivut.
Saatavissa: http://sgnet.silentgliss.com/allmedia_aps/ecat/images/preview/syv_00000_00_cd_6370.gif
Viitattu: 6.2.2012

VR

Kuvalähde: Skagerakin verkkosivut
Saatavissa: <http://www.skagerak.dk/admin/public/getimage.aspx?Image=/files/billeder/ecom/produktbilleder/S1600606.jpg&AlternativImage=/Files/Billeder/Ecom/DoesNotExist.png&Height=150&Resolution=90&Compression=70&Crop=1>

TYÖPIIRUSTUKSET OVAT TEKIJÄN HALLUSSA!